

ถนนหนังสือ

เศรษฐกิจธรรม

ฉบับที่ ๑๕ ปีที่ ๓ มกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖

ข้อคิดในชีวิตพรหมจรรย์

ถนนหนังสือ

ฉบับ

เสขิยธรรม

บรรณาธิการผู้พิมพ์โฆษณา

นายดำรง ปัทมภาส

คณะสาราณียกร

ฝ่ายสงฆ์

พระอธิการสมนึก นาโถ

พระอธิการทับทิม อนาวีโร

พระอธิการวิทยา จิตตธมฺโม

พระมหาประจวบ ปญญาทีโป

พระมหานรินทร์ สุกธมฺโม

พระมหาเจิม สุวโจ

พระไพศาล วิสาโล

พระสุทัศน์ วชิรญาณ

ฝ่ายฆราวาส

นายนิพนธ์ แจ่มดวง

น.ส.ลัดดา วิวัฒน์สุระเวช

น.ส.ปิ่นทิศา ยรรยงค์ยุทธ

นายปรีดา เรื่องวิชาธร

นายสมเกียรติ มีธรรม

นายวีระพันธ์ วุฒิบุญญะ

นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์

น.ส.นุชรี ศรีวีโรจน์

น.ส.ลลนา ศรีวีโรจน์

เป็นจดหมายข่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด
ความรู้ และประสบการณ์การประยุกต์หลักธรรมมาใช้กับชีวิต
และสังคมสมัยใหม่ ทั้งในหมู่ของบรรพชิตและฆราวาส

ผู้จัดทำ

กลุ่มเสขิยธรรมร่วมกับคณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศพพ.)
การเป็นสมาชิก

เสขิยธรรม ออกเผยแพร่ปีละ ๖ ฉบับ ราคาฉบับละ ๒๐ บาท ค่า
สมัครสมาชิก ๑๐๐ บาท/๑ ปี ประสงค์จะบอกรับเป็นสมาชิก โดยส่งธนา
ณัติหรือตัวแลกเงินในนามนายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ มายังเลขที่ ๑๒๔ ซอย
วัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จเจ้าพระยา คลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

กลุ่มเสขิยธรรม

เกิดขึ้นจากการรวมตัวของพระภิกษุและฆราวาสผู้ห่วงใยในพระพุทธ
ศาสนาและสภาพของสังคมไทย มีความประสงค์จะประยุกต์ใช้ศาสนธรรมเพื่อ
การพัฒนาตนเองและสังคมอย่างสมสมัย นอกเหนือจากการประสานงานและเกื้อ
หนุนกำลังใจซึ่งกันและกันในการทำงานเพื่อสังคมในด้านต่างๆ แล้ว ลักษณะ
เฉพาะอีกประการหนึ่งของกลุ่มก็คือการเพียรพยายามประยุกต์ธรรมะเพื่อเป็น
ข้อวัตรปฏิบัติเพื่อขัดเกลาตนเอง โดยมุ่งสู่ประโยชน์สุขของสังคมและเพื่อสมดุล
ของระบบนิเวศน์ อาทิ การลดและพยายามงดเว้นจากอบายมุขสมัยใหม่ เช่น
บุหรี่ เครื่องดื่มประเภทยาชูกำลัง น้ำอัดลม ภาชนะพลาสติกและโฟม เป็นต้น
ผู้มีความสนใจ ติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายประสานงานกลุ่ม
เสขิยธรรม ๑๒๔ ซอยวัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จเจ้าพระยา เขตคลองสาน
กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐ โทร. ๔๓๗-๙๔๔๕, ๔๓๗-๙๔๕๐

คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา(ศพพ.)

ก่อตั้งเมื่อพ.ศ.๒๕๒๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ๑.ประสานงานระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคลและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
ศาสนาและการพัฒนาเพื่อดำเนินงานร่วมกัน
- ๒.แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจเรื่องศาสนาและการพัฒนา
พร้อมทั้งศึกษานหาแนวทางร่วมกันในการทำงาน
- ๓.ฝึกอบรมและสรรหาทรัพยากรบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนส่งเสริมหน่วย
งานซึ่งต้องการการเกื้อหนุนดังกล่าว

สารบัญ

ถนนวนหนังสือ ฉบับ เสขิยธรรม

ฉบับที่ ๑๕ ปีที่ ๓ เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๖

๔	สาราใหม่โรง	
๕	จดหมายจากสหายธรรม	
	หน้าแรก	
๘	☛ สภาวะเด็กทั่วโลก ปี ๒๕๓๕	
	☛ พลุโตเนียม : หายนะภัยของโลก	
	เรื่องจากปก	
๑๐	☛ ข้อคิดในชีวิตพรหมจรรย์	กองเลขฯ เสขิยธรรม
	บทนำ	
๑๗	☛ ถ้อยแถลงของจำเลย	
	ปาฐกถาธรรม	
๒๐	☛ วนารามกลางเมืองหลวง	พระไพริ้งษ์
	ประยุกต์ธรรมเพื่อสังคม	
๒๖	☛ สันติวิธีตามแนวพุทธและสันติวิธีตามแนวยุทธศาสตร์	จิน ชาร์ป
๓๐	☛ บทบาทพระสงฆ์ในสังคมนำสมัย	
	อนุทินเสขิยธรรม	
๓๔	☛ สงฆ์กับวิกฤตป่าไม้ไทย	ปริดา เรื่องวิชาการ
	กระแสดใหม่	
๓๗	☛ รูปแบบและบทวิเคราะห์การนำพุทธธรรมสู่เยาวชน	ธรรมอิสระ ณ ศรีราชา
	พระดีศรีสยาม	
๓๙	☛ แม่ครูและเยาวชนสตรีผู้ด้อยโอกาส	นุชรี ศรีวิโรจน์
	ทุกข์สังข์ของสังคม	
๔๔	☛ เปลือกนอกของโลกถูกลอกทิ้ง	สมเกียรติ มีธรรม
๔๘	มองลอดหน้าต่างวัด	
	สตรีและเด็ก	
๕๐	☛ บทรายงานการอบรมศิลปการพัฒนามาชีวิตเพื่อพระธรรม	
	ด้วยวิธีอานาปานสติภาวนา (สำหรับแม่ชี)	ปณิตดา ยรรยงพุทธ
๕๔	ตู้หนังสือเสขิยธรรม	
	บทกวี	
๕๘	☛ ลำน่านวรรณกรรมศิลา	ระตูในภิกขุ
	พุทธศาสนาในโลกกว้าง	
๖๐	☛ ๔๘ วันในได้วัน (ตอนที่ ๓)	วฑุฒโนภิกขุ
	มุมมองใหม่	
๖๕	☛ พิธีกรรมสำหรับพุทธศาสนิกกร่วมสมัย	ส.ศิวรักษ์
๖๘	แขงแขวในดงขมิ้น	
	ตามสถานการณ์	
๗๐	☛ พระประจักษ์ย้ายสำนัก หกเดือนที่เตือนความจำ	“ผู้สื่อข่าวของเราเอง”
๗๒	บริการข้อมูลสำหรับนักเทศน์สมัยใหม่	

สาราโหมโรง

เรา ในแวดวงนี้คงจะไม่คุ้นหูกับชื่อของนาย แบนดอน คาร์ติคอฟ แม้ว่าเขาจะได้รับการยอมรับนับถือว่าเป็นผู้บริหารที่เก่งกล้าสามารถผู้หนึ่ง ในวงการอุตสาหกรรมมาของสหรัฐฯ

แต่สิ่งที่เขาได้กระทำไปต่อไปนี้ น่าจะสะท้อนภาพลักษณ์บางประการของค่านิยมในสังคมที่กำลังเปลี่ยนไป โดยเฉพาะในสังคมที่เชื่อว่าเจริญอย่างมากมายทางวัตถุ

นายคาร์ติคอฟ เป็นประธานบริษัทพาราเมทพิลเจอร์ ยักษ์ใหญ่ในบริษัทผลิตภาพยนตร์ในประเทศสหรัฐฯ และเพิ่งรั้งตำแหน่งนั้นได้เพียง ๑๔ เดือน

แต่เมื่อไม่นานมานี้เองที่เขาได้ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งสูงสุดทางการบริหารดังกล่าว สาเหตุเพียงเพื่อจะใช้เวลาอยู่กับลูกสาวของเขาเอง ผู้ซึ่งได้รับอุบัติเหตุทางรถยนต์ และอยู่ระหว่างการพักฟื้น

หลายคนอาจจะเห็นแย้งทันทีว่า ทำไมเขาต้องแลกอนาคตหน้าที่การงานที่รุ่งโรจน์ของเขา กับเรื่องเพียง “เล็กน้อย” ซึ่งผู้ที่ดูแลลูกสาวเขาอาจจะเป็นภรรยาหรือพยาบาลที่จ้างมาเป็นพิเศษก็ได้

แต่สำหรับคาร์ติคอฟ เขาไม่เห็นเป็นเรื่องธรรมดา และให้เหตุผลว่า เขาไม่มีแกลใจที่จะใช้เวลาที่มีอยู่ไปกับโรงถ่ายภาพยนตร์ ในขณะที่ลูกสาววัย ๘ ขวบของเขา กำลังอยู่ระหว่างการพักฟื้นจากอุบัติเหตุ

“ผมได้เรียนรู้ความจริงที่ลึกซึ้งประการหนึ่งว่า มันเป็นการหลอกตัวเองอย่างใหญ่หลวง ที่คุณเริ่มจะคิดว่าคุณสามารถให้เวลากับงานของคุณได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องไปเบียดบังเวลาที่จะให้กับภาระที่หนักหน่วงของครอบครัว” เขากล่าว

นอกจากนายคาร์ติคอฟแล้ว ยังมีกรณีอื่นๆที่คล้ายคลึงกัน อย่างเช่นที่นายปีเตอร์ ลินซ์ ลาออกจากตำแหน่งประธานบริษัทกองทุนแมกเจลแลน ซึ่งเป็นบริษัทกองทุนรวมที่ใหญ่ที่สุดและประสบความสำเร็จมากที่สุดในสหรัฐฯ เพียงเพื่อจะใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น

และผู้ที่มาดำรงตำแหน่งสืบจากเขาซึ่งทำงานได้เพียง ๒ ปีก็ลาออกเพื่อไปอยู่กับครอบครัวของเขาที่

อิสราเอล
กรณีของนายลี บราวน์ ตำรวจนครบาลแห่งเมืองนิวยอร์ก ก็ลาออกจากการตำรวจที่ใหญ่ที่สุดในสหรัฐฯ เพื่อใช้เวลาไปกับการดูแลรักษาภรรยาที่ป่วยของเขา

นอกจากนี้จากการสำรวจตามบริษัทใหญ่ๆบางแห่ง อย่างเช่น บริษัทดูปองท์ หรือบริษัทอเมริกันเทลโฟน แอนด์ เทเลกราฟ จำกัด ก็พบว่า คนงานชายมีแนวโน้มที่จะเลือกงานที่มีตารางเวลายืดหยุ่นมากขึ้น และยังคงเลือกที่จะหยุดงาน เพื่อใช้เวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้นด้วย สิ่งเหล่านี้ได้เกิดขึ้นในประเทศที่ยอมรับกันว่า ประสบผลสำเร็จในการสร้างความเจริญทางด้านวัตถุอย่างยิ่งวด

ซึ่งสิ่งนี้น่าจะสะท้อนถึงความทุกข์ลภาพบางประการของแนวทางการพัฒนาที่เป็นอยู่

มนุษย์เริ่มเรียนรู้ว่า การตอบสนองแต่เพียงด้านวัตถุ ไม่ได้นำความสุขที่แท้จริงมาให้แก่พวกเขา

และพวกเขาเริ่มพบว่าความสุขที่แท้จริง อาจอยู่ที่การหันมาเทิดทูนคุณค่าของครอบครัว การอยู่กันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา และการที่สามีกล้าเข้ามารับภาระทางครอบครัวบางประการ ที่เคยปล่อยให้แต่ฝ่ายภรรยารับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว

ถ้ายังจำกันได้ กลยุทธ์หนึ่งที่นายบิล คลินตัน ใช้ในการรณรงค์หาเสียงของเขา จนได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีคนที่ ๔๒ ก็คือ การหอบลูกจูงเมียไปปรากฏตัวพร้อมกันในที่ต่างๆ และพยายามเน้นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว

ความคิดในการพัฒนาที่เน้นเศรษฐกิจเป็นหลัก ทำให้ค่านิยมและโครงสร้างในสังคม โดยเฉพาะลักษณะครอบครัวขยาย แปรเปลี่ยนไปเป็นครอบครัวเดี่ยว รวมทั้งอัตราการหย่าร้างก็เพิ่มสูงขึ้น

ปัญหาสังคมที่ตามมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับเด็ก โดยเฉพาะกรณีเด็กที่หนีออกจากบ้าน เพราะขาดความอบอุ่นในครอบครัว อันก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมามากมาย สยามประเทศกำลังเดินทางไปตามทิศทางการพัฒนานั้น และกำลังสิ้นถึงอนาคตแห่งเมืองอุตสาหกรรม

แต่อีกกี่ปีเล่าเราถึงจะเริ่มตั้งคำถามในลักษณะดังกล่าว?

อัครเมืองน่าน

อาศรมพระธรรมจาริกบ้านสบมาง
ต.ภูฟ้า กิ่งอำเภอป่อเกล้า จ.น่าน

ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับงานเผยแผ่และพัฒนาที่
จ.น่าน ในช่วงหมื่นตฤณนี้ กลุ่มอัครเมืองน่าน โดย พระ-
อาจารย์ปลัดสงวน จารุณโธ (พระครูพิทักษ์นันทคุณ)
และผองเพื่อนสมาชิกร่วมกันดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง พระ-
โสภณธรรมวาทิ รองเจ้าคณะจังหวัดน่านรูปที่ ๑ ได้
มอบหมายให้กลุ่มพระธรรมทูตเฉพาะกิจ จ.น่าน ประ-
สานกับส่วนราชการในท้องถิ่นอันมีทหารเป็นหลัก ร่วม
กันอบรมความรู้เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
แนวทางการดำเนินชีวิต การอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพ
แวดล้อมให้แก่ประชาชน โดยเริ่มไหมโรงกันตั้งแต่ต้น
เดือนธันวาคมเป็นต้นมา แบ่งงานออกเป็น ๕ กลุ่มๆ ละ
๔-๕ รูป รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมาย ๑๔ หมู่บ้าน ใน
เขตกิ่งอำเภอป่อเกล้า ๑๑ หมู่บ้าน และเขตอำเภอบัว ๓
หมู่บ้าน โดยเจาะกลุ่มชาวเขาเผ่าคะฉิ่น, ลัวะ, และม้ง

นอกจากนี้อาตมายังติดตามไปกับหน่วยสันตินิมิต
นำสื่อ สไลด์ วิดีโอเกี่ยวกับงานอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมฯ
และงานพัฒนาไปเผยแพร่อบรมประชาชนตามจุดหมาย
พื้นที่รับผิดชอบ นับว่าทำให้ประชาชนเกิดการตื่นตัว
และให้ความร่วมมือได้ดีพอสมควร

ปีนี้พระอาจารย์ปลัดสงวน ได้รับรางวัลคนดีศรี-
สังคม และเลื่อนชั้นเป็นพระครูสัญญาบัตร ทำให้งาน
ของกลุ่มมีเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว

ที่เมืองน่าน สถานการณ์เกี่ยวกับป่าไม้ไม่รุนแรง
เท่ากับที่อื่น แต่ที่น่าเป็นห่วงคือเรื่องห้วยเลื่อน ห้วย
ใต้ดิน ระบายน้ำ การพ่นน้ำ ระบาดกันมากตามงานศพ
ซึ่งมักจะพบบ่อน้ำไฟ ไฮโลว์ และผู้ที่มีบทบาทในการ
นำสิ่งชั่วร้ายเหล่านี้เข้าสู่ชุมชนก็คือ ข้าราชการ พระสงฆ์
จึงต้องตกเป็นเครื่องมือให้คนเหล่านี้ อาตมาจึงพยายาม
นำสื่อสไลด์ไปฉายในงานศพ พวกเขากันแบบแรงๆ ทำทาย
กันซึ่งๆ หน้าไม่ถอย เพราะถือว่าเราทำเพื่อความสงบสุข

ของปวงชน บางครั้งเกือบจะทอดถอยเช่นกัน แต่ด้วย
อาศัยบารมีธรรมจึงทำให้ฮึดสู้ต่อไป

พระอธิการวาทย์ ปญฺญารโธ

สาสน์จากแดนไกล

สำนักสงฆ์น้ำตกเขาวงกต (เขาคะกุก)

บ้านคลองตะเคียนชัย ต.ทุ่งวิบาก

อ.วังน้ำเย็น จ.ปราจีนบุรี

ต้องขอขอบคุณทางผู้หนังสือเสขิชธรรมที่สามารถ
จัดส่งหนังสือให้พระสงฆ์สามเณรที่อยู่ห่างไกลจากข่าว-
สาร ได้รับความรู้ความคิดเห็นสำหรับบุคคลที่อยู่ในแดน
ของความเจริญ บางเรื่องบางหัวข้อสามารถนำมาดัดแปลง
ใหม่ ผสมผสานกันเข้าเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับ
การสร้างชีวิตแบบเรียบง่ายในป่า วัดเขาคะกุกของอาตมา
อยู่กลางหุบเขา ห่างจากหมู่บ้าน ๕ กิโลเมตร ห่างจาก
ตัวอำเภอ ๓๐ กิโลเมตร อยู่กันแบบเรียบง่ายในสังคม
เล็กๆ เพียง ๕-๖ รูป

ทางคณะสงฆ์ของอาตมาอยากทราบลักษณะความ
เป็นอยู่และการใช้ชีวิตของประเทศพัฒนาที่เจริญแล้ว
เราจึงตกลงกันขอหนังสือของ “พระไพศาล วิสาโล”
“กบกินนอน” เพื่อมาศึกษาว่าต่างแดนที่ไม่ใช่ประเทศ
ของพุทธศาสนานั้นเป็นอย่างไร

จึงขอขอบคุณทาง “ผู้หนังสือเสขิชธรรม” และ
หนังสือเสขิชธรรมล่วงหน้าไว้ ณ โอกาสนี้

พระประสิทธิ์ ปสิทฺโท

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่นี้ ถนนหนังสือเสขิชธรรม
มีแผนงานที่จะจัดทำสรุปสถานการณ์ความเคลื่อนไหว
ในต่างแดน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่านและ
เปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกลยิ่งขึ้น โดยจะนำเสนอเป็น
ตอนๆ ตามภาวการณ์ที่ผันแปรไป หากพระคุณเจ้า
ท่านใดมีความประสงค์จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องใด
หรือประเทศใดเพิ่มเติม ทางคณะผู้จัดทำยินดีให้ความ

ร่วมมือเต็มที่ค่ะ

บันฝืนผู้วัยเยาว์

วัดเมธังกราวาส

ต.ในเวียง อ.เมือง จ.แพร่

ขณะนี้อาตมาภาพกำลังทำโครงการธรรมสู่เยาวชน ซึ่งมีเป้าหมายเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในระดับประถม มัธยม วิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคนิค

จึงมีความประสงค์อยากจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับเยาวชน โดยเฉพาะในระดับมัธยม จึงเห็นว่าหนังสือ “แด่หนุ่มสาว” เป็นหนังสือที่ให้ข้อมูลได้เป็นอย่างดี จึงขอหนังสือเล่มนี้

พระมหาสุศักดิ์ ขยภรณ์

ขณะนี้ทางศูนย์ข้อมูลของ ศพพ. กำลังจัดทำประมวลรายชื่อหนังสือ เอกสาร และบทความต่างๆ ทั้งในด้านสังคม สิ่งแวดล้อม เยาวชน การศึกษา ประวัติศาสตร์ศิลปะ และหมวดเบ็ดเตล็ดอื่นๆ หากพระคุณเจ้าท่านใดสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษ ทางคณะผู้จัดทำจะจัดส่งรายชื่อเอกสารไปให้เพื่อพิจารณาว่า เอกสารชิ้นใดจะเป็นประโยชน์เพิ่มเติม และเพียงแต่พระคุณเจ้าปฏิบัติตามกติกาที่กำหนดไว้ในคอลัมน์ “บริการข้อมูลสำหรับนักเทศน์สมัยใหม่” ทาง ศพพ. จะจัดส่งเอกสารต่างๆ ให้พระคุณเจ้าโดยเรียบริบายค่ะ

ขอต้อนรับสมาชิกใหม่

วัดหนองคณที อ.พุทธบาท

จ.สระบุรี ๑๘๑๒๐

นมัสการคณะพระอาจารย์และเจริญพรญาติโยมกลุ่มเสขิยธรรมทุกท่าน ผมได้อ่านหนังสือเสขิยธรรมฉบับหนึ่ง รู้สึกว่ามีสาระที่ดีและมีประโยชน์ต่อพุทธศาสนา ใน การที่ทำให้สาธุชนทั้งหลายได้เข้าใจและรู้จักบทบาทหน้าที่ของภิกษุในพุทธศาสนาได้ดียิ่งขึ้น ในช่วงที่ผ่านมา

พระภิกษุมิมีชื่อเสียงในด้านลบมาก แต่เมื่อทราบว่ายังมีพระนักพัฒนาอีกหลายท่านที่ทำหน้าที่เผยแผ่และจรโลงพระพุทธศาสนาให้คงอยู่สืบไป ผมจึงสบายใจ จึงเขียนมาสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มเสขิยธรรม พร้อมกับแนบรณามัติมาด้วยแล้ว

สุดท้ายนี้ขอให้กลุ่มเสขิยธรรมได้ช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญยิ่งขึ้น และมีความสุขสมหวังในหน้าที่การงาน และมีความเจริญในธรรมทุกท่านเทอญ

สามเณรประดิษฐ์ วิเศษวงษา

ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ

๕ ถ.สันติประชา

อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

“ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ” พระตถาคตตรัสถึงเหตุของธรรมและความดับของเหตุในการเริ่มแสดงอริยสัจธรรม ซึ่งพระอัสสชิ ทรงแสดงแก่อุปติสสปริพาชก (พระสารีบุตร ก่อนบรรพชา) จากผลของคติความที่พระประจักษ์ คุตตจิตโต แห่งกรุงกสสถานธรรมจิต (น้ำพุ) บุรีรัมย์ ถูกศาลจังหวัดนครราชสีมา ตัดสินลงโทษในฐานที่มีส่วนร่วมทำความผิดกับประชาชนนั้น เมื่อมีการรอลงอาญา ก็คงไม่มีการอุทธรณ์ แต่เมื่อศาลชั้นต้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ตัดสินลงโทษเพียงสถานเดียว ก็จำคุก จึงได้มีการขอประกันตัวและให้ทนายความยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ต่อไป จึงอยากเรียนถามว่า เมื่อพระสงฆ์มีความผิดตามกฎหมายของบ้านเมือง จะถือว่ามีความผิดตามพระธรรมวินัยที่พระพุทธองค์บัญญัติไว้ในส่วนของธรรมฝ่ายโลกธรรมด้วยใช่ไหมครับ ?

สำหรับคติความที่ศาลจังหวัดนครราชสีมา หากมีการรอลงอาญาและคดีความสิ้นสุดที่ศาลชั้นต้น โดยไม่มีการอุทธรณ์ฎีกา “พระ” ท่านคงไม่สึก เพียงแสดงอาบัติตามธรรมวินัยของ “พระ” เท่านั้นใช่ไหมครับ ? แต่สำหรับกรณีผลคดีความที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์นั้น จำเป็นต้องมีการอุทธรณ์ แต่หากศาลอุทธรณ์ยื่นความผิดตามศาลชั้นต้น “แต่รอลงอาญา” คงจะไม่มีการฎีกา คดี

ความถือว่าสิ้นสุด และไม่มีภารกิจ “พระ” เพียงแสดง อาบัติทาง “ธรรมวินัยสงฆ์” เช่นกันมิใช่หรือครับ ?

การปกครองบ้านเมืองนั้น ในหลวง ร.๕ ทรง ดำเนินนโยบายปกครองอาณาประชาราษฎร์แบบ “บัว ไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น” หลักกฎหมายบ้านเมืองตราไว้เพื่อทำ โทษผู้ฝ่าฝืน มีการตัดสินใจคดีความไปตามตัวบทกฎหมาย เพื่อเป็นมาตรการปกครองบ้านเมืองให้มีความสงบสุข โดยคนไทยสามารถมีความคิดตามแบบฉบับของตนเอง และรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไว้ได้โดยอาศัย หลักศาสนาหลักโลกธรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่สังคม ผมเห็นว่า ในเรื่องการอนุรักษ์ป่าที่พระสงฆ์ ท่านมีส่วนร่วมอยู่นั้น ควรจะให้ความเป็นธรรมทั้งฝ่าย โลกธรรมและโลกุตระธรรม โดยยึดหลักบัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น อย่าให้กิเลส ตัณหา อวิชชาเข้าครอบงำ สันติสุขในสังคม ไทยก็คงจะเกิดขึ้นได้ในท่ามกลางโลกที่กำลังร้อนระอุ ด้วยไฟกิเลสทุกหย่อมหญ้ากระมังครับ

คนไทยมีอิสระที่จะคิดเห็น จึงขอบอกความคิดเห็น มา ผิดพลาดประการใด ท่าน บ.ก.ช่วยกรุณาตอบให้ ทราบด้วย

นายเกษมสรवल สุดสวาสดี้

ได้วานให้ท่านอาจารย์พระมหาสมชัย กุศลจิตโต คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยช่วยตอบปัญหานี้แทน ท่านก็กรุณาไขความดั่งข้าง-ล่างนี้

“ปัญหาของคุณน่าสนใจมาก แต่คงตอบยากมาก ด้วย อย่างไรก็ตามจะพยายามตอบดังนี้

ประเด็นแรก พระสงฆ์ทำผิดกฎหมายบ้านเมือง จะถือว่าผิดหรือละเมิดพระวินัยด้วยหรือไม่? ข้อนี้ค่อนข้างละเอียดอ่อน และเหตุแห่งความเป็นมา (ธรรมทั้ง-หลายทั้งปวงเกิดแต่เหตุ) ต่างกัน พระธรรมวินัยนับเป็น เกณฑ์สากล เราต้องยึดเป็นหลักไว้ สิ่งใดที่พระธรรม วินัยไม่เอาผิด เอาโทษ เมื่อมีการตรากฎหมายกันขึ้น ก็น่าจะคล้อยตาม มิใช่ขัดแย้งหรือดลล้างพระธรรมวินัย วัตถุประสงค์แห่งการตราพระราชบัญญัติปกครองคณะ-

สงฆ์ และกฎระเบียบอื่นใดก็ยึดปฎิฐานนี้เป็นสำคัญ ถึงอย่างไรก็ต้องยอมรับว่ากฎหมายของบ้านเมืองเรานี้ ยังมีอีกมาก ที่ไม่ให้ความสำคัญต่อพระศาสนา ตลอดจนมีการเลือกปฏิบัติหรือบังคับใช้แก่บุคคลไม่เท่าเทียม กันด้วย

ประเด็นที่สอง การรอลงอาญาหรือการรอลงโทษ นั้นมีสาระสำคัญว่า ถือว่าผู้ถูกศาลพิพากษาให้อำคุก ไม่เกิน ๒ ปี แต่มีเหตุควรผ่อนผันต่าง ๆ เช่น ผู้ต้องหา ไม่เคยทำความผิดมาก่อน มีศีลธรรมดีงาม หรือเป็น ความผิดโดยประมาท เป็นต้น ศาลอาจสั่งให้รอลงอาญา ไม่เกิน ๕ ปี ถ้าระหว่างนั้นผู้ต้องหาไม่ทำความผิด อีก ก็ถือว่าพ้นโทษไป แต่ถ้ากระทำความผิดอีกจะต้อง เพิ่มโทษเป็น ๒ เท่า (สรุปจากพ.ร.บ. อาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ มาตรา ๕๖) ดังกรณีของหลวงพ่อประจักษ์ คุตตจิตโตนี้ ถ้าศาลจังหวัดบุรีรัมย์พิพากษาคดีตัดสินลงโทษ แต่ให้รอลงอาญา เช่นเดียวกับศาลจังหวัดนครราชสีมา แล้ว ก็คงดำรงเพศพระภิกษุได้ ไม่มีปัญหาอะไร ความผิดตามพระธรรมวินัยของหลวงพ่อก็คงมีเพียงเล็กน้อย อาจแก้ไขได้ทั้งหมด

กรณีจะต้องลาสิกขาบทนั้น พ.ร.บ. คณะสงฆ์ ๒๕๐๕ (ฉบับเก่า) ระบุไว้สองกรณีคือ

กรณีแรก (มาตรา ๒๕) พระภิกษุต้องคดี อาญาแล้ว เจ้าพนักงานไม่เห็นสมควรให้ปล่อยไว้ชั่วคราว หรือเจ้าอาวาสของพระภิกษุต้นสังกัดนั้น ไม่ยอมรับมอบตัว-ควบคุม หรือพระภิกษุนั้นไม่มีสังกัด

กรณีที่สอง ถ้าพระภิกษุต้องคำพิพากษาให้อำคุก (มาตรา ๓๐) ให้เจ้าพนักงานบังคับให้พระภิกษุรูปนั้น ลาสิกขาบทได้

จากเกณฑ์เหล่านี้ก็จะเห็นว่า หลวงพ่อประจักษ์ ยังไม่ถึงจะต้องบังคับให้ลาสิกขาบทเลย แต่ผู้พิพากษา ไม่ว่าจะศาลใด ๆ ก็เปี่ยมล้นด้วยเมตตาธรรม และเป็น พุทธศาสนิกชน คงจะหนักถึงพระบรมราชาธิบายของ ร.๕ ที่คุณว่า “บัวไม่ช้ำ น้ำไม่ขุ่น” แม้ ขอให้ใจ เย็น ๆ ไว้”

ภาวะเด็กทั่วโลก ปี ๒๕๖๕

จากรายงานประจำปี พ.ศ.๒๕๖๕ ขององค์การยูนิเซฟพบว่า เด็กทั่วโลกยังมีอัตราการตายถึงสัปดาห์ละ ๒๕๐,๐๐๐ คน เนื่องมาจากความอดอยากหรือโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการทวงสาธารณสุขที่ไม่เพียงพอ พัฒนาการที่เชื่องช้า (ของเด็ก) และภาวะการไม่ร่ำหนังสือ

และเด็กที่เสียชีวิตไปส่วนมากจะอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา

ในรายงานยังกล่าวต่อไปอีกว่า ขณะเดียวกัน ปัจจุบันรัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย กลับกำลังทุ่มเทงบประมาณโดยเฉลี่ยเพียงร้อยละ ๑๐ ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมดต่อปี เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาความจำเป็นพื้นฐานเหล่านี้โดยตรง

งบประมาณที่มากกว่านั้นสูญไปกับค่าใช้จ่ายทางการทหาร และการชำระหนี้เงินกู้

ของวงเล็บไว้สักหน่อยว่า ประเทศไทยใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อการป้องกันประเทศจำนวนร้อยละ ๑๗

พลูโตเนียมหายากะภัยของโลก

เมื่อเดือนตุลาคมที่ผ่านมา เรืออากัสชุกี มารู ของประเทศญี่ปุ่น ได้เดินทางออกจากเมืองซาร์บูร์ก ประเทศฝรั่งเศสเพื่อกลับยังประเทศตน ท่ามกลางเสียงคัดค้านจากกลุ่มอนุรักษ์ทั้งหลายทั่วโลก

เรือดังกล่าวบรรทุก สารกัมมันตรังสีพลูโตเนียมจำนวน ๑ ตัน โดยวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงในโรงปฏิกรณ์ปรมาณูในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งนับว่ามีคุณประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมากมหาศาล

แต่ขณะเดียวกัน พลูโตเนียมซึ่งเป็นสารที่สกัดได้จากกากปรมาณูที่ดึงเอาเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ออกแล้ว ก็มีอันตรายอย่างร้ายแรงที่สุด

พลูโตเนียมจำนวน ๑ ตัน สามารถใช้ผลิตเป็นระเบิดปรมาณูได้มากกว่า ๓๐ ลูก

ระเบิดปรมาณูที่ทำลายเมืองนางาซากิจนราบเป็นหน้ากลอง เมื่อคราวสงครามโลกครั้งที่สอง ใช้สาร

ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมดในปีที่แล้ว

ยูนิเซฟยังประมาณการณ์อีกว่า เพียงแต่ใช้เงินเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๖๒๕ พันล้านบาท จะสามารถลดจำนวนเด็กขาดสารอาหารทั่วโลกลงไปได้ครึ่งหนึ่ง สามารถควบคุมโรคภัยร้ายแรงสำหรับเด็ก สามารถจัดโรครีโพลีไอได้ สามารถจัดหามาตรอาหารให้กับชุมชนต่างๆ ได้ สามารถจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคน และสามารถวางแผนครอบครัวให้กับสามีกรรษาได้ทุกคู่

อย่างไรก็ตามเมื่อเร็วๆนี้ รัฐบาลไทยเพิ่งอนุมัติงบประมาณ ซึ่งผูกพันมาตั้งแต่รัฐบาลที่แล้ว จำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อจัดซื้อเครื่องบินเอฟ-๑๖ มนุระจากกองทัพ ทั้งนี้ในปัจจุบันด้วยวิถีทางการทูตเราก็จะสามารถจัดการกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้

ซึ่งความคิดของประเทศไทยคงคล้ายคลึงกับประเทศอื่นๆทั่วโลก

ก็น่าเชื่อว่าตราบโดที่ความคิดในการป้องกันประเทศโดยใช้กำลังทหารยังไม่เปลี่ยนแปลงไป ตราบนั้นอนาคตของเด็กเหล่านี้ คงยังมีคมนอนอยู่เช่นเดิม

พลูโตเนียมเพียง ๖๐๑ กิโลกรัม แต่ปัจจุบันด้วยวิทยาการที่ก้าวหน้าระเบิดพลาสมาขนาดดังกล่าว จะใช้พลูโตเนียมเพียง ๔ กิโลกรัมเท่านั้นเอง

การขนส่งพลูโตเนียมทางทะเลยังเป็นอันตรายอย่างยิ่งยวด เพราะเรือต้องเดินทางด้วยความเร็วต่ำ จึงเสี่ยงต่อการก่อวินาศภัย

ประมาณการณ์ว่า หากเกิดอุบัติเหตุกับพลูโตเนียมจำนวน ๕๐ กิโลกรัมบริเวณรอบอ่าวโตเกียว อาจจะต้องทำให้มีการอพยพโยกย้ายผู้คนกว่า ๔๐ ล้านคนออกจากบริเวณดังกล่าว

สารพลูโตเนียมยังเป็นสารที่มีอันตรายมากที่สุดชนิดหนึ่งด้วย เพราะพลูโตเนียมเพียง ๑ ไมโครกรัมหรือหนึ่งในล้านของกรัม ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าฝุ่นผง จะทำให้ผู้ที่เสพหรือสูดเข้าไปเป็นมะเร็งได้

พลูโตเนียมถึงจะมีคุณประโยชน์มหาศาล แต่ก็น่าจะใคร่ครวญถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วย

วิจัยขยะ

เพื่อ สิ่งแวดล้อม

ขยะ คงเป็นสิ่งที่ทุกคนรังเกียจ เพราะเห็นว่าเป็นของสกปรก แต่หาว่าไม่ว่าขณะนี้ในอเมริกามีการเรียนการสอนและทำการ “วิจัยขยะ” กันอย่างจริงจังเป็นต้น และผลการวิจัยของผู้ที่อุตสาหกรรมเหล่านั้นกล่าวได้ว่ามีคุณค่าทั้งในทางโบราณคดี มนุษยวิทยา สังคมวิทยา การศึกษาด้านโภชนาการ การศึกษาการนำกลับมาใช้ใหม่ การบริหารธุรกิจ การบริหารการตลาด เป็นต้นด้วย

มหาวิทยาลัยแห่งรัฐ แอริโซนา สหรัฐอเมริกา ได้ดำเนินงาน “โครงการขยะ” มาเป็นเวลา ๒๐ ปีแล้ว ทั้งนี้โครงการดังกล่าวมีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากขยะ ทั้งที่เป็นขยะเก่าในอดีต และขยะใหม่ และนำมาวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยเป็นที่น่าตื่นใจหลายประการ

ดร. รัทเช่ ศาสตราจารย์ทางมนุษยวิทยา ผู้ก่อตั้ง “โครงการขยะ” ดังกล่าว ได้เขียนหนังสือเล่มล่าสุดของเขา คือ “โบราณคดีวิทยาของขยะ” ซึ่งเขาพบข้อมูลที่ที่น่าสนใจบางประการ เช่น

- คอมพิวเตอร์ไม่ได้มีส่วนช่วยให้ขยะจากกระดาดลดลงไป แต่กลับเพิ่มจำนวนมันมากขึ้นเสียอีก

- ประชาชนจะพากันใช้สิ่งของต่าง ๆ อย่างสุญเปล่าเมื่อมีอุปาทานของสิ่งนั้นน้อย มากกว่าที่จะใช้ในช่วงที่มีสิ่งนั้น ๆ มาก เช่น ในช่วงที่เนื้อวัวและน้ำตาลขาดแคลน ในปี ๒๕๑๓ จะมีเศษปฏิภูลของเนื้อสัตว์ และน้ำตาลเพิ่มขึ้นเป็นสามเท่า เนื่องจากวิกฤติการแย่งกันซื้อ

- ขณะที่หลังงานวันฮัลโลวีนจะมีเศษห่อหุ้มของลูกอมทิ้งอยู่เกลื่อน แต่หลังวันวาเลนไทน์กลับมีแต่ลูกอมที่ยังไม่ได้แกะห่อหุ้ม ทิ้งอยู่เป็นจำนวนมาก

- ครอบครัวที่มีรายได้น้อยมักจะซื้อสินค้าสะดวกภัณฑ์ใช้ที่ละน้อย แต่ครอบครัวที่มีรายได้สูงจะซื้อเป็นโหล ๆ ซึ่งแสดงว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อยต้องจ่ายเงินซื้อสินค้ามากกว่า

- มีปริมาณของขยะจำพวกพลาสติกเพียง ๑๒% ในแหล่งขยะต่าง ๆ ในขณะที่มีปริมาณของขยะจำพวกกระดาษ โดยเฉพาะพวกหนังสือพิมพ์หรือสมุดโทรศัพท์มากถึง ๔๐-๕๐%

- ขบวนการย่อยสลายตัวจะช้ามากในแหล่งขยะที่เรียงกันอย่างเป็นแถวเป็นแนว ถึงขนาดที่กระดาษเกือบทั้งหมดจะไม่เสื่อมเลย แม้เป็นเวลานานปี ๆ และเมื่อเร็ว ๆ นี้ได้มีการขุดแหล่งขยะที่เมืองฟินิกซ์ ซึ่งได้พบหนังสือพิมพ์ฉบับปี ๒๕๐๕ ซึ่งยังสามารถอ่านได้อย่างสมบูรณ์

ข้อที่พบขยะหลงเหลืออยู่มากเช่นนี้ ยังสะท้อนให้เห็นถึงวิกฤติทางการเมืองที่รัฐบาลไม่สามารถหาวิธีเพื่อมากำจัดขยะเหล่านี้ให้หมดไปได้ด้วย

หนังสือพิมพ์เดอะ เนชั่น ๗ ม.ค. ๒๕๓๔ น. ๓

ข้อคิดในชีวิต

พรหมจรรย์

จากการประชุมใหญ่ประจำปีกลุ่มเสขิยธรรม ครั้งที่ ๓ เมื่อกลางเดือนมิ.ย. ศกที่แล้ว พระสมาชิกร่วมกันพูดคุยกันในเรื่องคุณค่าของการประพฤติพรหมจรรย์ต่อตนเองและสังคม โดยที่ท่านพระครูพิพิธ-ประชานาด หรือหลวงพ่อนาน ประธานกลุ่มเสขิยธรรม ได้แสดงทัศนะที่น่ารับฟังหลายประการ ตอนที่หนึ่งที่ท่านปรารภไว้คือ

“เมื่อสังคมเห็นว่าเรา (พระสงฆ์) มีพรหมจรรย์พร้อมแล้ว ไปที่ไหนชาวบ้านก็รู้สึกอับอายมาก ได้ยินว่าเราไปแล้วเขาสบายใจมาก เป็นที่พึงของพวกเขาได้มาก...เพราะขณะนั้นคนที่สังคมยอมรับมีน้อย ความเป็นอยู่ที่ดีของเราก็เกิดขึ้นในสังคม”

ข้อปรารภข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วนของการประพฤติพรหมจรรย์ของพระสงฆ์

ในสภาวะการณ์ที่สังคมหลายฝ่ายเริ่มแคลงใจต่อพฤติกรรมของพระสงฆ์โดยรวม อันสืบเนื่องจากข่าวครึกโครมอื้อฉาวเกี่ยวกับพระคุณเจ้าระดับอาวุโสบางรูป ในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ โดยเฉพาะที่ก็เกิดขึ้นกับพระเถระผู้คร่ำหวอดในวงการพัฒนาวงการกรรมฐานรูปหนึ่ง ซึ่งตกเป็นข่าวต้องอาบัติปาราชิกเมื่อเร็ว ๆ นี้ อันน่าจะเป็นที่สังวรระวังให้มากต่อพระที่เชื่อว่าทำงานเพื่อผู้อื่น ในอันที่อาจจะละเลยและเพเลียงพล้ำต่อกามานุสัยจนต้องสึกหาลาเพศไปในที่สุด

ถ้อยความสำคัญข้างต้น ประกอบกับอนุสนธิจากประชุมใหญ่ครั้งดังกล่าว ได้รับการสานต่อจนเป็นการประชุมปฏิบัติธรรมร่วมกันของพระสงฆ์ในกลุ่มเสขิยธรรม อันมุ่งหมายให้เป็นการพักผ่อนทางจิตวิญญาณของพระคุณเจ้าที่คร่ำเคร่งในงานพัฒนามาทั้งปี และผลพลอยได้อีกประการหนึ่งก็คือการได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการปฏิบัติธรรมของแต่ละท่าน เพื่อร่วมกันค้นหา “ภูมิคุ้มกัน” ในการดำรงรักษาพรหมจรรย์สืบไป โดยกิจกรรมนี้ได้คล่ววงไประหว่าง ๑๔-๒๐ ธ.ค. ๒๕๓๕ ในสถานที่อันหลีกเร้นของสำนักสงฆ์เขาตะกุก อ.วังน้ำเย็น จ.ปราจีนบุรี ซึ่งเหมาะแก่การปฏิบัติธรรมเจริญกรรมฐาน อันเป็นข้อใหญ่ใจความของกิจกรรมในครั้งนี้ มากกว่าที่จะเน้นการถกเถียงกันในเชิงวิชาการภายนอกเพียงอย่างเดียว

พรหมจรรย์ : พรหมจรรย์

“พระสงฆ์ในปัจจุบันมักถูกมองในเชิงที่ถูกเหยียดหยามจากชาวบ้านว่าไม่มีความบริสุทธิ์ ซึ่งส่วนมากจะมีสาเหตุมาจากเรื่องปัจจัยเงินทอง” พระครูสุภาจาจารย์แห่งยโสธร เริ่มนำการสนทนาในวันแรก ด้วยการบอกเล่าถึงสถานการณ์ของพระสงฆ์ในปัจจุบัน “ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าท่านประกอบด้วยพระคุณหนึ่งคือพระบริสุทธิ์คุณ จึงเป็นที่ยอมรับนับถือและประสบความสำเร็จในการเผยแผ่พระศาสนา ดังนั้น การที่พระสงฆ์เราจะมานั่งเรื่องการทำให้เกิดซึ่ง “บริสุทธิ์คุณ” ขึ้น จะทำให้ชาวบ้านหันมาศรัทธาพระสงฆ์ได้อีก” พระ

“สังคมได้เข้ามากำหนดว่าพรหมจรรย์ ของพระจะดำรงอยู่ได้หรือไม่ ทั้งที่การ กระทำของท่านยังไม่ขัดต่อหลักพระศาสนา ดังกรณีที่พระประจักษ์ คุตตจิตโต ถูก ตัดสินลงโทษ (จำคุก) ทั้งที่การกระทำ ของท่านยังไม่ล่วงพระธรรมวินัย”

พระมหาเจิม สุวโจ

นักพัฒนาแห่งวัดท่าลาด กล่าวต่อถึงความจำเป็นเร่งด่วน
ที่จะต้องมีการพูดคุยในเรื่องการประพฤติพรหมจรรย์

“บริสุทธิคุณ” ที่เกิดขึ้นนอกจากจะหมายถึงจริยวัตร
ที่ต้องตามพระวินัยแล้ว ยังครอบคลุมถึงความบริสุทธิ์ใจ
ไม่หวังผลประโยชน์จากการปฏิบัติหรือทำงานใดๆ ด้วย
ดังนั้น พระนักพัฒนาจึงต้อง “มีความจริงใจ ความบริสุทธิ์
และยึดมั่นในเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่
หวังส่วนแบ่งจากการกระทำนั้นๆ หรือมุ่งทำงานเพียง
เพื่อให้ชาวบ้านศรัทธาต่อเรา” ท่านสรุปความต่อมา

แล้วที่จริงคำว่า “พรหมจรรย์” ที่พูดกันอยู่พร่ำ-
เพื่อนี้มันนิยามความหมายโดยพิสดารว่าอย่างไร

“พรหมจรรย์ ผมเข้าใจเอาเองว่ามาจากคำว่า “พรหม-
จริยา” คือการประพฤติอย่างพรหม การปฏิบัติตาม
คุณธรรมของพรหม” พระครูใบฎีกาสมนึก นาโถ พระ
นักสมณไพรจากนครปฐมไขความคำถามข้างต้น “และ
คุณธรรมของพรหมในที่นี้น่าจะหมายถึง “พรหมวิหาร
ธรรม” อันประกอบด้วยความมีเมตตา, กรุณา, มุทิตา
และอุเบกขา” ท่านสาธยายความต่อมา

ในข้อนี้ท่านได้อธิบายว่า การประพฤติพรหมจรรย์
คือการประพฤติตามพรหมวิหารธรรมทั้ง ๔ โดยเชื่อมโยง
เข้ากับหลักอริยอัฏฐังคิกมรรค ซึ่งถึงที่สุดก็คือพระ
นิพพาน อันเป็นอุดมคติตามพุทธศาสนา และบทบาท
ของพระสงฆ์นอกจากการเพียรปฏิบัติตามแนวทางดัง-

กล่าว ยังควรกระทำตามคุณธรรมสูงสุดที่พระพุทธเจ้า
สรรเสริญคือการเป็น “ผู้ชี้ทาง” ซึ่งต้องกระทำอย่างมี
พรหมวิหารธรรมกำกับด้วย สาธะสำคัญก็คือการทำงาน
ต่างๆอย่างไม่หวังผลประโยชน์แก่ตัวเอง

ปัจจัยที่เอื้อและขัดขวางการประพฤติ พรหมจรรย์

“สังฆะหรือสังคมสงฆ์ จะเป็นตัวกำหนดคัดเลือก
บุคคลที่จะมาบวช ควบคุมความประพฤติ...กัลยาณมิตร
ทั้งหลาย อันได้แก่ ครูบาอาจารย์, ครอบครั้ว, มิตร-
สหายเหล่านั้นก็มีส่วนช่วยในการรักษาพรหมจรรย์ รวม
ทั้งสภาพตามธรรมชาติที่สัปบายะด้วย” พระมหาเจิม
สุวโจ ผู้นำการสนทนาในวันที่สอง กล่าวให้ภาพรวม
ต่อประเด็นนี้

ท่านเสนอต่อว่า อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน สังคม
สงฆ์อิงเข้าหาสังคมฆราวาสมาก ทำให้สังคมฆราวาส
มีอิทธิพลต่อการตีค่าการดำรงอยู่ของพรหมจรรย์ การ
ออกกฎหมายบางข้อที่ทำให้พรหมจรรย์ของสงฆ์ดำรง
อยู่ไม่ได้ เช่น การที่มาเถรสมาคมตรากฎอนุญาติให้
เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทำการสึกพระสงฆ์ที่ตกเป็นผู้ต้อง
สงสัยได้ โดยไม่ต้องรอผลการพิจารณาจากคณะกรรมการ
ทางการคณะสงฆ์ก่อน ซึ่งเป็นอันตรายต่อพระที่ตกเป็น
ผู้เสียหายในกรณีนี้

“สังคมได้เข้ามากำหนดว่าพรหมจรรย์ของพระจะดำรงอยู่ได้หรือไม่ ทั้งที่การกระทำของท่านยังไม่ขัดต่อหลักพระศาสนา ดังกรณี พระประจักษ์ กุดจิตโต ถูกตัดสินลงโทษ (จำคุก) ทั้งที่การกระทำของท่านยังไม่ล่วงพระธรรมวินัย” พระมหาเจิม ยกตัวอย่างเพื่อเสริมประเด็นดังกล่าว

เมื่อพูดถึงปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการดำรงอยู่ของพรหมจรรย์แล้ว วงสนทนาได้ย้ายมาที่ปัจจัยภายใน กล่าวคือการแยกแยะให้เห็นคุณและโทษของสิ่งต่างๆ ต่อการประพฤติพรหมจรรย์ของตัวเอง

พระครูธรรมธรไมตรี จากวัดป่าแสงธรรม สุราษฎร์ธานี ในฐานะพระหนุ่มได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ว่า

“ศัตรูของพรหมจรรย์เรามี ๒ ส. คือ สตรี และ สติงค์ (สติงค์) ผมได้ยินมาตั้งแต่พรรษาแรกและก็สงสัยมาตลอดว่าเป็นข้าศึกได้อย่างไร จนบัดนี้ก็รู้สึกแจ่มแจ้งว่ามันน่ากลัวอย่างไร โดยเฉพาะกับพระในสังคมเมือง” ท่านทิ้งท้ายไว้อย่างน่าสนใจและขยายความต่อว่า

“พระเราจะเจอมาามากกว่าฆราวาส มาายนั้นมาในรูปที่มีคนมากราบไหว เคารพนับถือเรา”

พระไพศาล วิสาโล

“เรื่องของผู้หญิงเป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสย้ำเตือนอยู่เสมอ และเป็นเรื่องธรรมดาที่แม้แต่พระที่บวชได้เพียงวันเดียวก็ควรรู้ว่าผู้หญิงกับพระเป็นข้าศึกต่อกัน...แต่บางครั้งเราก็อาจจะติดในความยินดี ครั้งแรกอาจจะยังไม่ถึงขนาดอยากจะเสพเมถุนกับผู้หญิง แต่เราอาจเกิดความพอใจขึ้นว่า “เออ เราเป็นพระหนุ่ม มีผู้หญิงสาวสวยมานั่งคุยด้วยคนอื่นก็คงอิจฉาเรา” ซึ่งเป็นวิสัยที่ธรรมดาของคนที่ยังเป็นปุถุชน แม้แต่ตัวผมเอง (ก็เป็น)”

ในข้อนี้ พระไพศาล วิสาโล พระนักกิจกรรม

รุ่นราวคราวเดียวกันก็ได้ให้ความเห็นเสริมว่า

“พระเราจะเจอมาามากกว่าฆราวาส มาายนั้นมาในรูปที่มีคนมากราบไหว เคารพนับถือเรา...เพียงแค่นี้เป็นพระวันเดียวก็มีคนมาพูดจาไพเราะ ยิ่งเป็นสีกาดด้วย ก็ยิ่ง (รู้สึก) ไพเราะมากขึ้น โอกาสที่เราจะหลงง่ายจนค่อยๆ เกิดเป็นความผูกพันขึ้นมา”

กัลยาณมิตรหรือหนุ่มสงฆ์ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่เอื้อช่วยให้เกิดความมั่นคงในการดำรงพรหมจรรย์ **พระสมพร รัตโน** พระหนุ่มจากเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงเรื่องอื้อฉาวที่เกิดขึ้นกับพระนักอนุรักษ์ที่มีชื่อเสียงรูปหนึ่ง จนต้องสีกหาลาเพศไปเนื่องจากต้องอาบัติปาราชิกในข้อหาเสพเมถุน พระสมพรได้เล่าถึงปัญหาที่พระรูปนี้ซึ่งได้คร่ำเคร่งอยู่กับการงานมากเกินไป จนเหน็ดเหนื่อย เกร็งเครียด และได้ไปคลุกคลีอยู่แต่ในหมู่ญาติโยมที่เป็นสตรี ห่างออกจากหมู่สงฆ์ในวัดไปเรื่อยๆ จากจุดนี้เอง ท่านจึงเปลี่ยงปล้ำเสื่อมจากพรหมจรรย์

“การรักษาพรหมจรรย์ต้องอาศัยหมู่คณะและสิ่งแวดล้อมที่ดี...การเข้าไปคลุกคลีในสังคม จะทำให้เกิด

“การหยั่งขาหนึ่งอยู่ในป่า” คือการที่เราได้ ฝึกเจริญสติให้มีกรรมฐานอยู่ที่ตัว และ “การ หยั่งอีกขาหนึ่งอยู่ในบ้าน” ก็เพื่อช่วยเหลือ สังคม

พระคำเพชร จักกวโร

ความเสื่อมถอย (ทางสมาธิ) เพราะความคุ้นเคยทางจิตมันยังมีอยู่ ดังนั้น เราจึงต้องมีรูปแบบการปฏิบัติที่ต่อเนื่อง และจะต้องมีคณะสงฆ์ มีกัลยาณมิตรของเรา แวดล้อมอยู่ตลอดเวลา ไม่ออกไปบินเดี่ยว (ถ้าทำได้แบบนี้) โอกาสที่จะพลาดก็น้อย และแม้แต่เขาจะใส่โคลีใส่ความ มันก็ยาก เพราะเรามีหมู่คณะ” ท่านกล่าวสรุปในท้ายที่สุด

ข้อสรุปที่รวบรวมจัดเจนของวงสนทนาในบ่ายวันนั้น เห็นจะเป็นของพระคำเพชร จักกวโร ที่เสนอว่า

“อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดของการประพาศิพรหมจรรย์ก็คือ การเจริญกรรมฐาน เพราะหัวใจของการปฏิบัติธรรมคือการฝึกสติให้รู้เท่าทันและเข้าใจตนเอง พระนักพัฒนาที่มีการผิดพลาด ก็ล้วนแต่พลาดในเรื่องนี้กันมาก เพราะฉะนั้นอย่างที่ผมพูดมา “การหยั่งขาหนึ่งอยู่ในป่า” คือการที่เราได้ฝึกเจริญสติให้มีกรรมฐานอยู่ที่ตัว และการหยั่งอีกขาหนึ่งอยู่ในบ้าน ก็เพื่อช่วยเหลือสังคม...ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “จงทำประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาท” ความไม่ประมาท (ในที่นี้) ก็คือการที่เราเจริญกรรมฐานนั่นเอง”

พรหมจรรย์ในสังคมกามบริโลก

“กามบริโลก” หากจะตีความตามที่ อ.สุลักษณ์ (สิวรักษ์) ได้เคยพูดไว้ ก็อาจจะหมายถึงกระแสที่มุ่งเน้นทางวัตถุมาก กล่าวคือวัตถุกาม อันเป็นกระแสใหญ่ในสังคมปัจจุบัน” พระมหาเจิม สุวโจ ผู้นำวงสนทนาในวันต่อมา เริ่มเปิดประเด็น

“ปัจจุบันก็รู้กันอยู่ว่ากระแสการพัฒนาเป็นไปในทางวัตถุมันสุดโต่งมาก อย่างแผนพัฒนาประเทศก็ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นหลัก เน้นการพัฒนาทางด้านวัตถุ...ซึ่งต่อมาได้มีการปะทะกับกระแสทางศาสนา ดังที่เคยมีการห้ามพระเทศน์เรื่อง “ความสันโดษ” เพราะเห็นว่าจะทำให้คนมีความคิดที่สวนทางกับแนวทางการพัฒนา จนกระทั่งท่านพุทธทาสต้องออกมาได้ว่าเป็นการเข้าใจคำว่า “ความสันโดษ” ผิดจากหลักของพุทธศาสนา” พระมหาเจิมกล่าวต่อ

จากการเปิดประเด็นดังกล่าว พระประจักษ์ กุศลจิตโต พระนักอนุรักษ์ที่มีผลงานมากจนต้องคดีความ เริ่มต้นการสนทนาด้วยการวิพากษ์ถึงการเข้าใจคำว่า “ความสันโดษ” กันอย่างผิดความหมายไปว่า

“(อันที่จริง) ความสันโดษหมายถึงความพอดี ความถูกต้อง อยู่อย่างประหยัด (มี) ประโยชน์ โลกทุกวันนี้ใช้กันอย่างเกินพอดี...ถ้าเราไม่มีความสันโดษแล้ว ก็ไม่รู้จะเอาอะไรมาเป็นความหมายของความพอดี”

“พระเราก็ดำ (กระแสด) วัตถุไปด้วย อย่าง จะเป็นวัดพัฒนา จะต้องมีการสำรวจว่าสร้าง โบสถ์กันได้ที่เท่าไร สร้างกุฏิได้ที่เท่าไร เราก็ดำ มัวแต่คิดจะมีผลงานแบบนี้ กลัวไม่ได้เป็นนั่นเป็นนี่”

พระครูสุภาจารวัฒน์

ในความหมายของท่าน การอยู่อย่างพอดี การกินอย่างพอดี ตามคติของความสันโดษจึงไม่ได้หมายถึงการปฏิเสธความต้องการทุกอย่าง แต่เป็นการใช้ตามความจำเป็น แต่คนทั่วไปไม่เข้าใจและมักตีความกันผิดๆ

“อย่างการสร้างโบสถ์ เดียวนี้เขาก็ดำจะให้สวย สร้างแข่งขันกันให้ใหญ่โต เพื่ออวดอ้างกันว่าได้เข้าทำบุญวัดนี้วัดนั้น มันผิดพลาด โบสถ์ที่จริงเขาสร้างให้สวยแต่ก็ต้องสวยที่ใจคนด้วย ต้องเอาคนมาให้พระสอนให้ขยันหมั่นเพียร ให้รู้ประหยัดประโยชน์ ให้โบสถ์มาเกิดในอกอย่างที่ว่า” พระนักอนุรักษย์ปากกล่าวเสริมในตอนท้าย

ที่กล่าวเช่นนี้ก็ทำให้ว่ากระแสดกามบริโภคจะรุกรานเพียงปริณิณทลชายขอบของสังคมฆราวาสเท่านั้นไม่ในวงการคณะสงฆ์เองก็พลอยหลงไปตามกระแสดังกล่าวด้วยเช่นกัน ดังที่ท่าน พระครูสุภาจารวัฒน์ หมอสมุนไพรรจาก อ.กุศชุม ได้วิพากษ์อย่างตรงไปตรงมาว่า

“กระแสดทางวัตถุกาม กระแสดทางตะวันตกเข้าสู่เมืองไทย ซึ่งก็มีผลต่อพระสงฆ์เราด้วย พระเราก็ดำวัตถุไป อย่างจะเป็นวัดพัฒนา จะต้องมีการสำรวจว่าสร้างโบสถ์กันได้ที่เท่าไร สร้างกุฏิได้ที่เท่าไร (พระ)เราก็ดำมัวแต่คิดจะมีผลงานแบบนี้ กลัวไม่ได้เป็นนั่นเป็นนี่...

ที่นี้ถ้าเราจะเป็นพระนักพัฒนา (เราต้องถามตัวเองก่อนว่า) จะหวังให้คนอื่นมาครอบงำเราไหม เราจะหวังฟังว่าเราจะได้นั้นได้นี้บ้างไหม หรือเราจะทำเพื่อแก้ไขปัญหาสังคมของเรา”

ในเช้าวันนั้น พระมหาจันทร์ คุณวุฑโฒ พระนักคิดและนักอนุรักษย์อีกท่านหนึ่งจากนครราชสีมา ยังได้กล่าวถึงการประพุดติพรหมจรรย์ในความหมายที่พิสดารออกไปอีกว่าหมายถึงการประพุดติที่ประเสริฐซึ่งปฏิบัติได้ทั้งผู้ที่เป็นคฤหัสถ์และบรรพชิต และดังพุทธพจน์ที่ว่า “พรหมจรรย์ (หมายถึงศาสนาทั้งหมด) จะรุ่งเรืองอยู่ได้ก็ต้องอาศัยบริษัททั้ง ๔ ทั้งฝ่ายพรหมจารีและฝ่ายกามโลกี วัชรธรรมและปฏิบัติธรรมด้วย”

ส่วนในเรื่องกุศโลบายออกจากกามราคะนั้น ท่านได้ยกพระบาลีอันไพเราะจับใจ และมีความหมายที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “เรื่องกามนั้นเราต้อง “เสตุฆาต” คือต้องซัดสะพานเสีย กามจะมาในกระแสดของอายตนะคือ มาในรูปของ รูป, เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ ก็ต้องซัดสะพานเสีย โดยทำให้เห็นว่ามี “อัสสาทะ” คือความอโรยมี “อาทีนวะ” คือโทษ และต้องรู้ว่า “นิสสรณะ” จะออกไปได้อย่างไร”

“เรื่องกามนั้นเราต้อง “เสตุฆาต” ก็ต้องซัด สะพานเสีย”

พระมหาจันทร์ คุณวุฑโฒ

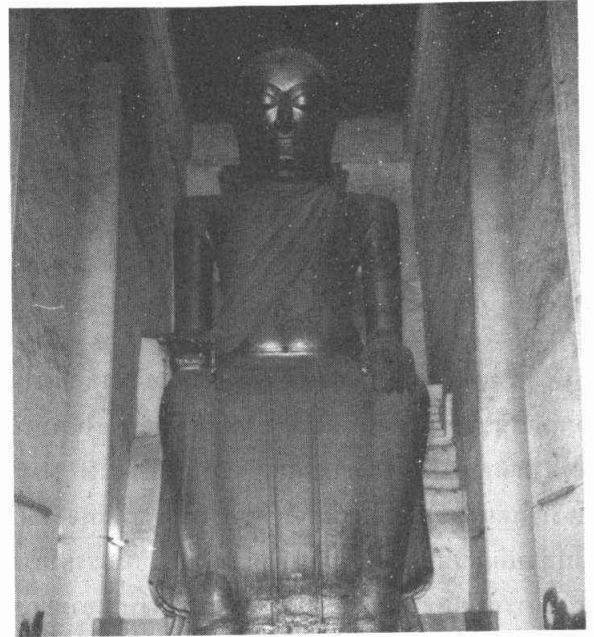
“ผมอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านส่งเสริมอยู่อย่างหนึ่ง แต่จะไปเรียนกรรมฐานท่านไม่สอน จะไปเรียนอานาปานสติท่านก็ไม่สอน ท่านสอนให้ไปเผาถ่าน ท่านบอกว่า “การทำงานเป็นการปฏิบัติธรรม” ท่านให้เอาเหล็กแกลกกิเลส เหนือหมดไปเผาไร กิเลสก็หมดไปเท่านั้น ผมก็ได้นิสัยนี้มาดำเนินชีวิต” ท่านกล่าวสรุปโดยยกเอาคติที่คมคายจาก “สวนแห่งการหลุดพ้น” อันเป็นสถานที่ที่ท่านเคยไปพักจำพรรษาอยู่แรมปี

ในวันสุดท้ายของการประชุม เราได้ผู้ผ่านการสนทนาเป็นฆราวาสท่านหนึ่ง ซึ่งเดิมบวชเป็นพระภิกษุมานานกว่าพรรษา ท่านได้เปิดเผยเหตุที่แพ้ใจตนเองจนต้องสึก หลาเสกออกมา โดยข้อใหญ่ใจความคือการที่ท่านเป็นพระนักกิจกรรม ซึ่งต้องข้องเกี่ยวกับคลุกคลีอยู่กับทางโลกมาก แม้ในพรรษาแรกจะมีความระมัดระวังตนเองอย่างเคร่งครัด มุ่งปฏิบัติจนคิดว่าตนเองคงไม่เพียงพลาเสียที่แกลกกิเลสต่างๆ โดยง่ายแล้ว แต่การที่ต้องใกล้ชิดกับฆราวาส อยู่เสมอๆ มากเข้าๆ ก็เกิดเป็นความเคยชิน จนถูกจริตเดิมที่มีมาแต่สมัยฆราวาสเข้ารุกรานจนพ่ายแพ้ไปในที่สุด

“ตอนแรกผมเองก็ไม่คิดว่าจะเป็น แต่พอใกล้ชิดไปมากๆ เข้า ใจมันก็ไปแล้ว ใจมันไปก่อนสมอง...(เพราะฉะนั้น) ที่ว่าเราตัดความยึดมั่นได้นั้น เราตัดได้แต่ในหัว ตัดได้แต่ในสมอง แต่ในใจเราไม่ได้ตัด ดังนั้นเรื่องของปัญญาแม้จะเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่ก็ต้องเน้นเรื่องของสมาธิด้วย” อดีตพระเถระท่านนั้นเผยถึงความพลาดพลั้งในอดีต ซึ่งตนเองก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต

ต่อประเด็นดังกล่าว พระสุนทร ญาณฉนิโส เจ้าสำนักสงฆ์เขาตะดุก ได้เสนอเพิ่มเติมว่า

“ปัญญาที่เราทำ (คิด) ได้นั้นเป็นเพียงปัญญาที่เกิดจาก “สัญญา” มากกว่า ไม่ใช่ปัญญาที่แท้จริง ปัญญาที่แท้จริงจะต้องประกอบด้วยสติที่รู้เท่าทันในปัจจุบันตลอดเวลา ซึ่งความรู้แจ้งอยู่ในปัจจุบันธรรมนี้เอง จะเป็นตัวแก้ไขปัญญาโดยทันที โดยไม่ปล่อยให้หมักหมมจนเกิดความเคยชิน และเกิดความรู้อีกอยากเสพกามขึ้นมา”

“เหมือนกับเราไปเหยียบขี้ เราจะรู้ได้ทันทีเลยว่ามันเหม็น และเราจะไปชำระเท้าของเราเองโดยไม่ต้องรอให้ใครมาบอก” พระเจ้าสำนักกล่าวเปรียบเทียบกับตัวอย่างน่ารับฟัง

นอกจากนั้นการดำรงตนในสังฆมณฑลตามพระวินัย โดยเฉพาะในข้อที่เกี่ยวข้องกับสตรีเพศ จนเป็นที่น่าเคารพเลื่อมใส ก็จะเป็นภูมิคุ้มกันพระสงฆ์จากการตกลงไปสู่การปรุงแต่งและมายาต่างๆ ได้ ดังที่ฆราวาสท่านนั้นได้ยกตัวอย่างต่อว่า

“พระเทพเวที (ประยูรค์ ปยุตฺโต) ท่านระวังมากในเรื่องวินัย ท่านดำรงสติตนเองอยู่ตลอดเวลา ไม่เดินออกนอกกรอบเลย แต่การที่ผมพลาดเพราะเดินออกมานอกกรอบตลอดเวลา”

ข้อนี้ก็ดังที่เห็นได้ว่าในยามที่มีการปฏิสังขรณ์กับญาติโยมทั้งบุรุษหรือสตรี ท่านจะต้องมีคณะสงฆ์แวดล้อมอยู่เสมอ และจะรับรองกันในที่เปิดเผย อันเป็นข้อป้องกันการล่วงละเมิดพระธรรมวินัยและข้อครหาต่างๆ อย่างได้ผล

“ปัญญาที่เราทำ (คิด) ได้นั้นเป็นเพียงปัญญา
ที่เกิดจาก “สัญญา” มากกว่า ไม่ใช่ปัญญาที่แท้จริง
ปัญญาที่แท้จริงจะต้องประกอบด้วยสติที่รู้
เท่าทันในปัจจุบันตลอดเวลา”

พระสุนทร ญาณฉินโร

สิ่งเหล่านี้เป็นที่ระหนกอยู่เสมอของพระสงฆ์ใน
กลุ่มเสขิยธรรม ดังนั้นการประชุมปฏิบัติธรรมในครั้ง
นี้ เวลามากกว่าครึ่งจึงอุทิศให้แก่การปฏิบัติธรรม การ
เจริญสติและอยู่กับความสงบวิเวก เพื่อจะเพ่งพิจารณา
ในส่วนที่เป็นด้านในของชีวิต และยังได้เปลี่ยนบรรยากาศ
เป็นการสัมผัสธรรมชาติป่าอันอุดมสมบูรณ์บนเขาตะกุก
อย่างใกล้ชิด ได้มีโอกาสสนทนาธรรมในราวป่าไกล
และปักกลดจำวัดในป่ารกที่บึงอีกด้วย

ทั้งหลายทั้งปวงที่ประกอบขึ้นจึงทำให้การปฏิบัติ
ธรรมในครั้งนี้ เป็นกิจกรรมที่น่าประทับใจอีกประการ
หนึ่ง อันพระสงฆ์มีมติให้จัดประเพณีของกลุ่มเสขิยธรรม
สืบไป ทั้งยังคิดว่าน่าจะเป็นแบบอย่างการปฏิบัติอันเหมาะ
ควรแก่พระสงฆ์เสขิยธรรมในสังฆาวาสอื่นๆ ได้ทดลอง
ดำเนินตาม เพราะลำพังการมุ่งหวังให้เกิดการปฏิบัติของ
กลุ่มโดยมีพระสงฆ์เป็นจำนวนหลายร้อยรูป คงเป็นไปได้ยากเต็มที

สวนป่าพระพุทธองค์ในเรือนจำ เกิดขึ้นจากความดำริและความ
อุตสาหะของชาวพุทธในเรือนจำ ร่วมกับ พระอาจารย์เขมนันทโท แห่งวัดป่า-
สันติธรรม ในการที่จะสร้างสถานบูชาอันสงบร่มรื่น เหมาะแก่การปฏิบัติภาวนา
สำหรับบรรดานักโทษในเรือนจำ โดยเริ่มต้นที่เรือนจำสปริงฮิลล์เป็นแห่งแรก และ
มีโครงการที่จะขยายการสร้างสวนป่าในลักษณะนี้ ไปยังเรือนจำอื่นๆ ในอังกฤษอีก

ถ้อยแถลงของจำเลย

ขอ ประทานกราบเรียนได้เท่าที่เคารพ ในฐานะของ ผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด กระผมมีความสำนึกและซาบซึ้งใจในความเมตตาที่ได้รับจากได้เท่าเป็นอย่างสูง เฉพาะอย่างยิ่งเมื่อกระผมได้ทราบแนกใจว่า ตลอดวิถีทางแห่งการพิจารณาไต่สวนและตัดสินคดีที่ตัวกระผมตกเป็นจำเลยอยู่นี้ ได้เท่าได้กรุณาพิถีพิถันเอาใจใส่ในข้อกฎหมายอันควบคุมในทางองค์ประกอบกันอยู่กับการกระทำของกระผม ซึ่งเมื่อก่อนหน้านี้เจ้าหน้าที่ได้เสนอความเห็นขึ้นมากกราบเรียนได้เท่าแล้วว่า พฤติกรรมอันนั้นครบถ้วนองค์ประกอบในทางความผิดทุกประการ ซึ่งฟังดูก็น่าจะมีน้ำหนักอันควรแก่การเชื่อถือมิใช่น้อย ด้วยในช่วงเวลาที่ผ่านมานั้น บรรดาเจ้าหน้าที่ได้เฝ้าติดตามสังเกตอาการปฏิกิริยาของกระผมอย่างใกล้ชิด จนสามารถนำมาใช้ในการอ้างอิง เมื่อคราวซักไซ้ไล่เรียงผมได้อย่างแม่นยำจนน่าฉงน ก็เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว ในส่วนของบรรดาข้อเท็จจริงแห่งอรรถคดีของกระผมก็ย่อมต้องเป็นที่ไม่ควรคลางแคลงใด ๆ อีก และพวกเขาทั้งหลายหาชนก็ล้วนลงความเห็นกันมาแล้วว่าการกระทำของผมเป็นความผิดชั่วร้าย ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ความกระเทือนต่อบุคคลหรือต่อรัฐอันเป็นหัวใจที่เสียหายในคดีนี้ ที่เหนืออื่นใด พวกเขากล่าวด้วยว่ามันเป็นสิ่งที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของพวกเรา ซึ่งทั้งหมดนั้นบ่งชี้ว่าพอแรงแล้วที่จะสรุปว่า ไม่ว่าจะอาศัยเหตุผลในทางรัฐศาสตร์หรือหลักการในทางการปกครองบ้านเมืองแล้วหรือไม่ก็ตาม การกระทำของกระผมก็หาหลุดรอดพ้นจากข่ายความผิดนี้ไปได้ไม่ และนี่ก็เป็นต้นเหตุให้ท่านเจ้าหน้าที่มีอาจปล่อยปละละเลยให้กระผมลอยนวลอยู่ในหมู่มหาชนเพื่อกระทำสิ่งอัน

ผิดต่อกฎหมายได้อีกต่อไป ซึ่งก็นับว่าพวกท่านเหล่านั้นได้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่มหาชนหรือตัวแทนได้มอบหมายให้แก่ท่านอย่างสมควรแล้ว

อย่างไรก็ตาม เมื่อมองในเหตุผลส่วนข้างของตนบ้าง กระผมก็มีความเห็นตรงอันปราศจากวิจิกิจฉาใด ๆ ว่า กระผมได้ก้าวเดินมาถึงทางแพร่งแห่งเสรีภาพและความยุติธรรมนี้ด้วยเจตนาปรารถนาจะรับใช้จำเลยในทางสังคมเป็นมูลเหตุเบื้องหลังชกแจงใจ แม้จะทราบดีว่าการกระทำดังกล่าวอาจสร้างความกระอักกระอ่วนใจให้แก่มหาชน ผู้มักจะคอยเหนี่ยวรั้งกระผมมิให้กระทำการอันวุ่นวายต่าง ๆ ด้วยเกรงว่าจะพลอยกระทบกระเทือนไปถึงความเป็นอยู่อย่างปกติสุขของเขาด้วย ในฝ่ายของเจ้าหน้าที่นั้นย่อมต้องรู้สึกยากลำบากในการควบคุมกระผมไว้ในแรงเหนี่ยวรั้งข้างต้น จนเมื่อเห็นไม่เป็นผลทั้งสองฝ่ายจึงได้ออกคำสั่งกลาย ๆ แก่กระผมให้วางมือจากเรื่องราวทั้งปวง โดยหวังว่าความประสงค์อย่างแรงกล้าที่ต้องตรงกันทั้งสองฝ่ายอันถือเป็นส่วนใหญ่นี้สามารถทำให้กระผมต้องยอมจำนนโดยคุณุณีย์ หากแต่การกลับไม่เป็นดังที่พวกเขาคาด ทั้ง ๆ ที่ในทางเป็นจริง กระผมน่าจะปฏิบัติตามคำแนะนำเยี่ยงพลเมืองดีที่เชื่อฟังกฎหมายทั้งหลาย แต่กระผมไม่อาจจะเลยเพิกเฉยในหน้าที่ที่ตนเองมีต่อจำเลยเหล่านั้น อันเป็นพลังขับเคลื่อนให้ต้องลงมือกระทำการต่าง ๆ ได้ แม้ในที่สุดตนเองก็ได้มาสมทบเข้าเป็นหนึ่งในหมู่พวกเขา เนื่องมาจากกระทั้งได้มายืนอยู่ ณ หน้าบัลลังก์ของได้เท่าในบัดนี้

สภาพการณ์ดังที่ชวนให้กระผมระสีกนึกถึงบุคคลผู้เคยยืนอยู่ในคุกจำเลย แห่งศาลสถิตยุติธรรมของเครือจักรภพ แคว้นจัมปาวัน ประเทศอินเดีย เมื่อหลายปีก่อนประเทศนั้นจะเป็นเอกราช ซึ่งในฐานะแห่งผู้ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมอย่างสูงสุดในอาณาจักรของความถูกต้องแห่งนี้ ได้เท่าคงทราบดีถึงค่าแรงของจำเลยในเหตุการณ์ครั้งกระนั้น ซึ่งกระทำการฝ่าฝืนคำสั่งของผู้ปกครองแคว้นแคว้น โดยไม่ยอมออกจากสถานทีนั้นเนื่องเพราะตนเองได้รับการร้องขอจากผู้ไม่ได้รับความเป็นธรรมให้เดินทางมา จำเลยได้กล่าวว่า

“ในท่ามกลางความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ซึ่งกระผม ได้กราบเรียนชี้แจงมา ให้ศาลทราบแล้วนี้ สิ่งเดียวที่กระผมจะพึงทำได้ก็คือ ยกความรับผิดชอบในการเนรเทศตนเองออกจากแคว้นแคว้น ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปกครองบ้านเมือง กระผมตระหนักดีว่า บุคคลที่อยู่ ในสถานะเช่นกระผม จำเป็นจะต้องใช้ความรอบคอบให้จงหนัก ในการแสดงออกซึ่งอุดมการณ์ที่ตนยึดมั่นต่อสาธารณะ กระผมเชื่อมั่นว่า ในท่ามกลางสถานการณ์

เช่นที่ตัวกระผมต้องเผชิญอยู่นี้ ทางออกที่ดีที่สุดที่ผู้รักศักดิ์ศรีของตนเองจะพึงกระทำก็คือ ยอมรับโทษอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้ปกครองบ้านเมือง โดยปราศจากข้อโต้แย้งใด ๆ ทั้งสิ้น”

“ขอประทานศาลที่เคารพ กระผมใคร่กราบเรียนชี้แจงเป็นการเพิ่มเติมสักเล็กน้อยว่า การที่กระผมบังอาจอ่านคำแถลงให้ศาลทราบนี้ หาใช่มีวัตถุประสงค์ที่จะบรรเทาโทษที่กระผมพึงได้รับจากหนักให้เป็นเบาไม่ กระผมนำคำแถลงนี้ขึ้นมาอ่านก็โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกราบเรียนให้ศาลทราบว่า ที่กระผมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของทางการเจ้าหน้าที่นั้น มิใช่เป็นเพราะกระผมไม่เคารพกฎหมายของบ้านเมือง แต่กระผมต้องปฏิบัติตามคำสั่งที่สูงยิ่งไปกว่านี้ นั่นก็คือ

“โดยการต่อต้านกับคนที่มีอำนาจนั้นเราจะได้รับความเข้าใจจากเขาน้อยมาก อำนาจมักเจียบเฉย มิเช่นนั้นก็ดูแคลนเรา และอยากลงโทษเรา เราถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกอวดดี ซึ่งกระผมขอประทานกราบเรียนถามได้เห็นว่า แล้วรัฐนั้นไม่อวดดีอย่างบ้าระห่ำละหรือ พวกเขาไม่ได้ประกอบอาชญากรรมกับราษฎรผู้ยากไร้ และผู้ไร้อำนาจดอกหรือ แต่ไม่ปรากฏว่าศาลไหนจะพิจารณาลงโทษพวกเขากันเลย พวกเขาดำรงชีวิตอย่างมีความชอบธรรมและตายอย่างมีเกียรติ”

คำสั่งแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดีของตัวกระผม”

แน่นอนว่า การไม่ยอมรามือจากไปของจำเลยในคดีนี้ ย่อมเป็นเพราะการที่เขาได้แลเห็นอย่างโจ่งแจ้งซึ่งการเอารัดเอาเปรียบกันโดยตรงระหว่างผู้มีโอกาสดีกับผู้ด้อยโอกาส ทั้งยังได้รับการสนับสนุนร้องขอจากฝ่ายผู้ถูกเอาเปรียบ ซึ่งเทียบกันไม่ได้กับข้อเท็จจริงในวรรคดีของกระผมคราวนี้ ดังเหตุผลที่กระผมเอ่ยอ้างไว้ก่อนหน้าที่ว่าบุคคลเป็นอันมากได้ตกเดือนกระผมแล้วว่ามีให้ชักพาตัวเองและพวกเขาไปสู่ความเดือดร้อนอันนี้หรือคล้าย ๆ กันนี้ หากแต่กระผมยังต้องตั้งกระทำจนเป็นที่เดือดร้อนรำคาญในทางเพิ่มภาระให้แก่บรรดาเจ้าหน้าที่ และยิ่งความซุนซ่องขัดเคืองให้แก่มหาชนข้างกระผมและในฝ่ายที่อยู่ตรงกันข้าม แม้จนที่สุดข้อพิพาทของกระผมก็ได้กลายมาเป็นเรื่องรบกวนได้เท่าในการใช้ดุลยพินิจเข้าด้วย โดยทั้งหมดนี้ย่อมถูกวางอยู่ภายใต้เกณฑ์แห่งความผิดและการต้องได้รับโทษตามระเบียบบ้านเมืองและศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งสำหรับสายตาของมหาชน

และรัฐแล้ว สิ่งที่น่าอึดใจยิ่งกว่านี้ย่อมไม่มีอีก

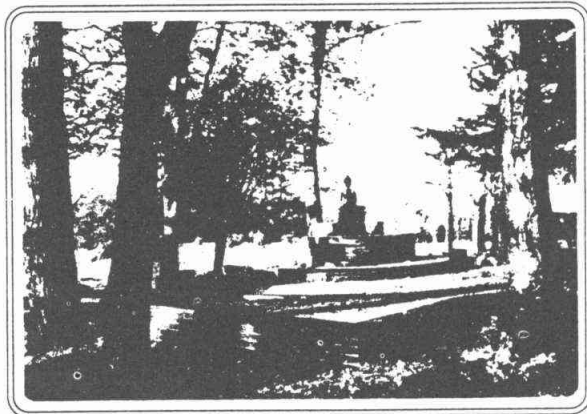
ดั่ง ที่กระผมได้กล่าวแก่ได้เท่าไปแล้วว่า เจ้าหน้าที่เหล่า นั้นย่อมต้องปฏิบัติตามอำนาจในการทำหน้าที่ที่มีอยู่ โดยพวกเขาจะได้คำนึงถึงประเด็นในทางการคุ้มครองป้องกันเสรีภาพและความยุติธรรมในหมู่มหาชนอย่างลึกซึ้งหรือไม่เพียงใดนั้น ไม่มีทางที่กระผมจะหยั่งทราบได้ หากแต่เชื่อได้แน่นอนว่าในสถานะเยี่ยงนั้น เขาจะต้องประพฤติอย่างซื่อสัตย์ต่อรัฐซึ่งมีอำนาจสูงสุดต่อเขา ซึ่งสำหรับกระผมแล้วรัฐก็เป็นเช่นเดียวกับปัจเจกชนหรือมหาชนที่อาจจะถูกกระทำผิดก็ได้ และกระผมก็ไม่ควรจะรอให้ผู้กระทำผิดจนมุมเสียก่อน แล้วจึงลงมือแก้ไขความผิดพลาดของเขา กระผมไม่ควรจะทนดูความผิดพลาดเพราะกลัวว่าหากยื่นมือเข้าไปช่วยแก้ไขแล้ว ตัวกระผมหรือญาติมิตรจะต้องได้รับความทุกข์ยาก กระผมจะต้องต่อสู้กับความผิดและความไม่เป็นธรรม ด้วยการหยุดให้ความ

ร่วมมือแก่ผู้กระทำความผิดทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม หากรัฐกระทำในสิ่งที่ไม่เป็นธรรม ราษฎรก็ควรจะยุติการสนับสนุนรัฐโดยสิ้นเชิงหรือบางส่วน ซึ่งจะทำให้เลิกการกระทำที่ไม่เป็นธรรม กระผมเห็นว่าจะต้องยอมรับความทุกข์ยากทั้งทางกายและทางใจ เพราะการบรรลุถึงเสรีภาพโดยไม่ทุกข์ยากเลยนั้นกระผมเห็นว่าเป็นไปไม่ได้เลย โดยการต่อต้านกับคนที่มีอำนาจนั้นเราจะได้รับความเข้าใจจากเขาน้อยมาก อำนาจมักเจียบเฉย มิเช่นนั้นก็ดูแคลนเรา และอยากลงโทษเรา เราถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกอวดดี ซึ่งกระผมขอประทานกราบเรียนถามได้เห็นว่า แล้วรัฐนั้นไม่อวดดีอย่างบ้าระห่ำละหรือ พวกเขาไม่ได้ประกอบอาชญากรรมกับราษฎรผู้ยากไร้ และผู้ไร้อำนาจดอกหรือ แต่ไม่ปรากฏว่ามีศาลไหนจะพิจารณาลงโทษพวกเขากันเลย พวกเขาดำรงชีวิตอย่างมีความชอบธรรมและตายอย่างมีเกียรติ สำหรับคนพวกนี้กระผมมีถ้อยคำที่จะบอกแก่เขา ผู้ที่มีมือนั่นพอกำลังมาดั่งกับว่าชาวสะอาด จนอำนาจบ้านเมืองตกไปอยู่ในมือของพวกเขานะ

กระผมขอบอกแก่พวกเขาว่า ขอท่านจงนำเราไปเถิด นำเราไปสู่ความ
ยุติธรรม แล้วจักไม่มีการทำทลายกฎหมายอีกต่อไป ขอให้รัฐธำมณียุติ
กระทำในสิ่งที่รัฐธำมณียุติก่อนหน้ามิได้กระทำ ขอให้รัฐธำมณียุติ
เชื่อฟังคนรวยให้น้อยลง รับฟังคนจนให้มากขึ้น ขอให้รัฐธำมณียุติคิด
พวกอภิสิทธิ์ชนให้น้อยลง คิดถึงคนยากจนให้มากขึ้น ขอให้ให้นักนิติ-
ศาสตร์ ผู้พิพากษา และนักกฎหมาย คิดถึงกฎหมายให้น้อยลง คิดถึง
ความยุติธรรมให้มากขึ้น

ข้าฯ แต่ได้เท่าที่เคารพ กระผมขอประทานกราบเรียน
ยืนยันต่อหน้าเบื้องบัลลังก์แห่งนี้ว่า แม้กระผมจะหมดความเป็น
ผู้ที่อยู่ในอำนาจของผู้อื่น โดยมุ่งเดินตามความสำนึกผิดชอบ

ชีวิตที่บงการจากหัวใจของตนเองอย่างแท้จริง แต่ก็มีไขว่
กระผมจะหมดไปซึ่งความเป็นพลเมืองดี พลเมืองดีนั้นย่อม
ประพฤติปฏิบัติตนตามกฎหมายด้วยใจสมัคร ไม่ใช่ด้วยการถูก
บังคับหรือด้วยความกลัวว่าจะได้รับโทษทัณฑ์เพราะไม่
ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย โดยพลเมืองดีย่อมจะทำลาย
กฎหมายนั้นเสียในเมื่อเขาเห็นว่ากฎหมายนั้นไม่เป็นธรรม และ
ยินยอมพร้อมใจที่จะรับโทษทัณฑ์อันพึงต้องได้รับ การกระทำ
เช่นนี้จะช่วยให้เขาพ้นจากการเจ็บปวดและเสื่อมเสียอันเกิด
จากการต้องโทษไปในที่สุด

The Buddha-Grove, HMP Springhill

• ขอเชิญชวนร่วมบริจาค •

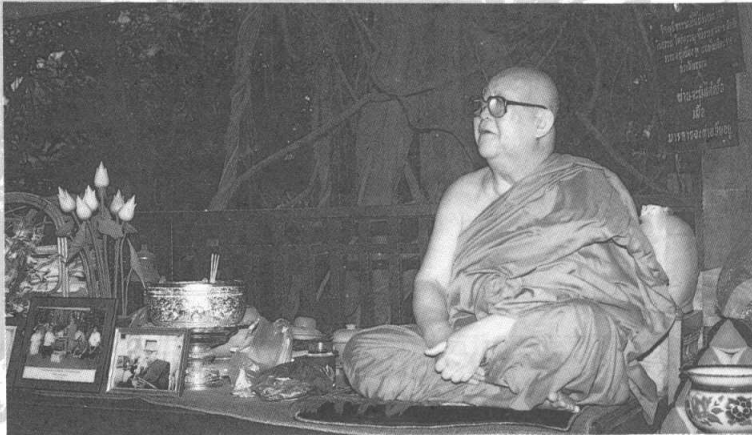
ในการทำสวนป่าพระพุทธองค์ ณ บริเวณจำสปริงฮิลล์จนสำเร็จเรียบร้อยไป
แล้วนั้น ได้มีการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อหาวัสดุอุปกรณ์ไปเป็นเงินจำนวนประ-
มาณ 2,500 ปอนด์ ซึ่งเวลานี้จำเป็นต้องใช้
ถ้าท่านมีความประสงค์จะช่วยเหลือ กรุณาส่งปัจจัยของท่านมาร่วมมา
เพื่อบูญได้ยัง องค์กุหลิมลา, องค์การสอนพระพุทธศาสนาในเรือนจำ,
หมายเลขทะเบียนการกุศล 294939, ณ วัลด์บัสันเดิธรัม
ปัจจัยที่เหลือจากการบริจาคจะนำไปสมทบทุนในการสร้างสวนป่าพระ
พุทธองค์ที่รังต่อไปในเรือนจำอื่น

กรุณาเขียนเช็คส่งจ่าย ANGULIMALA
แล้วส่งมายัง The Forest Hermitage,
Lower Fulbrook, near Sherbourne, Warwick CV35 8AS,
ENGLAND

วนาราม

กลางเมืองหลวง

พระโพธิรังษี

ใน พุทธศาสนาของเรา
นี้ เราย่อมทราบดีอยู่แล้วตามพุทธประวัติศาสตร์ที่เราเรียน
มาในนักธรรมชั้นตรี ชั้นโท ชั้นเอก
พระพุทธรูปเจ้าท่านในฐานะที่จะได้เป็น
จักรพรรดิราชอยู่แล้ว ทรงออกผนวช
การออกผนวชของพระพุทธรูปเจ้าเป็นที่
ปรากฏชัดได้ว่าไม่ได้ผนวชในโบสถ์
อันหรรหามีราคาแพงหลายล้านที่ไหน
ท่านผนวชในป่า ที่ฝั่งแม่น้ำอิน-
มานที ซึ่งเป็นป่าทิพย์ในเวลานั้น และ
เสด็จประทับอยู่ในป่าเรื่อยมา แม้ไป
อยู่กับอาหารดาบส อุทกดาบสก็ยังมี
อยู่ในป่า กระผมได้มีโอกาสไปอยู่

ประเทศอินเดีย ได้ไปที่อยู่ของ อาหาร-
ดาบส และ อุทกดาบส ก็เป็นป่าทั้งนั้น
และเมื่อเสด็จออกจากสำนักอาจารย์
ทั้งสองหลังจากเรียนสำเร็จสมาบัติ ๘
แล้ว ทรงแลเห็นว่าไม่เป็นโลกุตระ
ยังเป็นโลกียะอยู่ เป็น “โลกียฌาน”
“โลกียสมาบัติ” พระองค์จึงเสด็จเรื่อย
ไป และได้ทรงพำนักบำเพ็ญทุกรกิริยา
อยู่ ณ ป่าอุรุเวลาเสนานิคม ทรงบำ-
เพ็ญเพียรอยู่ที่นั่นเป็นเวลาถึง ๖ ปี มี
เพื่อนร่วมปฏิบัติด้วยกัน ๕ ท่าน คือ
เบญจวัคคีย์ ทีหลังมาเบญจวัคคีย์
เห็นอ่อนน่ายเลยหนีไปอยู่ป่าอิสิปต-
นฤคทายวัน พระองค์ก็ประทับอยู่
องค์เดียว ผลที่สุดทรงตรัสรู้ที่โคน
ต้นพระศรีมหาโพธิ์อีก ไม่ใช่ในโบสถ์
วิหาร อารามที่หรรหา ทรงแสดงพระ

ธรรมเทศนาครั้งแรก พระธรรมจักร
กัปวัตินสูตร ก็ทรงแสดงที่ป่าอิสิปต-
นฤคทายวัน ตลอดจนกระทั่งถึงพระ-
สาวกทั้งหลาย มี อัญญาโกณฑัญญะ
เป็นประธาน ก็อยู่ในป่าเป็นส่วนมาก
เป็นกิจวัตร อยู่ตามโคนต้นไม้ เราจะ
แลเห็นได้ในอนุสาสน์ ๘ “รุกขมุล
เสนาสนัง...” แม้ประสูติก็ประสูติใน
ป่าไม้สาละโนทยาน เสด็จดับขันธ-
ปรินิพพานที่สาละโนทยาน แขวง
กาเซีย หรือกุสินาราอีก

เราจะแลเห็นได้ว่าชีวิตประวัติ
หรือชีวิตของพระพุทธรูปเจ้าทรงอยู่ใน
ป่าทั้งนั้น ถึงแม้ว่าพระเจ้าพิมพิสาร
จะทรงถวายวัดเป็นครั้งแรก คือ “วัด
เวฬุวัน” หรือป่าไม้ไผ่นั้น ก็ทรงประทับ
เป็นครั้งเป็นคราวเท่านั้น และได้จาริก
เที่ยวไป

เพราะฉะนั้นพุทธศาสนากับป่าไม้แยกจากกันไม่ออก การไล่พระออกจากป่านั้นไม่ถูก ประเทศไทยจะไปไล่พระออกจากป่าไม่ได้ คนที่ไล่หรือคนที่ขับออกเขาไม่รู้จักพุทธศาสนาดี ต้องบอกให้เขาไปเรียนพุทธประวัติเสียใหม่ เพราะพระรักษาป่าได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้รักษาป่าเสียอีก ที่เชียงใหม่ นี้ผมให้เจ้าอาวาสวัดเวกวาราม ล้อม (ป่า) ๓๐๐ ไร่ ที่อำเภอสันทราย วัดอุโมงค์สวนพุทธธรรม อีก ๑๕๐ ไร่ เมื่ออธิบดีกรมป่าไม้มาตรวจราชการ

ไม่ได้ไปทำลายป่าหรอก แม้ว่าจะสร้างกฎบ้าง หลังเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่ใหญ่โต สูงสองชั้นสามชั้นเหมือนอย่างที่สร้างกันในวัดบ้าน คนที่ไม่เข้าใจไม่รู้หลักพุทธศาสนาเท่านั้นที่ไปขับไล่พระออกจากป่า หากว่าเป็นป่าสงวน ถึงแม้ว่าจะเป็นป่าสงวนเราก็จะไปสงวนไม้ไว้ ไม่ใช่จะไปทำลาย ก็ไปอยู่กัน จะมีญาติโยมอุปัฏฐากบ้าง แต่เขาก็ช่วยรักษาป่า ไปปลูกพืชล้มลุกบ้าง ก็เป็นการชั่วคราวชั่วคราว สำหรับป่าไม้ที่ขึ้นสูงแล้วจะไม่มีใครทำลาย

ปีก่อน มีนายทุนจะมาสร้าง กระเช้าลอยฟ้าจากที่สวนสัตว์จะขึ้นไปดอยสุเทพ เขาเอาโครงการมาให้ผมดู หนา เบื่อเริ่มเลย โดยหม่อมหลวงอะไรก็ไม่รู้ล้มไปเสียแล้ว ผมจึงคัดค้านไม่ให้สร้าง หม่อมหลวงก็ไปหาผมที่วัดบอก “หลวงพ่อ ผมขอตัดไม้เพียง ๕๒ ต้น” ผมบอก “ไม่ได้ ต้นเดียวก็ตัดไม่ได้หรอกหม่อม แม้แต่หญ้าคาต้นหนึ่งก็ไม่ให้ถอนล่ะ” เขาบอก “ทำยังไงล่ะหลวงพ่อ ผมไปยืมเงินเขามาสามสิบล้าน” ผมบอก “ก็

“ประเทศไทยจะไปไล่พระออกจากป่าไม่ได้ คนที่ไล่หรือคนที่ขับออกเขาไม่รู้จักพุทธศาสนาดี ต้องบอกให้เขาไปเรียนพุทธประวัติเสียใหม่”

ไปที่วัดวิเวก ก็ไปชมว่า “เอ๊ะ พระที่รักษาป่าดีกว่าเจ้าหน้าที่รักษาเสียอีก” เพราะที่ที่พระล้อมไว้ ๓๐๐ ไร่นี้ ต้นไม้ขึ้นสูงชะลูดเลยทีเดียว ที่อื่นแถวนั้นถูกตัดไปหมด เพราะฉะนั้นพระเรารักษาป่าได้ดี ผมไปดูทางภาคอีสาน พระวัดป่าทั้งหลาย วัดป่าอุดมสมพร วัดป่าหนองป่าพง ของ หลวงพ่อชา พุทฺธโร ไม่ขึ้นสูงชะลูดทีเดียว ทีนี้ถ้าใครมาไล่ก็ต้องบอกให้ไปคว่าพระรักษาป่าดีกว่าเจ้าหน้าที่

เพราะฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายไม่ต้องไปเกรงไปกลัวอะไร ขอให้ทำความเข้าใจและชี้แจงแก่เขาว่า พระ

ผม แลเห็นความวุ่นวาย ที่มีขึ้น ปีก่อนนี้ (ปี ๒๕๓๓) มาสัมมนาที่นั่นที่หนึ่ง พระอาจารย์ที่อยู่ทางอีสาน (หมายถึง พระประจักษ์ กุตตจิตโต) บอกว่า นายทุนเข้ามาตัดไม้กันตรงที่ท่านอยู่ ท่านจึงไปบวชต้นไม้ไว้ พอตอนค่ำมาอิงปืน จะขับไล่ให้พระหนี ผมจึงบอกให้ท่านไปปรึกษาบาทกับนายทุนเสียซี เพราะรู้จักดี ท่านบอกว่า “ไปแล้วครับ แต่เขาไม่ฟังหรอก” ท่านก็เลยทำหน้าที่สื่อร้องเรียนถึงนายกรัฐมนตรีว่า คนนั้นเป็นนายทุนจะทำลายป่าไม้ ขอให้ช่วยพิจารณา เหมือนที่เชียงใหม่ เมื่อ ๓,๔,๕

เอาไปคืนเขาซี หรือ ไปทำอะไรที่อื่นอย่ามาทำที่เชียงใหม่เลย ไม่ควรหรอกหม่อม” แก้ก้น้ำดำหน้าแดง ไปดื้อผมอยู่ ๒ ชั่วโมงที่วัด คืออย่างนั้นคืออย่างนี้ บอกไม่ได้ แล้วผมจึงให้นักวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไปตรวจดูระยะทางที่ (กระเช้า) จะขึ้นไป ไม่ใช่จะตัดแค่ ๕๒ ต้น แต่เป็น ๘๐๐-๓,๐๐๐ ต้น ยังไม่นับต้นเท่าแขนเท่านองเท่าขา ต้นใหญ่ๆ อย่างต้นมะม่วง (ป่า) นี้ทั้งนั้น ผลที่สุดมีการคัดค้านกันขึ้นทางคณะสงฆ์มีเจ้าคณะจังหวัดเป็นประธาน ผมพร้อมด้วยสาธุชนพุทธบริษัททั้งหลาย จึงสร้าง (กระเช้าลอยฟ้า) ไม่ได้ ผมบอกว่า

“หม่อม ให้สร้าง (กระเช้าลอยฟ้า) รอบเมืองเชียงใหม่นี้ ให้คู่วิวเมือง เชียงใหม่ เก็บ ๘๐ บาท ถ้าอาตมา ไปขึ้นจะให้ร้อยหนึ่ง” เขาก็ไม่สร้าง เขาสายหัว จะสร้างขึ้นดอยสุเทพ บอก ไม่ได้ มันจะเสียหายต้นไม้ทำลายสิ่งแวดล้อม นิเวศน์วิทยาก็จะเสียหายหมด และไม่ใช่เท่านั้น เรื่องปักขีวิทยานกหนูทั้งหลายก็จะลำบาก ก็ภุชเวศน์วิทยาดิน ผมนบอก “หม่อมจะต้องไป เบียดเบียนสัตว์ไม่ใช่ปล่อยให้ต้องตาย เพราะฉะนั้นจึงขอให้เลิกอย่าไปคิด เลยโครงการนี้” ที่หลังมาได้ยื่นว่าไป สร้างทางเพชรบุรีที่เขาวัง

นี่ก็คัดค้านมาหลายปีแล้ว คราวหนึ่งเขาจะมาสร้างโรงแรมชั้นหนึ่ง ที่เทือกเขาดอยสุเทพที่เนินขุนกัน ขอ อนุญาตจากเจ้าอาวาส วัดพระธาตุดอยสุเทพ ขอลงที่ ๑๖ ไร่ เพื่อสร้าง โรงแรมชั้นหนึ่ง มีการประชุมกันที่ วัดพระสิงห์ เจ้าคณะภาคเป็นประธาน เจ้าคณะจังหวัดและเจ้าคณะอำเภอ ต่างๆ ผมเป็นรองเจ้าคณะจังหวัด และมี คุณนิรันดร ชัยนาม ผู้ว่าราชการ จังหวัดมาขออนุญาตลงที่ ๑๖ ไร่ เจ้า คณะภาคบอกว่า “อาตมาไม่ขัดข้อง ทروق” เจ้าคณะจังหวัดก็ไม่พูดอะไร เจ้าคณะอำเภอก็เงิบ ผมเลยพูดว่า “ท่านผู้ว่าฯ ที่ข้างล่างมีเยอะแยะทำไม ไม่สร้าง ทำไมต้องไปสร้างบนภูเขา ดอยสุเทพ ต้องถางที่ถึง ๑๖ ไร่อย่าง นี้ ต้นไม้มันต้องตายไปสักเท่าไร อาตมาขอปิดนทบาทก่อนเถอะ อย่าไป สร้างเลย” แถก็พยายามดิ้อจะสร้าง

ให้ได้ ผมก็บอกว่า “สร้างไม่ได้นะ ไม่ควร” เจ้าคณะภาคที่นั่นอยู่ก็บอก “ผมไม่ได้ขัดข้อง” ผมบอก “เฮ้อ ต้นไม้เนี่ยสำคัญมาก นี่จะไปถาง ต้นไม้” ที่หลังมาผมก็ไปพูดให้ คุณ โสภิต บรรณารักษ์ พ่อของจอมพล ถนอม ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีนในเวลานั้น ที่หลังมานายพลโทคนหนึ่งมาเปิด โรงแรมที่นี้ นักข่าวก็เข้าไปถามเรื่อง การสร้างโรงแรมชั้นหนึ่งบนดอยสุเทพ นายพลโทท่านนี้ก็บอกว่า “เรื่องนี้ ผมยังไม่ทราบ” แล้วเอาเรื่องนี้ไป เล่าให้จอมพลถนอมฟัง จอมพลถนอม บอกว่า “เฮ้ย ไม่ได้นะ ไปสร้างอะไร บนดอยสุเทพ ต้องถามพระเจ้าก่อน พระเขาไม่ให้สร้าง ก็อย่าสร้าง ไป แตะต้องไม่ได้นะ” ก็เลยไม่ได้สร้าง พันเอกนิรันดร ก็เสียใจ ดูเหมือนไม่ กราบไม่ไหวผมเป็นเวลาหลายปี เห็น พระโพธิ์รังษีมากก็เบือนหน้าหนี แล้ว

ไปเล่าให้ พระเทพกวี ฝ่ายธรรมยุติ ที่วัดป่าดาราภิรมย์ฟังว่า “ผมจะมา สร้างความเจริญให้เชียงใหม่แท้ๆ เทียว เจ้าคุณพระโพธิ์รังษีก็มาขัด ขวางเสียอย่างนี้”

เรื่องเหล่านี้

เราจะ ต้องช่วยกันอนุรักษ์ไว้ ไม่ต้องไปเกรง ใจผู้ว่าหรือเกรงใจใครหรอก เชียงใหม่นี้ ไครมาทำอะไรต่อสถานที่ที่ดี ป่าไม้ ภูเขาต้นน้ำลำธารก็ดี มักมีอันเป็นไป ต่างๆ อย่าง คุณไชยา พูลรัศมีมา เป็นผู้ว่าฯ ไปรื้อประตูทำแพอันเก่า ออก แล้วสร้างอันใหม่ แล้วยังจะ สร้างทุกประตูด้วย ผมก็บอกว่า “พอๆ ท่านผู้ว่าฯ อย่าไปสร้างทุกประตูเลย” จะสร้างที่ประตูสวนดอก ประตูข้าง-เผือก ประตูเชียงใหม่ให้เหมือนกับ ประตูทำแพ แล้วไม่นาน คุณไชยา ก็ มีอันเป็นไปต่างๆ เป็นโรคทางสมอง

“บางวัดก็เอาลานวัดเป็นที่จอดรถเก็บสตางค์ แทนที่จะปลูกต้นไม้ให้ทึบ (เคย) ถามบางวัดว่า ทำไมไม่ปลูกต้นไม้ที่ลานวัด เขาบอก “เอาไว้เป็นที่เล่นลูก เล่นดนตรี”

หรืออะไรจะไรเนี่ย ไปรักษาที่อเมริกา ๒-๓ ครั้งไม่หาย ตาย เมืองเชียงใหม่ เขาเรียกว่า “เมืองซิด” ล้านนาเรียก “ซิด” แพร่ ลำพูน ลำปาง เมืองน่าน เขาเรียกว่า “ดกซิด” ต่อมา คุณไพรัช เตะชะรินทร์ ปิดประตูสวนดอก ไม่ให้คนเดิน ไม่ให้รถเดินอีกแล้ว ต้นโพธิ์ ต้นเบ็ขอโค่นล้มเพราะขวางทาง ต่อมาคุณไพรัช เตะชะรินทร์ ทั้งคุณนายด้วย ขึ้นเครื่องบินจะไปเวียนนา ไปถึงแค่สุพรรณฯ เท่านั้นแหละ เครื่องบินตก ตายห้าตายโหงกัน พุทโธ่ คนที่เชียงใหม่ที่ไปด้วยก็ตายด้วยอีก ๑๒ คน เป็นอย่างนี้ไป

เพราะฉะนั้นไม่ต้องไปเกรงใจเขาครีบ สิ่งใดที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย เรื่องมลภาวะก็ดี เรื่องสัตว์ต้นไม้ ภูเขา น้ำที่นี้ (ชี้ไปที่น้ำตก) เมื่อผมยังเป็นสามเณรน้อยๆ อายุ ๑๔,๑๕ ปี เวลานั้นคนที่จะเดินขึ้นเขาไปบนดอยสุเทพ จะมาทานข้าวเข้ากันที่นี้ (ผาลาด) ที่วิหาร ที่โคนต้นมะม่วงนี้ เราคุยกันอย่างนี้ไม่ได้ยินดอกท่าน น้ำตกดังกว่านี้หลายสิบเท่า เดี่ยวนี้มันไหลเหมือนกับน้ำกาารินไปแล้ว เพราะคนขึ้นไปอยู่ข้างบนไป

ตัดไม้ที่ต้นน้ำลำธาร ที่ดอยปู่ และอะไรต่ออะไรมากมาย น้ำห้วยแก้วจึงแห้งเหือดไป แต่ก่อนมาที่นี้ ลิง ค่าง บ่างชะนีห้อยโหนกันเยอะแยะ หลายสิบตัวทีเดียว เราให้กล้วยมันก็จะลงมากิน

เพราะฉะนั้นขอให้ท่านทั้งหลายจงช่วยกัน เรื่อยๆ ใครจะมาปลุกไม้ไป แม้เป็นป่าสงวน พระก็จะสงวนไว้ให้ ไม่ต้องออกไป และแจ้งให้ญาติโยมทราบ ว่า ต้นไม้มีประโยชน์ต่อมนุษย์และสัตว์เดรัจฉานอยู่มากทีเดียว เราหายใจสะดวกได้ก็เพราะต้นไม้ แต่เสียตายที่วัดทั้งหลายบางวัดไม่ค่อยสนใจปลูกต้นไม้ ปล่อยให้หัวควาแห้งแล้งมีแต่โบสถ์ วิหาร ศาลาเท่านั้น ต้นไม้มีอยู่หอมเหม็น ๒-๓ ต้น บางวัดก็เอาลานวัดเป็นที่จอดรถเก็บสตางค์ คันละห้าบาทสิบบาท แทนที่จะปลูกต้นไม้ให้ทึบ หากถามบางวัดว่าทำไมไม่ปลูกต้นไม้ที่ลานวัด เขาบอก “เอาไว้เป็นที่เล่นลูก เล่นดนตรี” พระเราบางวัดมักจะพูดอย่างนี้ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นความเข้าใจผิดทั้งนั้น

เกิดที่นี้และก็จะตายที่นี้ เคยไปอยู่ที่ประเทศอินเดียไม่ถึงหนึ่งปี ต้องกลับมาเพราะยังมีภาระทางนี้อยู่ ท่านทั้งหลายถ้าไปอินเดียจะแลเห็นว่าภูเขาหัวโล้น มีแต่โขดหินโขดผา เหมือนอย่างทางเพชรบูรณ์ มองดูภูเขาไม้แต่โขดหินโขดผา อินเดียก็เหมือนกัน ในสมัยที่พระพุทธเจ้าอยู่ เขาศิขณภูมิมียาที่ทึบ ผมไปแลเห็นเสาไม้ต้นหนึ่งอยู่ในพิพิธภัณฑที่กรุงเดลี เขียนบอกว่าเป็นเสาบ้านของเศรษฐีคนหนึ่งในเมืองพาราณสีสมัยเมื่อพระโคตมะยังมีชีวิตอยู่ ยาวตั้ง ๕-๑๐ เมตร เขาทาน้ำมันไว้ดำ มีอยู่ต้นเดียวในพิพิธภัณฑนี้ จะแลเห็นว่าแต่ก่อนมีป่าไม้หนาทึบมาก พุทธชายที่เราไปสร้างวัดไทยอยู่ชาวบ้านผู้เฒ่าผู้แก่เล่าให้ฟังว่า แต่ก่อนที่แถวนี้มีเสือ หมี สัตว์ป่า ต้นไม้มาก แต่เดี๋ยวนี้ก็เหือดหายไปแล้ว

เรื่องต้นไม้จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่ดี ทั้งน้ำ ทั้งอากาศก็จะดี เราลองแลดูที่น้ำท่วมมาก ๆ ทางปักข์ใต้ เพราะเหตุว่าไปตัดต้นไม้บนภูเขา พอฝนตกลงมาไม่มีต้นไม้ดูดซับน้ำไว้ น้ำจึงทะลักลงจากดอยจากเขาไปท่วม

จึงขอให้ท่านทั้งหลายมีความเข้าใจ ผมเองเป็นคนเชียงใหม่

ทับผู้คนให้หลบหายวอด ท่วมข้าว-
กล้า ท่วมนาไป เพราะฉะนั้นขอแสดง
ความยินดีและอนุโมทนาที่ท่านเพื่อน
สหธรรมิกทั้งหลาย ได้มีโอกาสมาร่วม
สัมมนาหรือประชุมกัน ณ ที่นี้ ขอให้
พยายามตั้งอกตั้งใจ เห็นแก่ความ
เหนื่อยยากซึ่งวิทยากรทั้งหลายจะมา
พูดให้ฟัง หรือพวกเราเองพูดให้กันฟัง
ว่า จังหวัดโน้นจังหวัดนี้เป็นอย่างไร
แล้วจะได้ประชุมหาทางแก้ไขต่อไป
ที่ศูนย์ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย
พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ จง
อภิบาลคุ้มครองเพื่อนสหธรรมิกทั้ง
หลาย ได้มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง
และเข้มแข็งในงานที่จะปฏิบัติของ
พระศาสนา โดยเฉพาะเรื่องการรักษา
ป่า รักษาอากาศไม่ให้มีมลพิษต่อไป
ท่านทั้งหลายที่แสดูยังมีอายุพอดี ผม
เองนี้มัน ๗๕ แล้ว ใกล้ฝั่งไปเต็มที
วังเต็นอะ ไรมากมายก็ไม่ค่อยได้แล้ว
เพราะฉะนั้นก็ขอฝากให้เพื่อนสห-
ธรรมิกทั้งหลายทุกจังหวัดที่มาประชุม
กันนี้ จงประสบแต่ความสุขความ
มั่นคง เจริญในธรรมวินัยขององค์
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลนาน
เทอญ

พระโพธิธรรมิ์ รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่
เจ้าอาวาสวัดพันตอง แสดงปาฐกถาเปิด
การประชุมการอบรม “พระสงฆ์กับการ
อนุรักษ์ป่า” โดยคณะกรรมการศาสนาเพื่อ
การพัฒนา ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข
วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ วัดผาลาด
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ใช้จุลินทรีย์

กำจัดสิ่งสกปรก

ผู้จัดการรายวัน ๕ ม.ค. ๒๕๓๖ น.๑๑

จุลินทรีย์

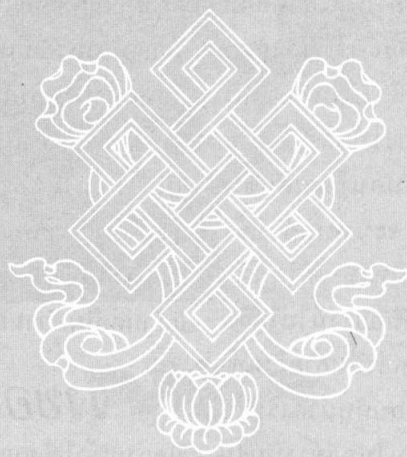
กำลังเริ่มเข้า
มามีบทบาทในการใช้เป็นสารกำจัดความ
สกปรกต่างๆ รวมทั้งการบำบัดน้ำเสีย
จากโรงงานอุตสาหกรรมหรือบ้านเรือน
ทดแทนการใช้สารเคมี ซึ่งมักจะมีผล
กระทบในด้านการทำลายสภาพแวดล้อม
หลังการใช้

ทั้งนี้ผลงานดังกล่าวเป็นความ
พยายามของนักวิทยาศาสตร์ไทยกลุ่ม
หนึ่ง ที่หันมาเอาดีในการตั้งบริษัทนำ
เข้าจุลินทรีย์ดังกล่าว โดยเปิดเผยว่า
ได้มีการเข้าไปดูและระบบน้ำทิ้งของ
โรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี ๒๕๓๔
โดยอาศัย ระบบบำบัดน้ำเสียแบบการ
เลี้ยงตะกอน กล่าวคืออาศัยจุลินทรีย์
เป็นตัวช่วยในการย่อยสลายกากของเสีย
ต่างๆ

จากคุณสมบัติดังกล่าว จุลินทรีย์

ชนิดนี้ยังสามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ที่
ใช้ตามบ้านได้ด้วย เช่น น้ำยาเช็ดพื้น
น้ำยาทำความสะอาดประม น้ำยาทำ
ความสะอาดภาชนะและน้ำยาที่ใช้ใน
ห้องสุขภัณฑ์ เป็นต้น รวมทั้งยังสามารถ
ใช้ได้ดีในการชำระความสกปรกจาก
คราบน้ำมัน ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ใน
อุตสาหกรรมและการบริการที่เกี่ยวข้อง
เช่น ตามปั้มน้ำมัน ซึ่งมักจะปล่อย
น้ำมันที่เลอะเทอะลงในท่อสาธารณะ
เลย และตามสถานีขุดเจาะน้ำมัน ซึ่ง
มักจะม้น้ำมันปนเปื้อนตามพื้นที่บริเวณ
นั้น

ที่สำคัญจุลินทรีย์ที่ใช้ย่อยสลาย
แล้ว จะไม่ก่อให้เกิดความสกปรก
เพราะมีอายุการทำงาน และเป็น
อันตรายต่อสุขภาพน้อยมาก รวม
ทั้งยังไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

มอระฆัง

“สโดการี” รจนา

“ระฆังใบนี้ผมไปเจอที่วัดร้างแห่งหนึ่งที่เมืองกาญจน์ เลยขนขึ้นรถเอามาใช้ ด้วยเห็นว่ามันยังอยู่ในสภาพดีอยู่ มีเรื่องเล่าว่า สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฝ่ายสัมพันธมิตรได้ทิ้งลูกระเบิดลงมาแถวชายฝั่งทะเลตะวันออก ระเบิดบางลูกด้าน พวกชาวเรือจึงเอามาขายพ่อค้าที่คัดแปลงทำเป็นระฆัง โดยตัดเอาส่วนหัวเหล็กมาทำมีความทนทานดีทีเดียว...เรื่องเล่าอีกสายบอกว่าเป็นลูกระเบิดที่ตกค้างเหลือมาจากสงครามอินโดจีน พ่อค้าหัวใสตัดส่วนหัวระเบิดมาทำระฆังขายในเวลาต่อมา...”

๒๗ มีนาคม ๒๕๓๕
วัดป่านาชาติ จ.อุบลราชธานี

หลวงพี่ไธ

ศษย์วัยเยาว์กว่า แต่มีพรรษามากกว่าแล้วว่ ท่านพออกพอใจที่พระใหม่ขันอาสาทำหน้าที่ตีระฆังต่อ ภาระนี้ต้องตื่นมาตีระฆังวันละ ๓ เวลา คือ ตีสามบ่ายสามและทุ่มตรง “เวลาทุ่มปลายไม้ตีระฆังก็เหมือนนักมวยที่ปล่อยหมัดไปทั้งหัวไหล่มันจึงจะได้น้ำหนัก เสียดั่งกังวานดี จะตีเป็นจังหวะก็ซุดก็แล้วแต่ท่านก็แล้วกัน...”

ตั้งแต่วันนั้นมา พระใหม่ก็คอยถ่างตาตื่นมาตีระฆังให้ทันและตรงเวลาเสมอ “อย่าให้พลาดนะครับ มันจะเสียชื่อเสียงความเชื่อถือหมด”

ท่านไอ้เดือน

“มีคนมาเสนอตัวต่อคิวตีระฆังบ้างไหมครับ”

“โธ๊ย! ไม่มีหรอกครับ บางครั้งต้องกะเกณฑ์กันเลยครับ ไม่ค่อยมีใครอยากจะทำเพราะหอกครับ แต่ผมพร้อมที่จะทำเพื่อสงฆ์ครับ มันเกิดปิติแก่ตัวเองและคอยทำให้ตัวเราตื่นตัวอยู่เสมออีกด้วย...”

หอรระฆังเพิ่งสร้างเสร็จหมาดๆ เสาและบันไดเป็นเหล็ก หลังคามุงสังกะสีสีเขียว ฝาไม้มีหน้าต่างทุกด้าน มันทอดตัวสูงขึ้นไปเหมือนหอคอยผางจ้ง่า ภิกษุบวชใหม่จัดการขนเสื่อ

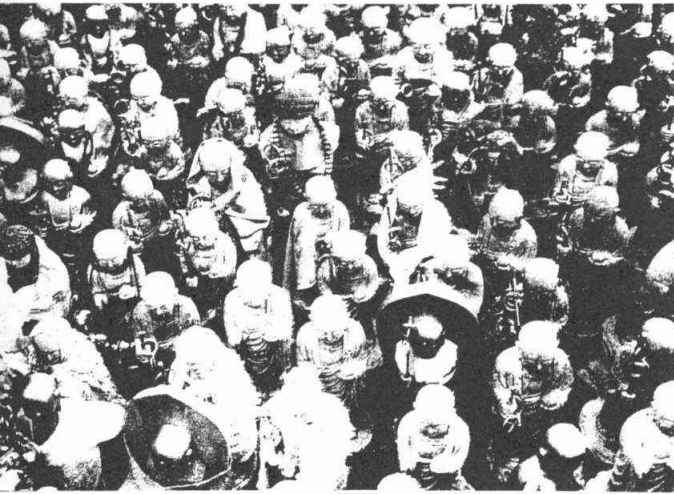
หมอนและภาพพระพุทธรเจ้ามาติดตั้งไว้ ทุกครั้งที่ขึ้นมานบนหอรระฆัง เขาจะกราบนมัสการ ๓ ครั้ง ทั้งเมื่อตีระฆังเสร็จแล้วก็ก้มลงกราบอีกครั้งเสมอ กราบแล้วกราบอีกอยู่เป็นนิสัย บางครั้งเมื่อมาก่อนเวลา เขาจะจุดเทียนนั่งคอยจนกว่าจะถึงเวลาตีระฆัง

ทุกครั้งทีตีระฆัง จิตใจของเขาพลอยตื่นตัวตามไปด้วย

ตีจนความหลับไหล่วงงุนงงหายไป เขาจะใส่อารมณ์ ความคิดความรู้สึกลงไป เป็นการตีกลไลให้กระเจิง ตีค้นหาให้แตกดับ ตีตัวตนให้หายไป

ระหว่างที่รับหน้าที่นี้ จิตใจของเขาจะเผ้าคิดถึงระฆังอยู่เสมอ รูปลักษณะของระฆังเหมือนเขวนอยู่ในห้วงดวงใจอันว่างเปล่าของเขาอยู่เสมอ ดังนั้นวันเวลาก็ผ่านไปด้วยดี เขาไม่เคยพลาดการตีระฆังเลยสักครั้งเดียว เขารู้ว่า ท่านอาจารย์ และเพื่อนสหธรรมิกทุกรูปกำลังคอยดูอยู่ว่า เมื่อไหร่พระบวชใหม่จะผลัดหลงลืมขึ้นมาบ้าง แต่ไม่มีวันเสียหอก เขาคิด...ใจของเขาจดจ่ออยู่กับมัน เรียกว่าแทบจะหายใจเป็นระฆังเลย นานวันเข้าเขาจึงเข้าใจคำกล่าวของหลวงพี่ไธที่ว่า “ผมเกิดปิตินะครับที่ได้ทำเพื่อคณะสงฆ์และทำให้ตัวเองตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา”

แล้ววันเวลาอันสงบเงียบและสันโดษภายใต้ร่มเงาผ้ากาสาวพัสตร์ของพระนวกะก็ผ่านไปอย่างราบรื่นด้วยดี...

สันติวิธีตามแนว

พุทธ

และ

สันติวิธีตามแนว

ยุทธศาสตร์

ในบทความต่อไปนี้ ศาสตราจารย์จีน ชาร์ป นักคิดทางด้านสันติวิธีระดับโลกได้เสนอแนวคิดบางประการที่ทำลายต่อจุดยืนความเชื่อของบรรดาศาสนิกทั้งหลาย โดยเฉพาะชาวพุทธ ในข้อที่ว่าแม้หลักธรรมในแต่ละศาสนาจะส่งเสริมการไม่ใช้ความรุนแรงในประการต่างๆ แต่ในการรณรงค์ปฏิบัติการสันติวิธี เรายังต้องการความสามารถในการคิดในเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ข้อ กังขาหลายประการที่ปรากฏขึ้นในวงของศาสนิกภายหลังเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” จะเป็นไปในทำนองที่สอดคล้องต้องกันถึงความผิดปกติในการทำงานของกลไกทางพุทธศาสนา เพื่อระงับและแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ ในสังคมไทย ทั้งที่ศาสนาพุทธเองก็มีเนื้อหาหลักการอันเอื้อต่อการไม่ใช้ความรุนแรง ทั้งที่ปรากฏในศีลและพระวินัยต่างๆ ดังในปฐมศีลว่าด้วยปาณาติบาต หรือในหลักสาราณียธรรม อันเป็นหลักธรรมเพื่อความสามัคคีพร้อมเพรียง ๖ ประการเป็นต้น

วิกฤตการณ์ที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายทางชีวิตและทรัพย์สินมากเพียงนี้ จึงน่าจะเป็นตัวฟ้องถึง “ความผิดปกติ” ดังกล่าวได้ดี ดังที่ในบทนำของ “ถนนหนังสือ ฉบับเสฉยธรรม ฉบับที่ ๑๒ ปีที่ ๒ ก.ค.-ส.ค. ๒๕๓๕” ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า

“หากเราเห็นว่าการฆ่ากันเป็นเรื่องธรรมดาของเมืองพุทธ ไม่ใช่เรื่องที่ต้องใส่ใจอะไรมากนัก คำถามก็มีอยู่ว่า ถ้าเช่นนั้นพุทธศาสนาจะมีความหมายอะไร”

จากถ้อยคำเชิงเกริ่นนำข้างต้น ในบทนำดังกล่าว ยังตั้งคำถามเชิงรุกต่อไปอีกถึงบทบาทและภาระของ

ชาวพุทธต่อปัญหาความรุนแรงทางสังคมและการเมืองต่าง ๆ ซึ่งมักจะจบลงด้วยการปลิดปลงของชีวิตประชาชนเป็นจำนวนมากว่า

“ในยามที่วิกฤตความขัดแย้งกำลังปะทุระเบิดเป็นความรุนแรง หากเรานิ่งเฉยโดยไม่พยายามลุกขึ้นมาเตือนสติให้ทุกคนทุกฝ่ายยับยั้งชั่งใจคใช้ความรุนแรงต่อกัน ก็เท่ากับว่าเรากำลังมีส่วนรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ถึงตรงนี้แล้วจะพูดได้ไหมว่า หากเราถือตนว่าเป็นชาวพุทธ การไม่ทำอะไรเลยเป็นการชี้ว่า เรายังทำหน้าที่ชาวพุทธไม่ดีพอ”

กล่าวเช่นนี้น่าจะบ่งเป็นนัยว่า บทบาทที่เราชาวพุทธประพฤติปฏิบัติอยู่อาจจะยังไม่สมบูรณ์ และภาระหน้าที่เพียงการปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่อให้สำเร็จผลเป็นปัจเจก ได้เอื้อต่อการแก้ไขความขัดแย้งทางสังคม การเมืองอันเป็นปัญหาของชนหมู่มากหรือไม่อย่างไร

คำถามที่คล้ายคลึงกันถูกนำเสนอและพยายามให้คำอธิบายและเสนอแนะทางออก โดยศาสตราจารย์ จิน ชาร์ป นักสันติวิธีระดับโลก ในบทความชิ้นเล็กๆ ชื่อ “สันติวิธีตามแนวพุทธและการต่อสู้แบบสันติวิธีตามแนวยุทธศาสตร์ (Buddhist Nonviolence and Strategic Nonviolent Struggle) เขาเริ่มต้นด้วยการท้าทายว่า

“แม้ในหลักปรัชญาและศาสนาส่วนมากจะมีแนวทางการเผชิญกับปัญหาพื้นฐานร่วมกันในระดับหนึ่ง กล่าวคือการห้ามมิให้ผู้ปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนใช้ความรุนแรงทางร่างกาย และยังคงอาจจะเอื้อให้เกิดพฤติกรรม หัสนคติและกิจกรรมในเชิงสร้างสรรค์...แต่ก็ยังไม่สามารถกำจัดปัญหาพื้นฐานประการหนึ่งไปได้”

ปัญหาพื้นฐานที่อาจารย์ชาร์ปกล่าวถึงก็คือ แม้ในประเทศที่ชื่อว่ามีพุทธมามกะ มีผู้ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างเหนียวแน่น ก็ยังมีการเลือกที่จะใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาทางสังคมและการเมือง ทั้งที่เป็นเรื่องภายในและนอกประเทศ

รูปธรรมของคำกล่าวนี้ได้แก่ “การรุกรานทางทหารของประเทศพม่าต่อประเทศไทยในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ (สมัยกรุงศรีอยุธยา), ระบอบเผด็จการทหารใน

ประเทศพม่าและไทยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา, การปราบปรามโดยใช้กำลังทหารและสงครามกลางเมืองในศรี-ลังกา, ระบอบเผด็จการทางการเมือง, การสังหารหมู่ สงครามกลางเมืองและการรุกรานประเทศในกัมพูชา, สงครามและระบอบเผด็จการในเวียดนาม, ลาวและกัมพูชา, ระบอบเผด็จการและสงครามในประเทศเกาหลี ฯลฯ”

อะไรเป็นสาเหตุให้เกิดผลตรงกันข้ามระหว่างความเชื่อความศรัทธาของปัจเจกชนในชาติต่อศาสนธรรมกับการเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาต่างๆ

ประเด็นแรกที่อาจารย์ชาร์ปพยายามเสนอต่อปัญหานี้คือ “มันไม่ใช่เรื่องง่ายๆ ในการที่จะอธิบายการประยุกต์ใช้หรือการปฏิบัติตามหลักธรรมหนึ่งๆ ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมหรือคำสั่งสอนที่เกี่ยวกับ “การใช้ความรุนแรง” และพฤติกรรมของปัจเจกชนที่เป็นผลตามมา อย่างที่เข้าใจกันทั่วไป”

เป็นความเชื่อความเข้าใจกันทั่วไปว่า หากมีการส่งเสริมให้มนุษย์แต่ละคนมุ่งประพฤติตามหลักธรรมแล้ว โลกก็จะไม่น่าจะเกิดความรุนแรงหรือความวุ่นวาย แต่สิ่งที่อาจารย์ชาร์ปท้วงติงก็คือ เราไม่ควรให้ความสำคัญเพียงแก่หลักธรรมและการปฏิบัติของปัจเจกบุคคลเท่านั้น หากจำเป็นต้องพิจารณาถึง “โครงสร้างใหญ่” (Reality) อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งประกอบด้วยทั้งสถาน-

“แม้ในประเทศที่เชื่อว่ามีพุทธมามกะ มีผู้ ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมอย่างเหนียวแน่น ก็ยังมีทางเลือกที่จะใช้ความรุนแรงในการแก้- ไขปัญหาทางสังคมและการเมือง ทั้งที่ เป็นเรื่องภายในและนอกประเทศ”

การณ์ทางสังคมและการเมือง สถาบันต่างๆ ประเภท
และบทบาทของพลเรือนในสังคมนั้นๆ และบริบทที่
เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ

“การยึดมั่นของปัจเจกชนต่อสันติวิธีบนพื้นฐาน
ของหลักธรรมะเป็นสิ่งที่ประเสริฐ แต่มันเป็นเพียงคำ
ตอบต่อปัจเจกชน ซึ่งจะไม่ส่งผลช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
อื่น ผู้ที่ตกเป็นเป้าโจมตีของความรุนแรงจากสาเหตุทาง
การเมือง หรือจากสาเหตุในระดับระหว่างประเทศ”

อาจารย์ชาร์ปยังได้ยกตัวอย่างอื่นๆ อีก เพื่อจะชี้
ให้เห็นว่า แม้ในทางการประพฤติปฏิบัติของชาวพุทธ
หรือศาสนิกชนอื่นๆ ล้วนไม่ส่งเสริมวิถีแห่งความรุนแรง
แต่การแก้ปัญหาในระดับโครงสร้าง เช่น ปัญหาทาง
การเมือง หรือการรุกรานจากประเทศอื่น เรายังเห็นว่า
ความรุนแรงหรือการทำสงครามยังเป็นวิธีที่ทรงประ-
สิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่มีอยู่ ดังคตินิยมในเรื่องของการ
ทำสงครามเพื่อศาสนา และการรักษาเอกราชอธิปไตย
ด้วยกำลังทหาร เป็นต้น

ทางออกที่อาจารย์ชาร์ปได้เสนอไว้ดังที่เป็นชื่อ
เรื่องก็คือ การหันมาศึกษาและใช้ “การต่อสู้แบบสันติวิธี
ตามแนวยุทธศาสตร์” (the Strategic Nonviolent Strug-
gle) เขาเสนอว่า “หากมีการใช้วิธีการต่อสู้ชนิดนี้อย่าง
กอปรด้วยพลังอันแท้จริงและกลยุทธ์ที่แหลมคมแล้ว ก็
ไม่เพียงแต่จะทำให้สามารถบรรลุซึ่งเป้าหมายในการ
เรียกร้องเสรีภาพ การป้องกันภัย หรืออื่นๆ หากยัง
สามารถกระทำได้โดยไม่ขัดต่อหลักธรรมที่ห้ามการใช้

ความรุนแรงเลย”

รูปธรรมที่สำคัญประการหนึ่งในระดับประเทศ
ของสันติวิธีเชิงยุทธศาสตร์คือแนวคิดเรื่อง “การป้องกัน
ประเทศโดยพลเรือน” ซึ่งเป็นการเตรียมการรับมือกับทั้ง
การรัฐประหารและการรุกรานจากภายนอกประเทศ โดย
ไม่ใช่กำลังทหาร

(“การป้องกันโดยพลเรือนมุ่งสยบผู้บุกรุก การยึด
ครองของต่างชาติ อาศัยการต่อสู้ทางสังคม การเมือง
และจิตวิทยา เพื่อสร้างการไม่ร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่าง
กว้างขวาง และเกิดการแข็งข้อของมวลชน”) (ดู
ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, ทำทนายทางเลือก : ความรุนแรง
และการไม่ใช้ความรุนแรง, สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง
กรุงเทพฯ ๒๕๓๓ น.๑๓๒-๑๓๖)

ประเด็นที่สองที่อาจารย์ชาร์ปพยายามอธิบายถึง
ปัญหาพื้นฐานของการใช้สันติวิธี ตามหลักธรรมของ
พุทธก็คือ “การยึดมั่นตามหลักธรรมในการที่จะไม่
ก่อให้เกิดความรุนแรงขึ้น (ในการรณรงค์ต่อสู้โดยสันติ
วิธี) ไม่ใช่การตอบโต้โดยสันติวิธีที่มีประสิทธิภาพมาก
ที่สุดในสถานการณ์ความขัดแย้ง เหมือนอย่างที่เข้าใจ
กันทั่วไป” อาจารย์ถึงกับกล่าวว่า

“โดยทั่วไป มีศาสนิกจำนวนน้อยมากที่เชื่อมั่น
ในหลัก “การไม่ใช้ความรุนแรง” ในลักษณะที่เป็นหลัก
การทางศาสนาหรือศีลธรรม ทั้งในศาสนาพุทธและอื่นๆ
ที่จะสามารถคิดวางแผนล่วงหน้าได้อย่างชัดเจนว่า จะ
ดำเนินการต่อสู้อย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ตามเงื่อนไขของทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด”

และที่สำคัญในสถานการณ์ความขัดแย้งบางอย่าง ผู้เข้าร่วมปฏิบัติการสันติวิธี อาจจะมีจุดยืนความเชื่อของตนหลากหลาย ซึ่งบางครั้งอาจไม่ชัดเจนในเชิงศาสนาไปเสียทั้งหมด

ดังนั้นปฏิบัติการที่มุ่งเน้นแต่เรื่องความเชื่อทางศาสนา จึงอาจจะไม่สามารถชักจูงใจผู้เข้าร่วมทั้งหมดได้ “สิ่งสำคัญที่ขาดไปมักเป็นความสามารถที่จะคิดในเชิงยุทธศาสตร์ และความชาญฉลาดในการเลือกดำเนินยุทธศาสตร์ และการพัฒนามันขึ้นมาให้มีประสิทธิภาพ โดยการเลือกใช้ยุทธวิธีและวิธีการอันเหมาะสม”

ในความคิดของอาจารย์ชาร์ปนั้น “ความสามารถที่จะคิดและวางแผนตามแนวยุทธศาสตร์ในการต่อสู้แบบสันติวิธี จะคล้ายคลึงกับความสามารถของเหล่านักยุทธศาสตร์ทางทหาร มากกว่าจะเป็นเพียงความเชื่ออันหนักแน่นในความชอบธรรมของการไม่ใช้ความ

รุนแรง หรือความคิดที่จะต่อต้านความอยุติธรรมเพียงเพื่อธำรงคุณค่าของความชอบธรรมเอาไว้”

บทสรุป

จึงเป็นเรื่องน่าพิจารณาใคร่ครวญในหมู่นักสันติวิธีชาวพุทธ หรือนักสันติวิธีที่อิงอาศัยหลักการทางศาสนาอื่นๆ ที่จะได้พยายามพัฒนาศักยภาพในการคิด การวางแผน และปฏิบัติการในเชิงยุทธศาสตร์ อันจะต้องอยู่ภายใต้สิ่งที่อาจารย์ชาร์ปเรียกว่า “ยุทธศาสตร์ใหญ่” (Grand Strategy) ซึ่งถึงที่สุดนั้นกลไกทางศาสนาจะทำหน้าที่แก้ไขปัญหความขัดแย้งในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิภพ อุดมอิทธิพงศ์ ผู้แปลและเรียบเรียง
ขอขอบคุณอาจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ในการเอื้อเฟื้อบทความ และศูนย์ข่าวสารสันติภาพที่เป็นธุระในการขออนุญาตเพื่อการตีพิมพ์ในครั้งนี้

ออกกฎหมายจัดสรรน้ำแก้งลำภูเกต สยามโพสท์ วันที่ ๒๓ ม.ค. ๒๕๖๖ น.๑๗

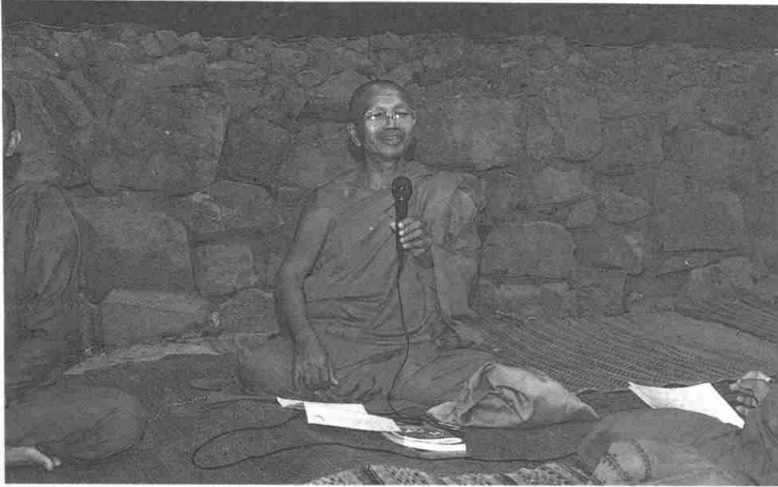
เมื่อเร็ว ๆ นี้จากที่ประชุมสัมมนาซึ่งจัดโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ ได้มีการเปิดเผยว่า ขณะนี้ทางกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม กำลังเตรียมที่จะเสนอพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแก่รัฐบาล โดยมีเนื้อหาสาระที่สำคัญ ๔ ประการ คือ ๑) ว่าด้วยกรรมสิทธิ์ของน้ำ ๒) อำนาจของรัฐในการควบคุมการใช้ และการอนุรักษ์พัฒนาและฟื้นฟูน้ำ ๓) การควบคุมและประสานงานการใช้และพัฒนาน้ำ ๔) การบริหารองค์กรที่ใช้น้ำให้มีเอกภาพ

สาระสำคัญทั้ง ๔ ข้อครอบคลุมแนวทางการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวข้องกับน้ำที่จะจัดสรรให้ใช้ในกิจกรรมต่างๆ

เช่น อุตสาหกรรม การเกษตรกรรม ว่าสมควรจัดสรรเท่าใด และการป้องกันการขาดแคลนน้ำและปัญหาน้ำท่วม นอกจากนั้นยังกำหนดมาตรฐานในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับน้ำทั้งหมด เริ่มตั้งแต่ป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำต่างๆ เช่น ทะเลสาบ บึง หนอง และชายฝั่งทะเล

อนึ่ง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับปัจจุบัน เปิดโอกาสให้ใครก็ตามที่อาศัยอยู่ริมทางน้ำ สามารถใช้น้ำอย่างไม่จำกัด ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำตามมา

บทบาทพระสงฆ์ในสังคมนำสมัย

“บทบาทพระสงฆ์ในสังคมนำสมัย” เป็นบทสัมภาษณ์พระมหาจันท์ คุณวุฑฒิ์ เจ้าอาวาสวัดบึงพระ ต.ท่าลาดขาว อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา ในฐานะที่ท่านเป็นพระสงฆ์ที่รักและทุ่มเทเพื่องานอนุรักษ์เท่าชีวิต นอกจากนี้ท่านยังเป็นพระสงฆ์ที่ใฝ่รักการเรียนรู้วิชาการแขนงใหม่ๆ เสมอ ไม่ว่าจะเป็นในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตรกรรม ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์และอื่นๆ แง่คิดทางด้านปัญหาสังคมของท่านจึงคมคายน่ารับฟังยิ่งนัก

สขธ. : ที่มีคนพูดว่าพระเราไม่ชอบอ่านหนังสือ นั้น จริงเท็จเป็นอย่างไร

พมจ. : มีความจริงอยู่ เพราะพื้นฐานการศึกษาของพวกเราไม่พอ และไม่มีแรงกระตุ้น ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะมองเห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (ความจริง) สังคม, การเมือง, เศรษฐกิจเกี่ยวข้องแยกกันไม่ได้ สังคมก็ควรจะหมายถึงศาสนาด้วย และในแต่ละเรื่องพระทำงานได้มากที่สุด เพราะพระเรามีอิสระ ไม่มีห่วง พระเป็นคนโสด ถ้าอยู่สองชั้นไปแล้วมีปัญหาแต่การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ ก็อยากจะให้เน้นเรื่องการศึกษา

สขธ. : อยากให้อาจารย์ช่วยขยายความตรงคำว่า “ไม่กระตือรือร้น”

พมจ. : เป็นเพราะว่าสืบทอดกันมา เพราะความอยู่สบาย ความจริงก็มีการสอนให้ทำประโยชน์เพื่อสังคม แต่ไม่เน้นย้ำอย่างแท้จริง กลายเป็นพระยุคใหม่ คือชาวบ้านเขาอยู่ดีกินดี พระก็อยู่ดีกินดี ก็เลยไม่ต้องนึกถึงอะไร ไม่ต้องแก้ไขอะไร การที่อยู่ดีกินดียิ่งมากก็จะไม่มีวันได้สัมผัสความทุกข์ของประชาชนอย่างที่พระทำงาน จะว่าพระผู้ใหญ่ไม่เห็นก็ไม่ใช่ เห็นก็เห็นอยู่ แต่ไม่อยากจะโดดลงมาช่วย อยากจะอยู่แต่สบายๆ “อย่าไปยุ่งกับเขา”

“พระเราต้องกล้าหาญ เป็นกลางไม่มีอคติต่อฝ่ายไหน (อย่าง) ที่สวนโมกข์นั้นฝ่ายสร้างเขื่อนกับฝ่ายต่อต้านเขื่อนก็มาทำบุญร่วมกัน เราต้องพูด ต้องชี้ทางให้เห็นว่า มันเป็นทุกข์เป็นโทษแก่ทั้งสองฝ่าย อย่าไปเข้ากับฝ่ายโน้นหรือมือคติดกับฝ่ายนี้”

ที่นี้พระเราต้องกล้าหาญ ทำไประหว่างกลาง เรียกว่าเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อฝ่ายไหน เช่น อย่างที่ พระครูเกษมธรรมรังษี ท่านว่า ที่สวนโมกข์นั้นฝ่ายสร้างเขื่อน (หมายถึงเขื่อนแก่งกรุง) กับฝ่ายต่อต้านเขื่อนก็มาทำบุญร่วมกัน เราต้องพูด ต้องชี้ทางให้เห็นว่า มันเป็นทุกข์เป็นโทษแก่ทั้งสองฝ่าย อย่าไปเข้ากับฝ่ายโน้นหรือมือคติดกับฝ่ายนี้ ถ้าเป็นพระผู้ใหญ่พูด ต้องชี้ให้เห็นว่าจริงๆมันกระทบกระเทือนถึงกันหมด โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมนี้ก็อย่างหนึ่ง ความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไปก็อย่างหนึ่ง เรื่องสิ่งแวดล้อมก็เสีย ประชาชนก็ต้องเดือดร้อน

สขธ. : ตรงนี้ก็หมายถึงว่า พระเราก็ต้องมีความรู้ที่จะใช้ในการวินิจฉัยสิ่งที่ถูกต้องได้

พมจ. : น่าจะมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก อาตมาเองก็ไม่ใช่ว่าจะมีความรู้อะไรดีมาก แต่ว่าเมื่อเราอยากจะทำงานก็ต้องหาข้อมูลว่าเขาเป็น

อย่างไร เขาอยู่กันอย่างไร จะอยู่นิ่งๆไม่ได้ ต้องศึกษาให้ทันเหตุการณ์ให้ทันสังคม

การพัฒนาในเวลานี้ เป็นไปเพื่อความเดือดร้อนเพื่อความทุกข์ยาก สิ่งแวดล้อมนี้ถ้าไม่มองก็ไม่เห็น ถ้าคนเขามีเรื่องอำนวยความสะดวกก็มองไม่เห็นว่ามีสิ่งแวดล้อมเป็นพิษเป็นภัย เพราะเขาจะพยายามจะหลีกเลี่ยงตลอดเวลา เช่น ถ้าร้อนก็ปรับอากาศซะให้เย็น โดยที่แท้แล้วประชาชนคนธรรมดาไม่สามารถจะทำงานอยู่ในห้องปรับอากาศได้ เขาต้องมาอยู่อย่างคนทั่วไป แต่เขาเองไปโน่นไปนี่ ก็ต้องหาเครื่องอำนวยความสะดวกมาปรนเปรอตัวเองอยู่ตลอดเวลา การปรนเปรอตัวเองเช่นนี้ทำให้ทรัพยากรของโลกค่อยๆหมดไปๆ ไม่ว่าที่ไหนถ้าเราจะชิงกันกิน ชิงกันใช้ ชิงกันบริโภค ชิงกันแสวงหา มองในทางพุทธศาสนาเป็นการแสวงผลประโยชน์ โดยเฉพาะพวกโฆษณาบางอย่าง โฆษณาสินค้า โฆษณาพวกที่อยู่ต่างๆ ตั้งแต่คอนโดฯ หลายๆชั้นไปจนถึงบ้านจัดสรร

สิ่งนี้ผลักดันให้คนต้องแสวงหา ซึ่งความจริงไม่ต้องอย่างนั้นก็ได้ เป็นการสนองตัณหากันเกินควร แต่ไม่รู้จะจัดการกันที่ตรงไหน ถ้าจะแก้ก็ต้องแก้ทั้งระบบ

สขธ. : ในส่วนที่เกี่ยวกับปัญหาในชนบท ท่านอาจารย์คิดว่าปัจจุบันชาวบ้านพึ่งตนเองได้บ้างไหม

พมจ. : เดียวนี้แทบจะพึ่งไม่ได้เลย เขาไม่อยากจะปลูกอะไร อยากจะกู้แต่คนอื่นกิน เข้าใจว่าส่วนหนึ่งเป็นเพราะขี้เกียจ

สขธ. : ไม่ใช่เพราะขาดการศึกษาหรือครับ

พมจ. : ขาดการศึกษานี้ก็แน่นอนอยู่แล้ว ไม่ทันเหตุการณ์ ถ้าจะพูดถึงระดับชาติเราก็กังไม่ทันเขาเพราะคนชั้นสูงไม่มีความทุกข์ มักได้อะไรตามปรารถนา (เลยทำให้ไม่สนใจคนอื่น)

เอาแต่เรื่องเล็ก ส.ส. ก็แล้วกัน อยากได้เงินอย่างเดียว ใครๆก็อยากได้เงิน ส.ส. ทำไม่ไปบูชาเงินกันเหลือเกิน พระพุทธเจ้าจึงบอกว่า “ลาภสักการะยอมฆ่าคนชั่ว” ลาภสักการะคือเงิน ซึ่งเวลานี้กำลังฆ่ามนุษย์ แต่คนที่ชั่วมักจะไม่รู้ว่าตัวเองชั่ว นี่เป็นสังขะที่แท้จริง

ไม่มีวันเป็นอื่นไปได้ พอเห็นแก่ลากสักการะก็ถือว่า
ชั่วแล้ว

สขธ. : เรื่องการซื้อเสียงนี้ จะว่าไปคนที่อยู่บ้านนอก
เขาก็อยู่ห่างไกลศูนย์กลาง โอกาสที่จะได้รับบริการต่างๆ
ทั้งถนนก็ดี ไฟฟ้าก็ดี สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆน้อย
กว่าคนในกรุงเทพฯ ฉะนั้น ถ้ามีคนมาหยิบยื่นให้ เข
ก็น่าจะรับไว้ก่อน

พมจ. : เขาไม่เข้าใจว่าสิ่งอำนวยความสะดวกคืออะไร
เขาไม่ได้ศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งจริงๆเราไม่ต้องไป
แสวงหาอะไรมาก เท่านั้นก็พอแล้ว เดียวนี้เราแสวงหากัน
จนบ้านรกไปด้วยสิ่งของ ไม่รู้อะไรเป็นอะไร ถนนหน
ทางเป็นพื้นฐานอันหนึ่งที่จะอำนวยความสะดวก ซึ่งที่
เป็นอยู่ก็สะดวกพอสมควรแล้ว อย่างเช่น ทางลูกรังนี้
แต่ปัญหาคือไม่ได้ช่วยกันซ่อมแซม ช่วยกันรักษา เดียวนี้
ไม่มีคนเสียสละที่จะทำอย่างนั้น ที่จะถือเป็นส่วน
กลาง อย่างการทำงานเพื่อช่วยส่วนรวมซักจะหายาก
เข้าทุกที และเดี๋ยวนี้ไม่ได้ทำงานด้วยแรงงาน ใช้แต่เครื่อง
ยนต์กลไก เรากำลังจะเข้าสู่ยุคที่สะดวกสบายเหลือเกิน
สะดวกสบายแล้วก็เอารัดเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
ทั้งสัตว์เดรัจฉาน ธรรมชาติ ดันไม้ดันไร่ และสิ่งแวดล้อม

สขธ. : เหมือนกันทั้งคนในชนบทและคนในเมืองหรือ
เปล่าครับ

พมจ. : เดียวนี้ถึงกันหมด สื่อสารมวลชนทำให้คนถึง
กันหมด ทำให้มีความรู้สึกคล้ายกันไม่มีอะไรแตกต่างกัน
ในแง่กิเลสก็เหมือนกันหมด ทั้งความโลภ ความโกรธ
ความหลง

สขธ. : สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นเพราะมนุษย์ไม่รู้หรือ
เป็นเพราะธรรมชาติของมนุษย์เอง

พมจ. : เป็นธรรมชาติใฝ่ต่ำที่มีความโลภ ความโกรธ
ความหลง ไม่ได้นึกถึงสัตว์เดรัจฉาน คนเราควรจะนึกถึง
ศาสนาและไม่เห็นแก่ตัว เดียวนี้การให้ทานหรือทำบุญ
ก็เพื่อหวังจะเอาให้มาก ทั้งที่จริงๆการให้ทานก็เพื่อให้
รู้จักสละ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ทานของข้าพเจ้านี้ เป็นไป
เพื่อความสิ้นอาสวะ” สิ้นอาสวะคือ สิ้นจากกามสวะ,
ภวาสวะ, อวิชชาสวะ สิ้นจากความโลภ ความโกรธ

“การกินอยู่อย่างพอดีคือการ กินแบบขาดๆบ้าง อย่างพระ- พุทธเจ้าว่า “ให้เป็นผู้มีท้อง พ่อง” คืออย่าให้อิ่มเกินไป”

ความหลง นั่นแหละคือนิพพาน แต่เดี๋ยวนี้เขาไม่นึกถึง
อย่างนั้น ให้เพื่อจะได้ เห็นพระก็ถามว่า “ท่านฝัน
อย่างไร”

สขธ. : แต่ถ้ามองในอีกแง่หนึ่งถึงวิธีการเผยแพร่ธรรมะ
ของพระสงฆ์ มีปัญหาอะไรหรือเปล่าในการที่จะให้เข้าถึง
กลุ่มคนเหล่านั้น หรือไม่มีปัญหาเลย

พมจ. : ขึ้นอยู่กับว่าคนสอน ผู้สอนต้องฉลาด ต้องไม่
ขี้เกียจที่จะพูดจะสอน อย่างพระครูพิพิธประชานาถ
ท่านไม่ได้เน้นการทำงานอย่างเดียว แต่กรรมฐานเป็น
พื้นฐานของการทำงาน มีการฝึกจิตอยู่บ่อยๆ ไม่ให้
หลงละเลิงไปในทางใฝ่ต่ำ การไหว้พระสวดมนต์เป็น
พื้นฐานของการภาวนา ซึ่งจะช่วยบังคับจิตใจให้เกิดสติ
ปัญญาขึ้นมา ต้องไม่ทิ้งสิ่งนั้นและทำให้ยิ่งขึ้นไป ให้
เกิดภาวะที่จิตสงบได้

พระในเมืองไทยมีจำนวนไม่ใช่น้อย ถ้าหากมา
ร่วมใจกันทำ (เรื่องการเผยแพร่ธรรมะ) จะสามารถช่วย
กู้ชาติบ้านเมืองกระทั่งทั้งโลกก็ยังได้ เพราะอำนาจของ
ธรรมะนั้นมหาศาล

แต่สิ่งที่น่าห่วงใยคือการหมดไปของทรัพย์สิน
เนื่องจากการแย่งชิงกัน ไม่มีผืนแผ่นดินไทยที่ไหนที่
ไม่มีเจ้าของ บนเขาหัวโล้นนี้ที่ไม่มีประโยชน์อะไร
เขาก็ยังต้องการจะเอา เพราะอาจจะจ้างคนไปปลูกพืชไร่
แล้วคูดน้ำจากข้างล่างขึ้นมาใช้ได้ อย่างอ่างเก็บน้ำ เขื่อน
ชลประทานต่างๆ ต่อไปก็จะถูกสูบไปใช้เลี้ยงเมืองใหญ่ๆ

เลี้ยงสนามกอล์ฟ บ้านจัดสรร และอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น หน่อไม้ฝรั่ง ต้องมีการรดน้ำทุกวัน รดอย่างชุ่มโชกเลย ลีนเปลืองขนาดไหน

ฉะนั้นจึงต้องลดลงมาสู่การกินอยู่แต่พอดี ไม่ใช่อยู่กิน กินกินอย่างเช่นในต่างประเทศอยู่แต่พอดี กินแต่พอดีก็จะสบาย

อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ก็ต้องมองไปถึงระดับโลกด้วย เพราะเวลานี้ปัญหาต่างๆ มีความสัมพันธ์กันหมด ประเทศต่างๆ มีความสัมพันธ์กันหมด วัตถุดิบจากประเทศหนึ่งอาจถูกนำไปใช้ในอีกประเทศหนึ่ง อย่างเช่น ดันเพ็ก ซึ่งเป็นไม้ขนาดเล็ก ทางภาคอีสาน ซึ่งมีการขายเปลือกไม้เล็กชนิดนี้ไปใช้ตากสาหร่ายทะเลที่ญี่ปุ่น และเกาหลี ฉะนั้น จึงจำต้องสงวนวัตถุดิบบางอย่างไว้ป่าก็ต้องสงวนไว้

สขธ. : จริงๆของเหล่านี้คิดกันว่ามีอยู่อย่างเหลือเฟือ เช่น หญ้าต่างๆ ซึ่งก็อดชวนให้คนคิดไม่ได้ว่า ถ้ามีอยู่แล้ว และสามารถขายเป็นเงินได้ก็น่าทำ เหมือนการทำนา กุ้ง ก็คิดกันว่าไหนๆเรามีชายหาดอยู่เหลือเฟือ อะไรที่เราทำได้ก็น่าจะทำ

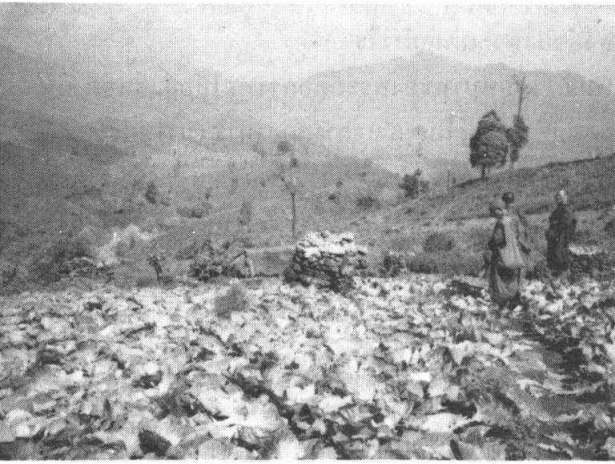
พมจ. : ปัญหาที่จะต้องให้พอดี แต่เราไม่ใช่เพียงบริโภคในประเทศ ยังมีการส่งไปต่างประเทศอีกและกินกันอย่างไม่ธรรมดา เรียกว่า “กินอย่างเทวดา” แม้แต่ในเมืองไทยเองก็เหมือนกัน การกินอยู่อย่างพอดีคือการกินแบบขาดๆบ้าง อย่างพระพุทธเจ้าว่า “ให้เป็นผู้มีท้องพร้อม” คืออย่าให้อิ่มเกินไป หรือในเสลาคาตา พระสารีบุตรบอกว่า ก่อนจะอิมห้าคำให้หยุด เลิกและดื่มน้ำตามลงไปก็จะอิมพอดี ขนาดนั้นก็ยังน่าห่วงสำหรับผู้ประพฤติธรรม แต่เดี๋ยวนี้เรากินกันจนเป็นโรคอ้วนเยาะเย้ยไปหมด แม้แต่พระสงฆ์องค์เจ้าในเมืองใหญ่ๆ ก็มีการฉันทนเหลือ อย่างในกรุงเทพฯ ก็แสดงว่าฟุ่มเฟือย คนในประเทศไทยนี้กินอย่างฟุ่มเฟือย เหลือกก็ทิ้งให้เน่าเหม็น ไปดูเดอะวัดในกรุงเทพฯ นะ

สขธ. : ที่นี้ในสังคมที่เปลี่ยนไปแบบนี้ บทบาทที่พึงประสงค์ของพระเป็นอย่างไร

พมจ. : บทบาทของพระก็คือการพูดให้อยู่แต่พอดี กินแต่พอดี อย่าให้เกิน แม้แต่การดักอาหาร (มารับประทาน) ก็เหมือนกัน ถ้าหากเรานึกว่าไม่พอจะเหลือ ถ้าเรากลัวเหลือจะพอดี ถ้ากลัวไม่พอก็จะดักมาก พอดักมากก็จะฉันทนหรือกินไม่หมด ถ้ากลัวเหลือก็คิดเสียว่า “เท่านี้ก็พอแล้ว” ก็จะพอดี นึกเสียว่าฉันทนไม่อิ่มพอดึมน้ำเข้าไปก็จะพอดี และจะไม่ว่างด้วย

ในแง่ของการเผยแผ่ธรรมะก็ต้องมีการประยุกต์ แม้แต่การอนุรักษ์, การทำเกษตรกรรมธรรมชาติ การอยู่อย่างพอดีกินอย่างพอดี นี่ก็เป็นการเผยแผ่ธรรมะ เพราะการอนุรักษ์ธรรมชาติ เกษตรธรรมชาติ คือการอยู่อย่างประหยัดนั่นเอง อย่างเรื่องสิ่งแวดล้อมก็ยังคงมีการณรงค์ให้มากขึ้น เช่นอย่างในบริเวณนี้แม้เศษขยะที่ทิ้งให้เกลื่อนไม่นำไปกลบหรือเผา ไม่นึกว่าจะทำลายสิ่งแวดล้อมและคลองนี้ (คลองรังสิต) ซึ่งมีการทำต้นไม้ (ริมถนน) ตลอดสาย จะทำให้สิ่งแวดล้อมจะเสียหายหนัก เนื่องจากจากทั้งขวดยามาแมลง, ด้วง, ปุ๋ย และถุง (เพาะชำ) น้ำก็จะไม่บริสุทธิ์ ทั้งนี้ก็เนื่องจากการเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือของคนอื่น สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมลงไปในปัจจุบันมีมากมายเหลือเกิน ถ้าไม่อยู่กันอย่างชาวพุทธผู้ดีจริงๆแล้ว ก็ยากมากที่จะแก้ไข มีอาจารย์ที่วิทยาลัยครูโคราชบอกว่า ทุกคนมีส่วนทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย มีผลต่อระบบนิเวศ ถ้าเรากินกินอยู่กินจะทำให้ระบบนิเวศเสียหาย อย่างเสื้อผ้า ถ้าใช้มากก็เปลืองน้ำ เปลืองผงซักฟอก ระบบนิเวศก็จะเสียหาย ในเมืองใหญ่น้ำใช้จะไปไหน ก็ลงคลองไปหมด ในที่ต่างจังหวัดเขาสูบน้ำซักผ้าลงไปบนดิน แต่เมืองใหญ่ไม่มีที่แบบนั้น แม่น้ำเจ้าพระยาคงยากจะฟื้นได้ โครงการทวีสถิตของสมาคมสร้างสรรค์ไทยบางที่ก็เจ็บไปจริงๆต้องทำให้ตลอด ทำติดต่อกันๆ

สัมภาษณ์วันที่ ๒๗ มี.ค. ๒๕๓๕ ณ อาคารมวงศ์สนิท นครนายก พิกพ อุดมอิทธิพงษ์ ผู้สัมภาษณ์

สงฆ์กับวิกฤต ป่าไม้ไทย

ปรีดา เรื่องวิชาธร

“ผมอยากให้คิดว่า การอนุรักษ์ป่าไม้ไม่ใช่เป็นหน้าที่เฉพาะ
ของกรมป่าไม้เท่านั้น แต่ทุกคนควรมีหน้าที่ตรงนี้ด้วย”

ชัชวาลย์ ทองดีเลิศ โครงการชุมชนรักป่า

ช่วงวันที่ ๑๗-๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ พระสงฆ์
นักอนุรักษ์กว่าร้อยรูป จากทั่วทุกภาคได้เดินทางมายัง
วัดผาลาด จ. เชียงใหม่ เพื่อเข้าร่วมสัมมนาในหัวข้อ
“วัดกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในเขตป่า” เหตุผลที่พระสงฆ์
จำนวนมากมาสนใจเข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้คือ ปัญหา
การทำลายป่าอยู่ในขั้นวิกฤตแล้ว และรัฐบาลมีนโยบาย
จะแยกชุมชนออกจากป่า และโดยเฉพาะพระสงฆ์ผู้มี
เสนาสนะในเขตป่าสงวน ประเด็นสัมมนาที่น่าสนใจ
มีสาระสังเขปดังนี้

ต่อหัวข้อ “ปัญหาและทางออกในการอนุรักษ์
ธรรมชาติ” คุณชัชวาลย์ ทองดีเลิศ ผู้ประสานงาน
โครงการชุมชนรักป่า ได้แสดงความเห็นต่อที่ประชุม
สัมมนาดังนี้

“ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าในบ้านเรา แม้ว่าจะมี
การพูดกันมาก หรือพยายามสร้างกระแสให้คนหันมา
รักป่า ปลูกต้นไม้ จนเป็นเรื่องน่ายินดีนี้ แต่ผมคิดว่า
เพียงพูดหรือคิดคงไม่เพียงพอที่จะอนุรักษ์ป่าซึ่งเหลือ

อยู่น้อยนิดได้ เนื่องจากตราบไคที่รัฐบาลยังพยายาม
ผูกขาดอำนาจการดูแลรักษาป่าแค่เพียงผู้เดียว และ
พยายามอพยพขับไล่ชาวบ้านให้ออกจากพื้นที่ป่า ใน
ขณะที่รัฐบาลมีเพียงไม่สามารถรักษาป่าไว้ได้แล้ว กลับ
ยังเปิดช่องว่างให้นักค้าไม้เข้ามาทำไม้ ปราบกฏการณ์
ที่ยังเป็นเช่นนี้ เราจะยุติการณรงค์ให้มวลชนช่วยกัน
อนุรักษ์ป่าคงไม่ได้ และยิ่งต้องประสานความร่วมมือ
จากหลาย ๆ ฝ่ายให้มากกว่าที่เป็นอยู่”

“ผมอยากให้คิดว่า การอนุรักษ์ป่าไม้ไม่ใช่เป็น
หน้าที่เฉพาะของกรมป่าไม้เท่านั้น แต่ทุกคนควรมีหน้าที่
ตรงนี้ด้วย ในระดับชุมชน ชนบทควรมีส่วนร่วมในการ
ดูแลรักษาป่า และใช้สอยประโยชน์จากป่าอย่างมีประ-
สิทธิภาพ ด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของป่า ซึ่งโดยปกติ
พวกเขามีความรู้สึกเช่นนี้อยู่แล้ว ในขณะเดียวกันรัฐบาล
ควรมีนโยบายที่ชัดเจน ในการกระจายอำนาจให้ชุมชนมี
ส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่า”

“ส่วนในระดับชุมชนเมืองที่กำลังเป็นสังคมแห่ง

การบริโภคนี้ ควรต้องตระหนักกันให้มากกว่า หากความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์จากป่ายังอยู่ในระดับที่สูง ธุรกิจค้าไม้หรือผลิตภัณฑ์จากป่าก็จักเกิดขึ้นอีกอย่างแน่นอน ในอีกด้านหนึ่งหากสังคมเมืองยังไม่ลดการอุปโภคบริโภคอย่างฟุ่มเฟือย เช่น การใช้พลังงาน หรือการใช้น้ำแล้ว รัฐก็จะพยายามเสนอโครงการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพื่อแก้ปัญหาให้คนเมืองหรือภาคอุตสาหกรรม การทำลายล้างพื้นที่ป่าก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ และนั่นหมายถึงเราทุกคนต้องเผชิญกับภัย

ด้านเกษตรกรรม และประโยชน์เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่บางโครงการก็อ้างประโยชน์ด้านเกษตรกรรม และประโยชน์ด้านอื่น ๆ อีกสารพัด เพื่อให้ประชาชนเกิดมโนภาพว่า เขื่อนเป็นสิ่งวิเศษมหัศจรรย์ที่สามารถแก้ปัญหาเรื่องพลังงาน แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำได้”

“แต่แท้ที่จริงแล้ว การสร้างเขื่อนจะก่อผลกระทบทางนิเวศน์อย่างมหาศาล โดยเฉพาะป่าธรรมชาตินับแสนไร่จะถูกทำลายทันที หากมีการอนุมัติให้มีการสร้างเขื่อนขนาดใหญ่อีก ๔-๕ แห่ง ได้แก่ เขื่อนแก่งเสือ-

จากคามวิปริตทางธรรมชาติอย่างแน่นอน ผมจึงคิดว่าการอนุรักษ์ธรรมชาตินี้ ควรเป็นหน้าที่หรือสำนึกของทุกคน ไม่ใช่มอบให้เป็นหน้าที่ของกรมป่าไม้เท่านั้น”

ในหัวข้อเดียวกันนี้ คุณนิคม พุทธา เจ้าหน้าที่มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทยฯ ได้ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมดังนี้

“ขณะนี้รัฐบาลมีนโยบายที่จะขยายโครงการสร้างเขื่อนพลังน้ำอีกหลายแห่ง เพื่อป้อนพลังงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่บางโครงการก็อ้างประโยชน์

เดิน เขื่อนแก่งกรุง เขื่อนแม่วงก์ เขื่อนเขื่อนนรก เป็นต้น ผลร้ายจากการทำลายป่าธรรมชาติกลับจะยิ่งทำให้วิกฤตการณ์ภัยแล้งรุนแรงอีกเป็นทวีคูณ”

“ผมมีข้อเสนอว่า การแก้ปัญหาภัยแล้ง เราสามารถกระทำได้ด้วยการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอุปโภคบริโภคของชุมชน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์น้อยมาก การช่วยกันใช้น้ำอย่างประหยัดหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ การช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า นอกจากนี้รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่อสิทธิในการใช้น้ำ

“หากพระสงฆ์เข้าใจถึงวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมแล้ว ท่านก็จะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ตามศักยภาพแต่ละท่านจะเอื้ออำนวย”

เพื่อความอยู่รอดของชุมชนหรือภาคเกษตรกรรมมากกว่าที่เป็นอยู่ สำหรับกรณีเรื่องพลังงาน เราควรเน้นไปที่การอนุรักษ์พลังงาน ถ้าหากยังโหมใช้พลังงานเพื่อสนองความเจริญเติบโตทางอุตสาหกรรมพาณิชย์ดังที่เป็นอยู่แล้ว เราคงต้องเลือกกันระหว่างความอยู่รอดของธรรมชาติและมนุษย์ กับความเติบโตมั่งคั่งในทางเศรษฐกิจ”

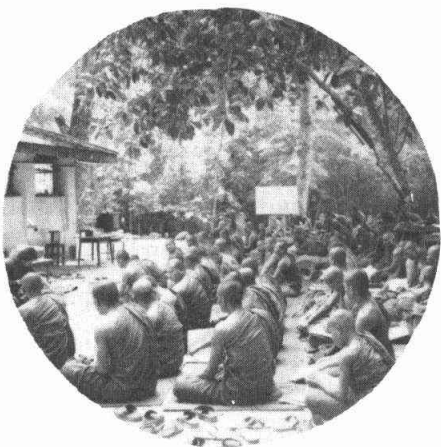
สำหรับในด้านบทบาทพระสงฆ์กับการธำรงรักษาสภาพแวดล้อม ได้มีการอภิปรายสรุปความไว้ดังนี้

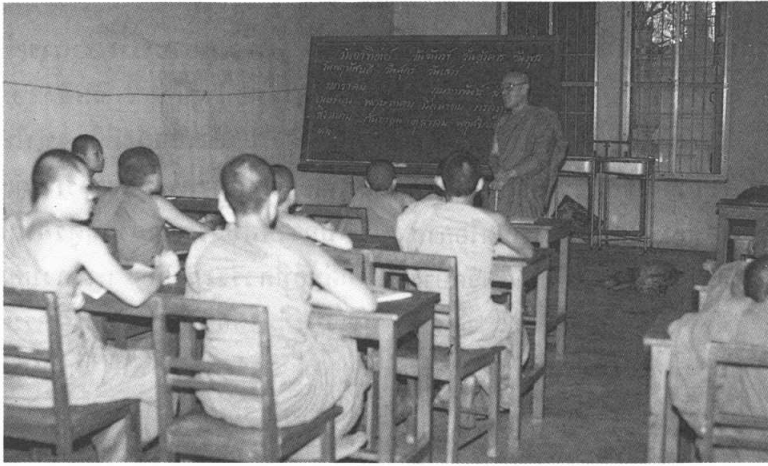
สำหรับความคืบหน้าในแวดวงอนุรักษ์ พระสงฆ์ควรให้ความสนใจติดตามข่าวสาร บทวิเคราะห์ต่อโครงการต่าง ๆ ของรัฐด้วยการพิจารณาโดยแยกย่อย เพื่อการรู้เท่าทันสถานการณ์ในปัจจุบัน หากพระสงฆ์เข้าใจถึงวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมแล้ว ท่านก็จะสามารถเข้าไป

มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ตามศักยภาพของแต่ละท่านจะเอื้ออำนวย

แต่ประเด็นที่สำคัญยิ่งก็คือ ทำอย่างไรสถาบันสงฆ์จะย้อนกลับมาให้ความสำคัญต่ออุดมคติแห่งการประพฤติพรหมจรรย์หรือการตามรอยพระอรหันต์ เนื่องจากเพราะในขณะนี้ สถาบันสงฆ์เองก็มีแนวโน้มจะตามรอยอุดมการณ์บริโภคนิยมในสังคมฆราวาสมากยิ่งขึ้นทุกที และหากเป็นไปได้จะมีเทคนิควิธีการใด ที่สถาบันสงฆ์จะทำหน้าที่ในการเผยแผ่หลักการดำเนินชีวิตตามนัยแห่งพุทธธรรมได้อย่างสมกาลสมัย ‘ซึ่งจะเป็นอุปการะต่อรองอำนาจแห่งลัทธิบริโภคนิยม

คำถามเหล่านี้ สถาบันสงฆ์คงต้องขบคิดกันให้มากไม่เช่นนั้นแล้วสังคมไทยคงต้องสูญเสียหลักนำทางสติปัญญาไปอย่างแน่นอน

รูปแบบและบทวิเคราะห์การนำ พุทธธรรม สู่เยาวชน

ธรรมอิสระ ณ ศรีราชา

ใน ปัจจุบันนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังคุณธรรมแก่เยาวชนด้วยเยาวชนมีความสำคัญต่อความเจริญของประเทศและศาสนา ดังที่มีการจัดรูปแบบการนำพุทธธรรมสู่เยาวชนเป็นการต่าง ๆ กัน เช่น โครงการอบรมจริยธรรมในโรงเรียน โครงการพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การจัดเข้าค่ายจริยธรรม ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นรูปแบบที่น่าสนใจอย่างไรก็ดีผู้เขียนใคร่เสนอแนวคิดและบทวิเคราะห์เปรียบเทียบกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ กัน ดังนี้

บทวิเคราะห์ที่ ๑ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ (พอ.) เยาวชนที่เข้ามาเรียนที่พอ. นี้ มักเป็นเยาวชนส่วนน้อยของประเทศ กล่าวคือเป็นเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะระดับกลางในสังคม ซึ่งมีความสนใจอยู่แล้ว เมื่อมาอบรมทำให้มีความประพฤติดียิ่งขึ้นไปอีก แต่เยาวชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์จากรูปแบบของพอ. เนื่องจากสาเหตุหลายประการอันได้แก่ การที่เด็กต้องอยู่ช่วยเหลืองานผู้ปกครองในวันหยุด ผู้ปกครองเกรงว่าเด็กจะหนีมาเที่ยว เด็กบางคนจะติดยาการ

โทรทัศน์ รูปแบบการสอนน่าเบื่อหน่าย เป็นต้น

บทวิเคราะห์ที่ ๒ การจัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และการจัดบวชนกขัมมนารี การจัดกิจกรรมนี้มักต้องใช้ทุนสูง แต่ก็มีข้อดีที่ว่า เด็กมีโอกาสใกล้ชิดพระพุทธศาสนามากที่สุด และเป็นโอกาสเปิดโอกาสให้ศรัทธาสาธุชนที่ให้อุทิศมาบวช ได้ใกล้ชิดกับวัดบ้าง รวมทั้งยังทำให้พุทธศาสนิกชนมีทัศนคติต่อพระสงฆ์ดีขึ้น ในแง่การเอื้อประโยชน์แก่สังคม อย่างไรก็ตามก็มีจุดที่พึงระวังคือ

- ควรจัดหลักสูตรและระยะเวลาการอบรมให้เหมาะกับอายุของผู้บวช
- วิทยากรพึงทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้บวชด้วย ไม่ใช่เข้าลักษณะ “จงทำตามที่ฉันบอก แต่อย่าทำตามที่ฉันทำ”
- การจัดสถานที่ควรให้แปลกตา และสร้างบรรยากาศที่ดี เป็นต้น

ในรูปแบบการบรรพชาฯ นี้ เชื่อว่าน่าจะให้ผลดีกว่ารูปแบบที่ ๑ และทำให้เยาวชนกับพระสงฆ์ได้ใกล้ชิดผูกพันกันมากกว่าด้วย

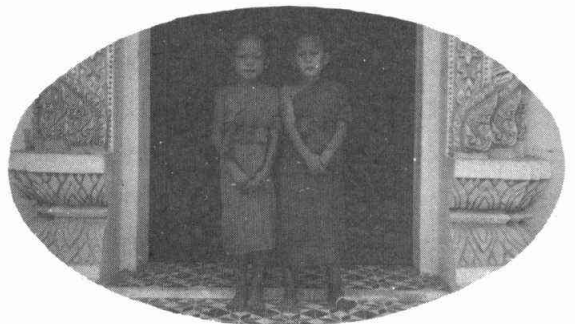
บทวิเคราะห์ที่ ๓ การจัดโครงการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน (นอกเหนือจากหลักสูตรจริยศึกษาที่ทางกระทรวงศึกษาธิการบังคับใช้อยู่แล้ว) โดยมากมักจัดในรูปแบบเดือนละครั้งเป็นอย่างน้อย หรืออย่างมากจะจัดแบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์คือสัปดาห์แรกเป็นการสวดมนต์ สัปดาห์ถัดมาจึงเป็นพระวิทยากรที่มาบรรยาย ซึ่งอาจจะประกอบด้วยการฉายสไลด์ หรือจัดกิจกรรมให้เด็กเข้าร่วม แล้วจัดสลับกันไปเรื่อย ๆ

ข้อดีคือเด็กจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก และไม่รบกวนเวลาช่วยเหลือผู้ปกครองของเด็ก แต่ที่ควรระวังคือ ควรแบ่งเด็กเป็นระดับยาก-ง่ายแตกต่างกัน อย่างเช่น เด็ก ป. ๑ - ๓ นั้น ควรเน้นที่การเล่านิทานหรือเรื่องสนุก ๆ ที่แฝงด้วยธรรมะ เช่น นิทานอีสป เป็นต้น ส่วนเด็กระดับ ป. ๔-๖ นั้น ควรจะมีเนื้อหาและส่วนที่เป็นกิจกรรมอย่างครึ่ง เป็นต้น

บทวิเคราะห์ที่ ๔ การเข้าค่ายจริยธรรม โดยมากจะจัดอย่างน้อย ๓ วันติดต่อกัน อย่างมากที่สุดไม่เกิน ๗ วัน ซึ่งเป็นข้อดีคือ ทำให้เกิดความใกล้ชิดและคุ้นเคยระหว่างพระวิทยากรกับผู้เข้ารับการอบรม คล้ายกับการจัดบรรพชาภาคฤดูร้อนหรือบวชนกขัมมนารี แต่ข้อที่ควรระวังคือ การควบคุมเด็กจะทำได้ยากกว่า เพราะไม่ได้อยู่ในกรอบของการบวช และมีค่าใช้จ่ายจ่ายค่อนข้างสูง รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อตัวเด็กสูงด้วยเพราะอยู่นอกสถานที่

บทสรุป

ตามบทวิเคราะห์ผู้เขียนเชื่อว่ารูปแบบโครงการจริยธรรม เป็นรูปแบบที่ดีที่สุด เนื่องจากได้รับแรงต่อต้านจากฝ่ายต่าง ๆ (เช่น ครู หรือผู้ปกครอง) น้อย แต่ทั้งนี้โครงการรูปแบบอื่น ๆ ก็ล้วนเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนด้วย ดังนั้นการพิจารณาใช้รูปแบบใด จึงจำเป็นต้องให้สอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่น ความพร้อมของผู้จัด และวิทยากรเป็นสำคัญ เพียงแต่มีข้อเสนอเพิ่มเติมคือ ไม่ว่าจะ เป็นโครงการรูปแบบใด ควรมีหลักสูตรย่อเป็นเอกสารที่เด็กต้องท่อง อาจเป็นหัวข้อธรรมที่ควรทบทวนบ่อย ๆ เพื่อช่วยลดการจดของเด็ก ทำให้ผู้สอนมีเวลาที่จะจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การเล่านิทาน การฝึกร้องเพลง ธรรมะ หรือการเล่นเกมส์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กสนใจสิ่งที่ตนสอนมานั้นด้วย

แม่ครู

และเยาวสตรีผู้ด้อยโอกาส

นุชรี ศรีวิโรจน์

แม่ครู คำคำนี้ดังกังวานอยู่ในจิตใจเด็กหญิงหลายคนที่เข้ามาใช้ชีวิตร่วมกัน ในสถานที่แห่งนี้ แม่บางคนออกจะหวาดๆตอกถูระเบียบที่ถูวางไว้อย่างเคร่งครัด แต่เมื่อหวานระลึกถึงมรรค ผล และเมตตาธรรมที่ทุกชีวิตได้รับจากแม่ครูแล้ว ทุกคนต่างยอมรับ เป็นเสียงเดียวกันว่า นับเป็นโชคดีที่ครั้งหนึ่งคนได้มีโอกาสมาใช้ชีวิตอยู่ที่นี้

จากความเชื่อแต่โบราณของ คนไทยที่ว่า หาก “บนตัวบวช” จะ ทำให้ทุกขโศกโรครภัยต่างๆอันตราย หายไป อาการปวดศีรษะอยู่เสมอๆ และรักษาไม่หายของ น.ส.ประทีน ขวัญอ่อน ทำให้บิดามารดาแนะนำ ให้ท่านบนตัวบวชที่ สำนักสนามชี วัดสนามพราหมณ์ จ.เพชรบุรี ขณะ ที่อายุได้ ๑๕ ปี ขณะที่บวชนั้นท่าน ไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่า แม่ชีเป็นอย่างไร จึงคิดว่าแม่ชีก็คงอยู่วัดเช่นเดียวกับพระ การ “บนตัวบวช” เพียง ๓ วัน มีเสื้อผ้า ๒ ชุดกับอาหารการกิน อีกนิดหน่อยก็คงจะพอ

เส้นทางสายพรหมจรรย์

เมื่อได้เข้าไปสัมผัสชีวิตในบรรพ พุทธศาสนาอย่างจริงจัง และได้ทราบว่า แม่ชีก็มีโอกาสเรียนธรรมศึกษา ได้เช่นเดียวกับพระ ท่านจึงสมัครเข้า เรียนธรรมศึกษาตรีในพรรษานั้น

“จากการเรียนนั้นทำให้เรา เข้าใจความเป็นจริงของชีวิต จึงคิด ว่า การจะออกไปทางโลกนั้น จะ ไปเมื่อไหร่ก็ได้ แต่การจะได้เข้ามา อยู่ในเพศของพรหมจรรย์นั้นยาก”

ท่านค้นพบแรงผลักดันจากการใช้ชีวิต พรหมจรรย์ว่า

“ชีวิตพรหมจรรย์นั้นเป็นชีวิต ที่สอนให้สันโดษ อยู่ตามมีตามได้ ตัดจากความโลภ โกรธ หลงที่จะ เกิดขึ้นตามอารมณ์...การที่จะครอง ชีวิตพรหมจรรย์ได้นั้น จะต้องมึจิตใจ ที่ออกจากกาม โดยต้องพิจารณา อยู่เนืองๆว่า กามนั้นให้โทษ การ หลงรสหรือยึดติดในกามนั้น จริงๆ แล้วไม่มีอะไร มันเป็นการยึดมั่นถือ มั่นในอารมณ์นั้นๆ ว่าเป็นความสุข เป็นธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งความจริง เป็นเพียงความเห็นแก่ตัว เข้าข้าง ตนเอง เข้าข้างกิเลส”

การเห็นทุกข์โทษจากการใช้ชีวิต
ในโลกียวิสัย เป็นเหตุให้ท่านพึงใจ
ต่อการดำรงเพศพรหมจรรย์ หลังจาก
สอบผ่านธรรมศึกษาตรีแล้ว จึงได้
เข้าเรียนธรรมศึกษาโท ได้เรียนรู้เรื่อง
กรรม ๑๒ ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า

“การที่คนเราเกิดมาแตกต่างกัน
กันนั้น เพราะมีกรรม ๑๒ ประเภท
และเหตุแห่งการสร้างกรรมนั้น คือ
จิต หากจิตใจของเราไม่อยู่ในศีล
ในธรรม กรรมชั่วที่เราสร้าง ตัวเรา
เองเท่านั้นจะเป็นผู้ได้รับ ไม่ในชาติ
นี้ ก็ชาติหน้า กรรมทั้ง ๑๒ ประเภท
นี้จะให้ผลต่างกาล แม้ช้ชาบช้กับ

ว่าเป็นหญิงหรือชาย แต่ทุกคนเป็น
เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่ต้องอยู่
ร่วมกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ ไม่
ช่วยสร้างภพ สร้างชาติ ตัดการเกิด
เพราะถ้าเราไม่สามารถดับกิเลส
ตัณหา มานะทิฏฐิได้แล้ว เราก็จะ
สร้างความเกิดเรื่อยไป อันเป็นการ
เกิดทางความคิด ดังนั้นจะต้องเห็น
โทษของกาม”

“ในธรรมบท ๘ กิติ พระ-
วินัยกิติ จะมีคำอธิบายไว้ว่า “แม่
เจ้ากาม เจ้าเกิดเพราะความดำริ”
แต่หากเรามีสติห้าม ไม่สืบท่อ มัน
ก็จะกลับไปเองตามธรรมชาติ ชีวิต

ก่อนกำเนิดแนวคิด

เมื่อจบธรรมศึกษาโทแล้ว ท่าน
จึงได้เข้าศึกษาธรรมศึกษาเอก จากนั้น
จึงเข้าเรียนบาลีศึกษาจนได้ประโยค ๓
และประโยค ๔ แล้วย้ายเข้าไปเรียน
ที่สภาการศึกษาหมามกุฏราชวิทยาลัย
ซึ่งขณะนั้นท่านเจ้าคุณ พระเทพกวี
(พระญาณวโรดม ในปัจจุบัน) ได้
จัดคณะครูที่หมามกุฏราชวิทยาลัย
อบรมวิชาต่างๆ ให้ เพื่อจะเทียบกับ
ระดับ ม.ศ.๕ เป็นรุ่นแรก ในรุ่นนั้น
มีแม่ชีเข้าศึกษา ๑๑ ท่าน ใช้เวลา ๒ ปี

ขณะนั้นพระเทพกวีดำริว่า นำ
จะมีแม่ชีที่มีความสามารถในประเทศ
นี้อีกมาก ที่สมควรจะได้รับการศึกษา
 จึงได้มีการติดต่อเชิญแม่ชีทั่วประเทศ
 มาประชุมกัน เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม
 พ.ศ.๒๕๑๒ อันเป็นจุดเริ่มต้นของ
การจัดตั้ง สถาบันแม่ชีไทย ขึ้นเมื่อ
วันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๒ โดย
ในทุกปีจะมีการจัดประชุมร่วมกัน
ครั้งหนึ่ง และเงินที่ได้รับจากศรัทธา
ของแม่ชีทั่วประเทศในครั้งนั้น ได้
ถูกจัดตั้งเป็นกองทุนสำหรับดำเนินงาน
ในส่วนกลาง จนสามารถจัดตั้งเป็น
มูลนิธิในปี พ.ศ.๒๕๑๕ และจดทะเบียน
อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ในปี พ.ศ.๒๕๑๘

ในปี พ.ศ.๒๕๑๘ นี้ แม่ชีประทีป
ได้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท
ด้านประวัติศาสตร์เอเชียจากประเทศ
อินเดีย และได้กลับมาช่วยงานที่สถาบัน
แม่ชีไทยแห่งนี้ เมื่อได้ทราบว่าคุณนาย
เนื่อง อิมสมบัติ ได้ถวายที่ดิน ๖๗ ไร่
ให้ในราคาเพียง ๕ แสนบาท กอปร

“หากเราคิดว่า เราคือชีวิตหนึ่งที่เกิดมาครบ อาการ ๓๒ โดยไม่คิดว่าเป็นหญิงหรือ ชาย แต่ทุกคนเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ที่ต้องอยู่ร่วมกันด้วยความเห็นอกเห็นใจ”

คำสอนนี้มาก จึงคิดว่าชีวิตเราที่
เหลือมัน ไม่มาก การที่เราจะต้องไป
ประสบกับกรรมแต่ละวันด้วยอารมณ์
ดีใจ อารมณ์เสียใจ หรือด้วยการงาน
ที่เราทำ ที่เว้นจากทุจริต เว้นจาก
กรรมชั่วต่างๆ ไม่ได้มัน มันจะติดตาม
เราไปเหมือนเงาตามตัวที่ไม่ต้องรอ
ถึงชาติหน้า ชาติปัจจุบันเราจะได้รับ”

ความรู้เรื่องกรรม ๑๒ นี้ ช่วย
ส่งเสริมความเข้าใจและเห็นทุกข์โทษ
ของกามมากขึ้น ท่านได้เรียนรู้ว่า

“หากเราคิดว่า เราคือชีวิตหนึ่ง
ที่เกิดมาครบอาการ ๓๒ โดยไม่คิด

พรหมจรรย์นี้ เป็นชีวิตที่รักษาได้
ยาก หากเราไม่สำรวมจิตและไม่
วิเคราะห์ดูทุกข์โทษของกามหรือ
ราคะนั้นๆ”

ปฏิบัติแห่งการสืบสานชีวิต
พรหมจรรย์นี้ ได้ถูกปลูกฝังสู่เยาวชนสตรี
ผู้ด้อยโอกาสในเวลาต่อมา แนวความ
คิดและกิจกรรมของท่านปรากฏเป็น
รูปธรรมชัดเจน แต่ทั้งนี้ก็นื่องด้วย
เหตุปัจจัยหลายประการ ซึ่งจะได้กล่าว
ต่อไป

กับ คุณบุญสม สังวริยะ มีจิตศรัทธาบริจาคที่ดินเพิ่มเติมให้แก่สถาบันแม่ชีไทยอีก ๒๓ ไร่ รวมเป็น ๕๐ ไร่ ไร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๘ จากประสบการณ์แต่วัยเยาว์ที่ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาและใช้ชีวิตในบวรพุทธศาสนา และการตระหนักรู้ว่า

“คนเรานั้นมีทั้งกายและจิต เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วและจะต้องดำรงชีวิตอยู่ต่อไป ความรอดทั้งทางกายและทางจิตนับเป็นสิ่งสำคัญ”

ดังนั้น ท่านจึงคิดช่วยเหลือเด็กหญิงผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงตนให้รอดได้ โดยร่วมกับ แม่ชีสุมน อยู่ยอด ซึ่งได้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกจากประเทศอินเดียมาพร้อมกัน คิดสร้างสำนักขึ้นโดยอาศัยแบบอย่างของ สถานตินิเกดตัน

พลิกผืนนา

แต่นั้นเป็นต้นมาท้องนาว่างเปล่าที่เจ็งบองไปด้วยน้ำบนเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ในอำเภอปากท่อ จ.ราชบุรี ได้ถูกพลิกฟื้นขึ้นด้วยน้ำพักน้ำแรง เลือดเนื้อและชีวิตของแม่ชี ๒ ท่าน ผู้มุ่งจะบันดาลให้สถานที่แห่งนี้ เป็นที่พักพิงทางใจและประสิทธิประสาทความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมให้แก่เด็กผู้หญิงผู้ด้อยโอกาสในชนบท ดันไม้เล็กๆ จากสิบเป็นร้อย จากร้อยเป็นพันต้น ถูกกล้าเสียงมาปลูกไว้อย่างเป็นระเบียบ น้ำที่เคยเจ็งบองถูกผันสู่คูคลองที่ขุดขึ้นใหม่รายรอบ สิ่งก่อสร้างที่จำเป็นถูกสร้างขึ้นภายใต้การควบคุมดูแลของทั้ง ๒ ท่านอย่างใกล้ชิด อาคารซ้อย มณีขาว เริ่มลงหลัก

“การที่คนเราเกิดมาแตกต่างกันนั้น เพราะมีกรรม ๑๒ ประเภท และเหตุแห่งการสร้างกรรมนั้น คือ จิต หากจิตใจของเราไม่อยู่ในศีลในธรรม กรรมชั่วที่เราสร้างตัวเราเองเท่านั้นจะเป็นผู้ได้รับ”

ปักฐานในวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๐ อาคารนี้เป็นอาคารหลังแรกสำหรับการประกอบกิจต่างๆ ซึ่งแม่ชีซ้อย มณีขาว ได้บริจาคทรัพย์ในการก่อสร้างให้ แม่ทุรนและกำลังแรงงานจะน้อย แต่ด้วยความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวที่ทั้ง ๒ ท่านทุ่มเทให้กับงานอย่างจริงจัง ชาวบ้านจึงเกิดศรัทธาร่วมบริจาคทุนทรัพย์และข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ จนสามารถพัฒนาการดำเนินงานมาได้จนถึงในปัจจุบัน

ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ แม่ชีประทิน มีเหตุจำเป็นต้องเข้าไปช่วยงานส่วนกลางที่สถาบันแม่ชีไทย ภาระหนักในการดูแลบริหารโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมต้นที่เปิดขึ้นสำหรับแม่ชี

ในปี พ.ศ.๒๕๒๒ จึงตกหนักอยู่กับแม่ชีสุมน การเรียนการสอนดำเนินไปได้เพียง ๒ ภาคการศึกษาที่มีอันต้องหยุดไป เพราะคณะทำงานยังไม่เข้มแข็งพอ

จากภาระหนักที่ต้องแบกรับจนเกินกำลังในครั้งนั้น ทำให้ แม่ชีสุมน อยู่ยอด ล้มป่วยลงจากโรควัณโรคแห่งในสมอง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นเวลา ๒ ปี จนเสียชีวิตลงในที่สุดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๕

ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๗ ที่แม่ชีสุมนล้มป่วยอยู่นั้น แม่ชีประทิน ได้กลับมาสานต่อเจตนารมณ์ที่ทั้ง ๒ ท่านได้ตั้งไว้ร่วมกัน ความเป็นอยู่ในช่วงนั้นค่อนข้างแร้นแค้น มีเพียง

น้ำพริก ปลาเค็มและผักบุงที่เก็บได้จากท้องร่องในนาเป็นอาหารประทังชีวิตของท่านและหมู่คณะ ท่านจึงปรึกษากับชาวบ้านว่าจะออกบิณฑบาต ชาวบ้านต่างตกปากกรับคำด้วยความเต็มใจ ปัญหาเรื่องอาหารการกินที่จะหล่อเลี้ยงกว่า ๘๐ ชีวิตที่เพิ่มขึ้น ภายหลังจากการเปิดรับธรรมจารีนี้และแม่ชีเข้ามาศึกษาเพิ่มเติม จึงเป็นอันตกไป

ในปี พ.ศ.๒๕๓๓ จากความร่วมมือของหลายฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายพระผู้ใหญ่ ฆราวาส และในส่วนของแม่ชีเอง สถานศึกษาธรรมจารีนี้วิทยา หรือตามความหมายที่ว่า สถานศึกษาสำหรับสตรีผู้ประพฤติธรรม จึงได้เปิดรับนักเรียนเยาวชนสตรีรุ่นแรก เข้ามาศึกษาจำนวน ๒๒ คน และแม่ชีอีก ๒๓ ท่าน ในหลักสูตรมัธยมต้น ใช้เวลาศึกษา ๒ ปี และปัจจุบันได้เปิดระดับมัธยมปลายอีก ๒ ปีเพิ่มขึ้น สำหรับเด็กรุ่นพี่ที่ต้องการจะศึกษาต่อ หรือผู้ที่ไม่มีผู้ปกครองที่สามารถเป็นหลักชีวิตของเขาได้ การใช้ชีวิต

ของนักเรียนที่นี้ ไม่เหมือนกับในโรงเรียนกินนอนทั่วไปตรงที่ หลักสูตรในสายสามัญจะยึดตามหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียน ร่วมกับการฝึกหัดวิชาชีพด้านการเย็บปักถักร้อย พิมพ์ดีด อบรมสมุนไพรร การนวดแผนโบราณ และทำแปลงเกษตรปลอดสารพิษเป็นกิจกรรมเสริมการออกกำลังกาย ฝึกความคิดสร้างสรรค์ และสร้างความภาคภูมิใจในผลผลิตของตนเอง และที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือการเปิดสอนธรรมศึกษาตรีและโท ในระดับมัธยมต้น และธรรมศึกษาเอกในระดับมัธยมปลาย ฝึกปฏิบัติทำวัตรสวดมนต์และนั่งสมาธิภาวนา เด็กที่เข้ามาศึกษาจะได้รับคัดเลือกมาจากโรงเรียนต่างๆ โดยดูจากความโน้มเอียงที่เด็กยินดีจะมาใช้ชีวิตแบบชาววัด รักษาศีล ๘ ไม่เป็นโรคติดต่อ และมีสติปัญญาพอที่จะศึกษาได้ เด็กจะต้องอยู่ติดต่อกันเป็นเวลา ๒ ปีโดยสามารถกลับไปเยี่ยมบ้านได้ปีละครั้ง โดยทางโรงเรียนจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้

ทุกวันพระ เด็กจะต้องตื่นทำวัตรสวดมนต์ร่วมกับแม่ชีอาทิตย์ละครั้งตอนตี ๔ หลังจากนั้นจะมีการจัดแบ่งกลุ่มกันทำงานส่วนรวม ไม่ว่าจะเป็นการทำความสะอาดศาลา หอ สวดมนต์ และบริเวณโดยรอบ รดน้ำต้นไม้ หรือเตรียมอาหาร

ที่นี้ไม่นิยมการลงโทษเพื่อแก้ปัญหาความประพฤติของเด็ก แต่จะพยายามใช้อุบายต่างๆ ในการพูดชี้แจง ให้เด็กเกิดความเข้าใจ ไม่ให้มีการปิดบัง ซักถามข้อโทษของการกระทำที่เขาทำไปตามความสนุกสนาน โดยมีได้คำนึงถึงผลร้ายที่จะตามมา จึงทำให้ท่านสามารถปกครองหมู่คณะมาได้โดยสงบสุข

ท่านตั้งความหวังไว้ว่า การเปิดรับเด็กและแม่ชีเข้ามาในสถานศึกษานี้ก็เพื่อจะสร้างให้พวกเขาเป็นผู้นำที่จะสามารถทำงานตอบสนองบุญคุณที่สังคมได้ให้โอกาสพวกเขาได้เข้ามา รักษาศีล และปฏิบัติกิจทางศาสนา และได้เรียนรู้ถึงหนทางแห่งการพ้นทุกข์ โดยการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม

ผู้หญิงกับการประพடுத்தกรรม

“การที่สังคมทั่วไปไม่ได้ยกย่องแม่ชีว่าเป็นนักบวช โดยให้เหตุผลว่า ไม่มีในครั้งพุทธกาล แม้จะมีภิกษุณี แต่การขาดหายไปของความต่อเนื่องจากนางสิกขมานาที่ต้อบวชด้วยสงฆ์จาก ๒ ฝ่าย โดยเว้นระยะทุก ๒ ปีนั้นทำให้ไม่สามารถสืบต่อการบวชภิกษุณีมาได้ตามประวัติศาสตร์พุทธศาสนาในสายเถรวาท คนทั่วไปจึงไม่ยกย่องแม่ชีว่าเป็นนักบวช แต่มันเป็นความเหลวไหลของผู้หญิงละหรือ”

“หากเราต้องการทำตัวเป็นนักบวช โดยการรักษาศีลและสร้างคุณธรรมด้านในให้สูงขึ้นเพื่อจะออกจากทุกข์ ก็มีได้ถือว่าเป็นความผิด เพราะพระวินัยมิได้บัญญัติไว้ว่าหากผู้หญิงทำตัวเป็นนักบวช แล้วจะต้องอาบัติ ดังนั้นหากเรามัวมาต่อสู้อันเนื่องเรื่องการเป็นนักบวชหรือไม่เป็นนักบวช ก็คงจะต้องเข้าโรงเสียดอก่อน ซาดิมันก็จะหมดชาติ และสิทธิอันนี้มันก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่จะทำให้เราหมดกิเลส แต่กลับเป็นการพอกพูนกิเลสขึ้นมาอีก ดังนั้นหากเราต้องการตัดกรรม ก็จงอย่าสร้างกรรมที่จะกระทบกระทั่งถึงผู้อื่น แต่จะต้องรู้สิทธิที่เราเป็นมนุษย์ จะทำอะไรให้ความเป็นมนุษย์ของเรานั้นดีขึ้น ไม่ให้ตัวและจิตใจของเรามีกิเลสเข้าครอบงำ หรือหมดสิ้นไปจะเป็นการดีที่สุด”

“ดังนั้นผู้ปฏิบัติธรรม หากสามารถละกิเลส ละสังโยชน์ข้อใดให้เบาบาง และมีความเชื่อมั่นในหลักธรรมที่ว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก หรืออุบาสิกา ผู้นั้นย่อมสามารถบรรลุเป็นอริยชน เป็นโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี หรืออรหันต์ได้ตามลำดับขั้นขีดความสามารถของผู้นั้น หากเรามีสติรู้เท่าทันสภาพความเป็นปกติของสิ่งทั้งหลายว่า ไม่เที่ยง ไม่มีตัวตนแล้ว ความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งหลายก็จะหมดไป”

ให้พ้นทุกข์ได้เช่นกัน

เด็กหญิงเล็กๆตามบ้านนอกต่างถูกสอนให้ตอบแทนคุณบิดามารดา แต่ทุกวันนี้หนทางที่เปิดให้ คือ การถูกส่งไปสู่ห้องโศกณี โดยสังคมรอบข้างมิได้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ผิดทำนองคลองธรรม แม้จะมีผู้เสนอให้ปรับระบบการศึกษาภาคบังคับถึง ป.๕

แล้ว แต่มิได้หมายความว่าปัญหาโศกณีเด็กจะหมดไปจากสังคมไทย เพราะหากการศึกษายังเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคนิยมวัตถุนิยม โดยละเลยต่อการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของคุณธรรมจากด้านในแล้ว เด็กๆเหล่านี้ ก็คงไม่ผิดอะไรกับพี่น้องตัวหนึ่ง ที่รอวันผูกฟงไปโดยไม่สามารถสัมผัสได้ว่า สิ่งใดคือ

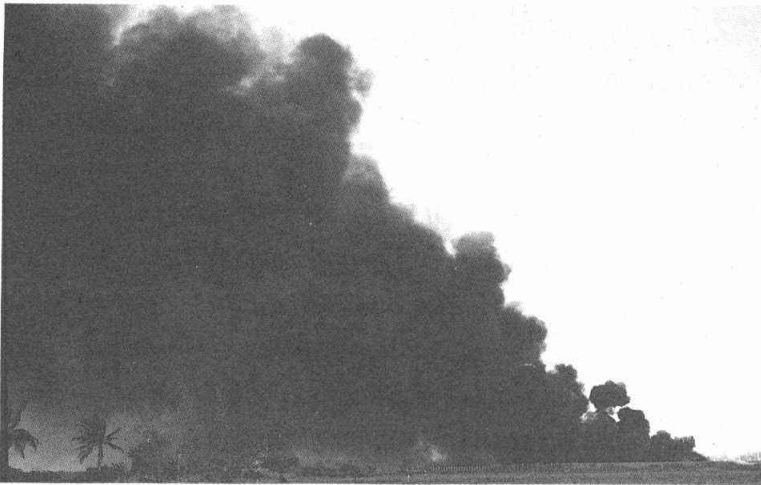
ประโยชน์สูงสุดของชีวิต การศึกษาที่ก่อปรด้วยหลักศาสนธรรมเช่นที่สถานศึกษาธรรมจารินีวิทยากำลังกระทำอยู่นี้ จึงน่าจะเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันเด็กหญิงเหล่านี้ได้ เพราะมันอาจช่วยให้ดวงใจน้อยๆเหล่านี้ เห็นทางสว่างในชีวิตของพวกเขาเข้าได้ในที่สุด

เปลือกนอกของโลกกำลังถูก

ลอกทิ้ง

สมเกียรติ มีธรรม

การกำเนิด ของโลกในส่วนที่เป็นพื้นดินเมื่อราว ๕,๐๐๐ ล้านปีมาแล้วนั้นมีวิวัฒนาการต่อเนื่องกันมานับล้านปี จากการรวมตัวของกลุ่มก๊าซในจักรวาล เป็นของเหลวร้อน เป็นหินแข็งจนกระทั่งเป็นพื้นดิน กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผิวโลกส่วนที่เป็นพื้นดินนั้นมาจากการแตกร้อนของหินออกเป็นก้อนวัตถุใหญ่ เล็ก แตกต่างกันไปโดยแรงชนิดต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ กลายเป็นธาตุชนิดต่าง ๆ เช่น กำมะถัน ฟอสฟอรัส แมกนีเซียม ฯลฯ ขณะเดียวกันการกำเนิดของบรรยากาศที่หุ้มห่อผิวโลกส่วนที่เป็นของแข็งและน้ำได้ก่อให้เกิดธาตุคาร์บอน ออกซิเจน ไฮโดรเจน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งมีชีวิต แสงอาทิตย์ช่วยทำให้ธาตุต่าง ๆ เหล่านี้รวมตัวเข้าในอัตราส่วนที่เหมาะสม จึงก่อให้เกิดสิ่งมีชีวิตขึ้นในเวลาต่อมา

เมื่อ มนุษย์อุบัติขึ้นในโลก ย่อมต้องอาศัย ธรรมชาติเป็นเครื่องดำรงชีพไม่ว่า จะอยู่ในอิริยาบถใด จึงนับเป็นเวลานานทีเดียวที่มนุษย์ ได้มีการแตกเผ่าเหล่ากอเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ธรรมชาติ ที่มีอยู่จึงไม่เพียงพอที่จะสนองความต้องการทางด้าน ปัจจัยสี่อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและ ยารักษาโรค ในกาลนั้นเองมนุษย์ได้สังเกตรธรรมชาติ แล้ว ค่อย ๆ คัดแปลงสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของตน จนกลายเป็นสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ขึ้น ดังนั้นถ้าสิ่งแวดล้อมเสื่อมสภาพไป คุณภาพชีวิต ของมนุษย์ก็จะเสื่อมสภาพไปด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น ทรัพยากรน้ำ อากาศและดิน ล้วนแต่มีความสำคัญทั้งสิ้น โดยเฉพาะดินถือได้ว่าเป็นที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งที่โอบอุ้ม เลี้ยงดูสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เปรียบเหมือนแม่ เราจึงเรียกว่า แม่ธรณี ดังนั้นการใช้พื้นดินอย่างฉลาดตามหลักวิชาการ จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะการใช้ดินอย่างไม่ ระมัดระวังจะทำให้ดินเสื่อมสภาพ และไม่สามารถให้ ปัจจัยในการดำรงชีพแก่มนุษย์ได้ ขณะเดียวกันยังส่ง ผลกระทบให้ทรัพยากรอื่น ๆ พลอยหมดสิ้นไปด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศเริ่มตระหนักถึงภัยพิบัติ ที่เกิดขึ้นจากการสูญเสียหน้าดิน อันเนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่า ทิ้งหญ้าถูกเผาหรือถาง ทำให้เกิดความ แห้งแล้ง จนทะเลทรายแผ่ขยายออกไปทั่วโลก ดูราว กับว่าเปลือกโลกภายนอกได้ถูกลอกออกไป เหลือทิ้งไว้ ซึ่งรอยแผลเป็นบนผืนแผ่นดินอันกันดารที่มีเพียงก้อนหิน ดินเลนและทรายอยู่เบื้องหลัง

วิกฤตการณ์เขียวของโลกรุกกล้าเข้ามาทุกปี ผืน แผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์หลายล้านไร่ต้องถูกทำลายด้วย น้ำมือมนุษย์ ในทวีปแอฟริกา ทุกปีอาณาเขตของทะเล ทรายซาฮาราจะแผ่ขยายลงทางใต้กินเอาพื้นที่ที่เพาะปลูก และทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่เซเนกัลและมอริเทเนียใน ทิศตะวันตก ไปยังซูดานและเอธิโอเปียในทิศตะวันออก ทุกปีจะมีโศกนาฏกรรมเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าจากการที่ พืชพันธุ์ธัญญาหารได้ล้มตายลง ความแห้งแล้งทวีความ รุนแรงมากขึ้น ผู้คนหลายล้านคนต้องอดอยาก หลบหนี

ไปก่อนที่พายุฝุ่นจะมาเยือน

แต่วิกฤตการณ์ทะเลทรายมิได้เกิดขึ้นเฉพาะใน ทวีปแอฟริกาเท่านั้น กลับเป็นวิกฤตการณ์ที่มีผลกระทบ ไปทั่วโลก ๒ ใน ๓ ของประเทศทั้งหมดในโลกไม่ว่าจะ เป็นประเทศที่ร่ำรวยที่สุดในทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป และอดีตสหภาพโซเวียตไปจนถึงประเทศที่ยากจนที่สุด อย่างประเทศจีนและอินเดีย ซึ่งพบว่าได้สูญเสียพื้นที่ เพาะปลูกไปถึง ๑ ใน ๓ ของประเทศ

“ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมด ๓๒๐.๗ ล้านไร่...แต่มีพื้นที่ดินที่มี ปัญหาอยู่ถึง ๑๖๑ ล้านไร่”

หาก ย้อนกลับมาดูประเทศไทยซึ่งประ ชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมถึง ๙๐% ดินย่อมมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศเป็นอย่างมากไม่ว่าจะมองจาก มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของชาติ หรือรายได้จากการ ส่งผลผลิตเกษตรเป็นสินค้าออก

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมด ๓๒๐.๗ ล้านไร่ จากการประเมินคุณภาพดินอย่างกว้าง ๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ พบว่าพื้นที่ที่จัดว่าเป็นดินมีปัญหาและพื้นที่ที่ให้ผลผลิต ทางการเกษตรต่ำไม่เหมาะที่จะนำมาใช้ หรือหากนำมาใช้ แล้วจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง พื้นที่ดังกล่าวทั่วประเทศมีอยู่รวมกันถึงประมาณ ๑๖๑ ล้านไร่ ได้แก่ พื้นที่ดินเค็ม ๑.๓ ล้านไร่ ดินเปรี้ยว ๕.๓ ล้านไร่ ดินพรุ ๔ แสนไร่ ดินตื้น ๕๓ ล้านไร่ และพื้นที่ภูเขา ๕๓ ล้านไร่ ส่วนที่เหลืออีกทั้งหมด ประมาณ ๑๕๕ ล้านไร่ เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตร แต่ก็มีได้หมายความว่า จะเป็นพื้นที่ที่ไม่มีปัญหาเสียเลย จากผลการประเมินคุณค่าของดินในรูปการจำแนกสมรรถนะ ที่ดิน หรือการจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับปลูก

ข้าวและพืชไร่ปรากฏว่า พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางหรือค่อนข้างต่ำ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมดีมีอยู่น้อยมาก ดังนั้นคุณภาพของพื้นดินในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงมิได้มีความอุดมสมบูรณ์สูงอย่างที่คิดกัน

ตามธรรมชาติดินจะคงสภาพของปริมาณธาตุอาหารพืชได้นานพอสมควร แม้ว่าในธรรมชาติปริมาณธาตุอาหารพืชในแต่ละแห่งจะแตกต่างกันไปตามชนิดของดินและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แต่เมื่อนำมาใช้โดยไม่ถูกวิธีการบำรุงรักษาและการวางแผนที่ดี ย่อมทำให้ดินนั้นเสื่อมโทรมลงได้อย่างรวดเร็ว สาเหตุสำคัญที่ทำให้ดินเสื่อมโทรมในขณะนี้ได้แก่

๑) การกัดกร่อนของดิน โดยธรรมชาติกระบวนการกัดกร่อนจะเกิดขึ้นเอง แต่มีอัตราที่เชื่องช้า เมื่อมนุษย์เข้าไปเกี่ยวข้อง อัตราการกัดกร่อนย่อมจะสูงขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น ปริมาณและการกระจายของน้ำฝน ความลาดชัน พืชที่ปกคลุมดิน และคุณสมบัติของดิน ผลกระทบดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการตกตะกอนในลำธารและเขื่อน เกิดการตื้นเขินและปริมาณน้ำในลำธารลดลง แต่ที่เกี่ยวกับการเกษตรโดยตรงคือ การสูญเสียเนื้อดิน แร่ธาตุ อาหารพืช

๒) ความเค็มของดิน ปัจจุบันการแพร่กระจายของพื้นที่ดินเค็มในภาคอีสาน จากการสำรวจภาคสนามแต่ละปีพบว่า การพัฒนาแหล่งน้ำ การสร้างเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ การทำนาเกลือในบางจังหวัดได้เร่งเร้าการขยายตัวความเค็มของดินอย่างรวดเร็ว ดังเกิดกรณีพิพาทระหว่างชาวนาข้าวกับชาวนาเกลือที่เป็นชาวอยู่เนื่อง ๆ ล้วนเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการกระจายของความเค็มที่เกิดขึ้นในภาคอีสานอย่างกว้างขวาง

ตามรายงานการศึกษาความเค็มของดินบริเวณทุ่งกุลาร้องไห้ โดยโครงการไทยออสเตรเลียร่วมกับกรมพัฒนาที่ดินในปี พ.ศ. ๒๕๒๖ พบว่า สาเหตุหลักของดินเค็มในระดับรากพืชเกิดขึ้นจากน้ำใต้ดินในระดับตื้นมีความเค็มสูง และเกลือจะขึ้นสู่ระบบรากซึ่งจะเป็นอันตรายต่อพืช

๓) การสูญเสียแร่ธาตุในดินเนื่องจากพืชดูดไปใช้ พืชย่อมอาศัยแร่ธาตุอาหารที่มีอยู่ในดินมาใช้ในการปรุงอาหาร เมื่อส่วนของพืชถูกนำออกไปจากพื้นที่เพาะปลูก ก็เท่ากับนำเอาแร่ธาตุอาหารไปจากที่เดิม ยิ่งมีการส่งผลิตผลทางการเกษตรออกไปจำหน่ายต่างประเทศมากเท่าใด ก็เท่ากับเราจำหน่ายความอุดมสมบูรณ์ของดินออกไปมากเท่านั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ประเทศไทยส่งผลิตผลทางการเกษตรในรูปพืชเศรษฐกิจออกไปคิดเป็นน้ำหนักทั้งหมดประมาณ ๑๒.๖ ล้านตัน มีมูลค่าถึง ๔๒,๓๒๐ ล้านบาท ในจำนวนนี้คิดเป็นน้ำหนักของมันสำปะหลัง น้ำตาลและข้าวโพด ๑๐.๘, ๑๓.๘ และ ๒ ล้านตันตามลำดับ ถ้าจะคิดเป็นมูลค่าของธาตุไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโปแตสเซียมที่ติดไปกับผลผลิตดังกล่าวจะมีมูลค่าถึง ๓๘๒,๒๖๓ และ ๖๐๐ ล้านบาทตามลำดับ ประเทศไทยส่งสินค้าการเกษตรออกติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ปริมาณแร่ธาตุอาหารที่ถูกส่งออกไปด้วยซึ่งจัดว่าเป็นต้นทุนทางธรรมชาติ แต่ยังมีได้ถูกนำมาคิดเป็นต้นทุนในการผลิตทางการเกษตร

๔) ความเสื่อมของดินในรูปอื่น การเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของดินจากการใช้ประโยชน์ในกิจการอื่น หรือการพัฒนาโดยมิได้คำนึงถึงสภาพธรรมชาติของดิน สามารถก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมในคุณภาพของดินได้เช่นกัน อาทิ

- การทำเหมืองแร่ หลังจากที่ทำเหมืองไปแล้วพื้นที่ที่เหลือโดยมากจะเป็นบ่อเหมือง ซึ่งมีการเคลื่อนย้ายหน้าดินและดินทราย ส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินอย่างถาวร ไม่สามารถจะปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนทางด้านเศรษฐกิจได้ โดยเฉพาะในเขตจังหวัด ระนอง พังงา ภูเก็ต และสงขลา มีพื้นที่ลักษณะดังกล่าวประมาณ ๑๕๒,๘๑๒ ไร่ และคาดว่าในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ จะเพิ่มเป็น ๑๗๒,๘๕๓ ไร่ การสูญเสียปริมาณธาตุอาหารเนื่องจากการทำเหมืองในพื้นที่ ๑ ไร่ ซึ่งมีระดับลึกของดิน ๑ เมตร จะสูญเสียอนุภาคดินเหนียวไปประมาณ ๑๕๕ ตัน อินทรีย์วัตถุ ๒๕.๕ ตัน ธาตุแคลเซียม แมกนีเซียม โปแตสเซียม และฟอสฟอรัส เป็นน้ำหนัก ๓๗.๔, ๓๒.๔, ๕๕.๔ และ

“การอนุรักษ์ดินที่เคยถือกันว่าเป็น ภาระรับผิดชอบของอนุชนรุ่นต่อไป นั้น จะต้องถือว่าเป็นกุญแจชีวิต ความเป็นอยู่ที่มั่นคงของเกษตร- กรรมปัจจุบันเองด้วยเช่นกัน”

๒ กิโลกรัม ถ้าคิดเป็นมูลค่าในการปรับปรุงและซื้อปุ๋ย
ใส่กลับเข้าไป ต้องใช้เงินถึง ๕ แสนบาทต่อไร่

- สนามกอล์ฟ จัดว่าเป็นปัญหาที่น่าวิตกซึ่งนับวัน
จะขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ จนเกิดปัญหาแย่งที่ดินและน้ำจาก
ภาคเกษตรกรรมไปไม่น้อย ปัจจุบันมีสนามกอล์ฟ
ที่เปิดดำเนินการหรืออยู่ในระหว่างการก่อสร้างประมาณ
๑๔๒ แห่งซึ่งเพิ่มจากเดิม ๖๐ สนามในปี ๒๕๓๐ การ
ขยายตัวของสนามกอล์ฟนอกจากจะใช้พื้นที่มากขึ้น
(คือจำนวนหลุมในสนามกอล์ฟเพิ่มขึ้นจาก ๘ หลุม เป็น
๒๗ หลุม หรือ ๓๖ หรือแม้กระทั่ง ๕๔ หลุม) แต่ละ
สนามใช้พื้นที่โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ ๑,๐๐๐-๒,๐๐๐ ไร่
(สนามกอล์ฟที่ใหญ่ที่สุดคือแ่งกระจานคันทรี่คลับจังหวัด
เพชรบุรีมีพื้นที่ราว ๓๕,๐๐๐ ไร่) สนามกอล์ฟเหล่านี้มี
๒๖ แห่งอยู่กระจัดกระจายในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล
ราว ๖๕-๗๕% ของสนามจะอยู่ในพื้นที่เกษตรกรรม
๑๓.๕-๒๖% อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ป่าดงดิบ ป่าเศรษฐกิจ
และป่าจำแนก ส่วนที่เหลือตั้งอยู่ในบริเวณที่รกร้าง

- นิคมอุตสาหกรรม เป็นโครงการหนึ่งที่ทำให้เกิด
การสูญเสียดินที่อุดมสมบูรณ์ของภาคเกษตรกรรมไป
เพราะปัจจุบันพื้นที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมใน
การเพาะปลูกมีอยู่อย่างจำกัด ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ มี
โครงการเกิดขึ้นราว ๒๓ โครงการ ส่วนใหญ่จะกระจุก
ตัวอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคตะวันออก
และภาคกลาง โดยเฉลี่ยจะใช้พื้นที่กว่า ๑,๐๐๐ ไร่

ในแต่ละแห่ง โดยเฉพาะที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด
มีพื้นที่ครอบครองกว่า ๖,๐๐๐ ไร่

นอกจากการสูญเสียของพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ไป
อย่างมากมายมหาศาลดังได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีการ
สูญเสียพื้นดินในรูปอื่นอีกมากมายที่ไม่ได้กล่าวไว้ในนี้
อาทิ การทำนาถ้ำ การทำนาเกลือ รีสอร์ท ตลอดจน
ที่อยู่อาศัย ฯลฯ เป็นต้น ดูเหมือนว่าปัญหาต่างๆ เหล่านี้
จะไม่ได้ได้รับความใส่ใจมากนักจากรัฐบาลที่ไม่มีประ-
สิทธิภาพ ในการเผยแพร่วิธีการปลูกแบบอนุรักษ์ดินให้
แพร่หลายออกไป

ประเทศเรานับว่าโชคดีที่ยังพอมีพื้นแผ่นดินที่อุดม-
สมบูรณ์หลงเหลืออยู่บ้าง แต่เหตุใดเราจึงไม่มีสำนึก
ในความรับผิดชอบต่อหวงแหนและรักษาให้ดำรงอยู่ต่อไป
ตรงกันข้ามทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านั้นได้เสื่อมสภาพลง
ไปอย่างรวดเร็วในระยะเวลาเพียง ๓๐ ปีที่ผ่านมา มี
การใช้ทรัพยากรดินอย่างไม่มีการจำกัด จนเกิดปัญหา
และผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรภายใน
ประเทศอย่างมากมายสาหัส อาทิ กรณีพิพาทระหว่าง
เจ้าหน้าที่รัฐกับชาวบ้านที่เป็นชาวอยู่เนื่อง ๆ ตลอดจน
ความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นทั่วทุกหัวระแหงของประเทศ นับ
วันจะทวีความรุนแรงขึ้นทุกปี ปัญหาเหล่านี้ได้สื่อคำ
ให้เห็นภาวะวิกฤตของทรัพยากรดินที่มีผลต่อชีวิตความ
เป็นอยู่ของประชากรในประเทศมากขึ้น ดังนั้นการอนุ-
รักษาดินที่เคยถือกันว่าเป็นภาระรับผิดชอบของอนุชน
รุ่นต่อไปนั้น จะต้องถือว่าเป็นกุญแจชีวิตความเป็นอยู่
ที่มั่นคงของเกษตรกรรมปัจจุบันเองด้วยเช่นกัน

กว่าเราจะเห็นคุณค่าของดิน ป่าไม้ในการที่จะ
รังสรรค์โลกให้เป็นที่พำนักอาศัยได้ ก็ต่อเมื่อต้นไม้
พืชพันธุ์ สัตว์ป่าสูญสิ้นไป ดินก็สูญเสียคุณภาพไป
เช่นกัน แล้วมนุษย์จะดำรงอยู่ในโลกนี้อย่างสันติได้
อย่างไร

ดูแลรักษาโลกของเรา

มองลอดหน้าต่างวัด

**“ขอแปรญัตติงบประมาณทุนการศึกษาสงฆ์
“จำเริญ” จัดทีมศึกษาค่าใช้จ่าย
จริง” สยามรัฐ ปี ๒๙ ตุลาคม
๒๕๓๕ น.๑๑**

นายจำเริญ เสกธีระ อธิบดี
กรมศาสนาเปิดเผยว่า ขณะนี้กรม
ศาสนาได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อ
ศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายในการจัดการ
ศึกษาของสงฆ์ เพื่อกำหนดเกณฑ์
มาตรฐานค่าใช้จ่าย การจัดสรรวง-
ประมาณอุดหนุน และการวางแผน
กำหนดรูปแบบการจัดบุคลากรผู้สอน
ส่วนเงินอุดหนุนการศึกษาของ
สงฆ์ในปีการศึกษานี้ มีมหาวิทยาลัย
สงฆ์ ๒ แห่ง และวิทยาเขต ๑๓ แห่ง
ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ๔๙ ล้าน
บาท เพิ่มจากปีที่แล้ว ๓ ล้านบาท ทำให้
เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอ ดังนั้น
คณะกรรมการการศึกษาของคณะ
สงฆ์จึงให้กรมศาสดำเนินการขอ
แปรญัตติงบประมาณประจำปี ๒๕๓๖
ให้แก่มหาวิทยาลัยเป็นเงิน ๑๙ ล้านบาท
เศษ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาเป็นจำนวน ๑๔๒
ล้านบาท

**“สงฆ์ร้องขอเป็นมหาวิทยาลัย” สยาม-
โพสต์ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๓๕**

พระอมรเมธาจารย์ อธิการบดี
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าว
ในโอกาสที่มาเยี่ยมชมกิจการของมหา-
กับ คณะนายปราโมทย์ สุขุม รัฐ-
มนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

วิทยาลัยเมื่อเร็ว ๆ นี้ว่า ทางมหาจุฬา-
ยนั้นยังไม่มีความหมายมารองรับให้มีสถาน-
ภาพเป็นมหาวิทยาลัย มีแต่การรับรอง
วิทยฐานะชั้นปริญญาตรีเท่านั้น ทำให้
ไม่สามารถดำเนินการศึกษาให้ก้าวหน้า
ไปได้มากนัก ทางมหาจุฬาฯ จึงได้
ร่างพระราชบัญญัติมหาจุฬาฯ ขึ้นมา
เพื่อยกระดับมหาจุฬาฯ ให้เป็นนิติบุคคล
เป็นสถานศึกษาและเพื่อการวิจัย

**เสาวลักษณ์ พัวพัฒน์กุล “คำนิยม
แห่งความห่วงใยของเด็กและ
เยาวชนไทย” มติชน ๒๕ พฤศจิกายน
๒๕๓๕ น.๘**

ท่ามกลางกระแสการแข่งขันใน
เชิงธุรกิจ เด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมาย
สำคัญของสินค้าหลายๆชนิด โดยเฉพาะ
สินค้าประเภทฟุ่มเฟือย และด้วยกลยุทธ์
เชิงรุกที่เข้มข้น ผนวกกับความไม่รู้
เท่าทันของผู้ปกครอง ทำให้ธุรกิจประ-
สบความสำเร็จอย่างสูงในการจูงใจให้
เด็กและเยาวชนเห็นคล้อยตามความ
พุ่งเฟ้อที่ล่อตาล่อใจ ตัวอย่างเช่น

— คำนิยมในการเลือกซื้อข้าว
ของเครื่องใช้ที่มียี่ห้อ และราคาสูงเกิน
ความรู้จริง เช่น เสื้อผ้า กระเป๋า นาฬิกา
เข็มขัด รองเท้า ฯลฯ กระทั่งของใช้
กระจุกกระจิกส่วนตัว

— การประกวดหรือการแข่งขัน
เด็ก ๆ ถูกดึงเข้าสู่เวทีของการประกวด
หรือการแข่งขันนับตั้งแต่แรกเกิด เด็ก
เล็กๆ มุ่งที่ความสมบูรณ์ของร่างกาย
และความน่ารัก เมื่อโตขึ้นก็จะมีเรื่อง

ความสวยความงามเข้ามาเกี่ยวข้อง
รวมทั้งความสามารถในด้านต่างๆ แต่
การประกวดหรือการแข่งขันมิใช่เรื่อง
เสียหายทั้งหมด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์
ประสงค์ของกิจกรรมนั้นๆ

— คอนเสิร์ตในสถานศึกษา
เป็นรูปแบบใหม่ของการส่งเสริมการ
ขายสินค้าเทปเพลงที่เข้าถึงตัวเด็กและ
เยาวชนได้มากที่สุดกับอารมณ์อ่อนไหว
ความบันเทิงที่ใกล้ชิดย่อมทำให้ยอดขาย
สินค้านั้นเพิ่มสูงได้ไม่ยาก

**“ใช้หมั่นล้างแก้ประปาวิกฤต” สยาม-
โพสต์ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๕**
นายวิวัฒน์ พงษ์บุรณกิจ ผอ.
กองประชาสัมพันธ์ การประปานคร-
หลวงเปิดเผยว่า เนื่องจากระดับน้ำ
ในเขื่อนสิริกิติ์ และเขื่อนภูมิพล ยัง
อยู่ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็นอยู่มาก
การประปานครฯ จึงจัดทำแผนแก้ไขวิกฤต
การณ์ขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะ
หน้าได้ปรับปรุงระบบซ่อมท่อแตก-รั่ว
ทำให้เกิดการรั่วไหลของน้ำโดยเปล่า
ประโยชน์ นอกจากนั้นยังได้สำรองน้ำ
ไว้ใช้ โดยพัฒนาบ่อบาดาลที่ใช้งานอยู่
และบ่อเก่าที่ยกเลิกไปแล้ว

สำหรับแผนระยะยาว ได้เริ่ม
โครงการจัดหาแหล่งน้ำดิบทดแทนน้ำ
จากแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะแรกจะ
สร้างโรงงานผลิตน้ำแห่งใหม่ที่บาง-
กรวย พร้อมกับขุดคลองประปาสาย
ใหม่เพื่อรับน้ำดิบจากแม่น้ำท่าจีน จ.
นครปฐม ซึ่งโครงการนี้จะแล้วเสร็จ
ในปี ๒๕๓๙ ค่าใช้จ่ายประมาณ ๗,๕๐๐
ล้านบาท จากนั้นจะขุดคลองประปา
ต่อจากแม่น้ำท่าจีนไปยังแม่น้ำแม่กลอง
จ.กาญจนบุรี คาดว่าจะแล้วเสร็จใน

ปี ๒๕๔๑ ด้วยเงินลงทุนหนึ่งหมื่นล้าน บาท

ยุทธนา วรณพิติกุล “ถึงขยะวัดอุทุมพรภูมิจักงาน ๒๕๓๕ น.๑๑” ผู้จัดการรายวัน ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ น.๑๑

ธุรกิจรีไซเคิลที่กำลังเฟื่องฟูในออสเตรเลีย ดูเหมือนจะเป็นการโฆษณาชวนเชื่อของรัฐอย่างได้ผล เห็นได้จากจำนวนถังขยะในครัวเรือนออสเตรเลียที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะการรณรงค์ให้มีการแยกประเภทขยะ

การรีไซเคิลขยะในครัวเรือนเป็นเรื่องสำคัญมาก แต่ต้องมีการแบ่งแยกประเภทของขยะ เป็นประเภทที่รีไซเคิลได้ ๑๐๐% ได้แก่ โลหะ แก้ว และกระดาษ ส่วนขยะเปียกและเศษอาหารที่รีไซเคิลไม่ได้ ก็ทิ้งในถังขยะที่มีการออกแบบพิเศษให้มีการย่อยสลายตัวเองได้ ว่ากันว่าชาวออสเตรเลียในแคนเบอร์รามีถังขยะอยู่ในบ้านอย่างน้อยที่สุด ๒ ใบ บางบ้านมีถึง ๔ หรือ ๕ ใบ นอกเหนือจากถังขยะแล้ว กระดาษรีไซเคิลยังเป็นสินค้าที่ขายดีเอามากๆ แม้ต้นทุนการผลิตจะสูงกว่ากระดาษธรรมดา แต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้

ในกรุงแคนเบอร์ร่าเมืองหลวงของออสเตรเลีย มีการจัดศูนย์ข้อมูลว่าด้วยการรีไซเคิลกระจายไปทั่วเมือง เพื่อให้คำแนะนำแก่ประชาชน พร้อมกับแจกแผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์ข้อมูล และแหล่งแปรรูปขยะประเภทต่างๆด้วย

นอกจากนี้ยังมีการเน้นแนวทาง ๓ R ได้แก่ REDUCE (ลดการใช้), REUSE (การนำกลับมาใช้ใหม่) และ RECYCLE (การแปรรูป) แก่ประชาชน

และจากสถิติของ World Conservation Strategy ระบุว่า ผู้ที่ทำลายโลกทางอ้อมอย่างแท้จริงคือ ผู้คนในประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยยกตัวอย่างว่า ชาวสวิสฯ เพียง ๑ คน ใช้ทรัพยากรเท่ากับที่ชาวโซมาเลียถึง ๔๐ คนใช้เลยทีเดียว

“แนวทางใหม่ ธนาकरน้ำ” สยามรัฐ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ น.๔

สถานการณ์ปัจจุบันปัญหาภัยแล้งกำลังทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี หลายพื้นที่ต้องประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคและบริโภคอย่างรุนแรง ความพยายามของทางการที่แล้งมาโดยการนำรถขนน้ำไปแจกจ่าย เร่งขุดลอกบ่อน้ำ สระเก็บน้ำ ช่วยบรรเทาปัญหาไปได้บ้าง แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงรุนแรงขึ้นทุกปี

กระทรวงสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดหา น้ำสะอาดให้ประชาชน จึงได้เสนอแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยให้ประชาชนมีบทบาทในการบริหารจัดการ โดยยึดหลักว่า “เป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ในรูปแบบของ “ธนาकरน้ำ” และให้คณะกรรมการบริหารจัดการเพื่อทำการควบคุมดูแลการจัดซื้อน้ำจำหน่ายน้ำในราคาที่เหมาะสม กำไรพอที่จะมาบริหารได้ และมีการกำหนดหลักเกณฑ์และทุนเรือนหุ้นของสมาชิกผู้ใช้น้ำ

ในขณะที่การแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำด้วยการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้านต้องใช้งบประมาณสูง ดังนั้นการใช้ระบบธนาकरน้ำน่าจะเป็นแนวทาง

ใหม่ที่เหมาะสมกว่าในภาวะปัจจุบัน และประชาชนยังมีความคุ้นเคยและเข้าใจดีกับแนวความคิดเรื่อง “ธนาकरน้ำ” จึงนับว่าเป็นมิติใหม่ของการแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำได้เป็นอย่างดี

“พบเด็กในอาคารสูงมีพัฒนาการช้า” บางกอกโพสต์ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๕

มีรายงานจากผลการวิจัยในประเทศญี่ปุ่นว่า เด็กที่อาศัยบนชั้นสูงๆ ของอาคารต่างๆ จะมีพัฒนาการที่ช้ากว่าเด็กที่อาศัยในบ้านเดี่ยวหรือในอาคารที่ไม่สูงเกิน ๕ ชั้น

ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ไมนิจิ ชิมบุน อ้างผลการวิจัยของโตชิกาสุ ยูกาวา จากมหาวิทยาลัยสตรีแห่งเมืองนาราว่า จากการสำรวจเด็กจำนวน ๑,๐๐๐ คนพบว่า ร้อยละ ๗๒ ของเด็กอายุระหว่าง ๓ ถึง ๕ ปีที่อาศัยในบ้านเดี่ยว จะออกไปเล่นนอกบ้านทุกวัน ในขณะที่จำนวนเด็กที่อาศัยในตึกสูงชั้นที่ ๖ ถึง ๑๔ และชั้นที่ ๑๕ ขึ้นไป จะออกมาเล่นนอกบ้านเพียงร้อยละ ๕๕ และร้อยละ ๒๖ ตามลำดับ

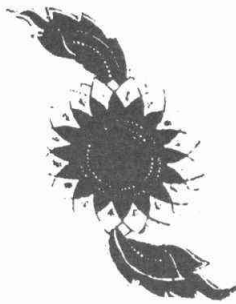
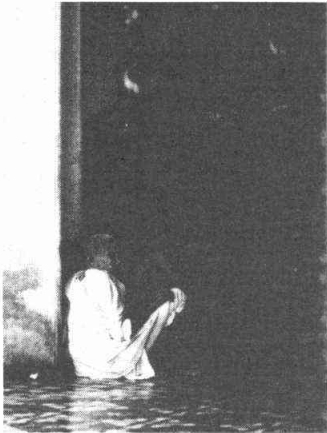
และจากรายงานการวิจัยฉบับอื่นของมหาวิทยาลัยโตเกียวพบว่า ร้อยละ ๘๐ ของเด็กวัยก่อนเรียนที่อาศัยในบ้านเดี่ยว จะมีความสามารถร่างกายให้ตัวเองได้ ในขณะที่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของเด็กที่อาศัยในอาคารที่สูงกว่าชั้นที่ ๑๔ ขึ้นไป จะไม่สามารถร่างกายเองได้

ยูกาวาสรุพบว่า การค้นพบครั้งนี้เป็นการยืนยันว่า การอาศัยในอาคารสูงจะเป็นตัวขัดขวางพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากเด็กจะไม่ค่อยมีโอกาสเล่นนอกบ้าน

บทรายงาน
การอบรมศิลปการพัฒนาชีวิตเพื่อพระธรรม
ด้วยวิธีอานาปานสติภาวนา
(สำหรับแม่ชี)

ในระหว่างวันที่ ๓-๑๖ ธันวาคม ๒๕๓๕

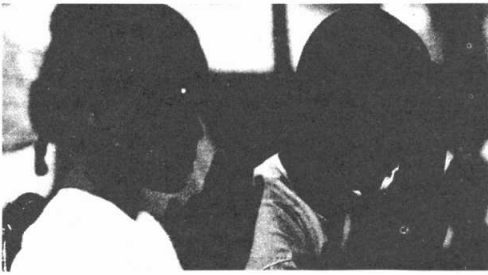
ปณิตตา ยรรยงยุทธ

กองทุนเสถียรธรรม โดยแม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุต
ผู้อำนวยการเสถียรธรรมสถาน ได้จัดให้มีการอบรม
ศิลปการพัฒนาชีวิตเพื่อพระธรรม ด้วยวิธีอานาปาน-
สติภาวนา สำหรับแม่ชีชั้น ๓ เสถียรธรรมสถาน ขอ
วัชรพล ถนอมรามอินทรา จรเข้บัว ลาดพร้าว กทม.

คณะทำงานประกอบด้วยวิทยากร ๓ ท่านคือ
ศาสตราจารย์อุบาสิกาคุณัญจวน อินทรกำแหง แม่ชี
คันสนีย์ เสถียรสุต และแม่ชีดังฤดี จันทระประภา โดย
นางสาวปณิตตา ยรรยงยุทธ เจ้าหน้าที่โครงการแม่ชีไทย
คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนาเป็นผู้ประสานงาน

ผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วยแม่ชีจากวัดและ
สำนักต่าง ๆ จาก ๒๓ จังหวัด จำนวน ๘๑ ท่าน

วัตถุประสงค์ของการจัดอบรม

1. เพื่อให้ให้นักบวชสตรีในนาม “แม่ชี” ได้มีโอกาสทบทวนความเข้าใจในการศึกษาและการปฏิบัติธรรมให้ยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นการช่วยสร้างสรรค์แนวทางในการพัฒนาคน ให้เป็นผู้มีชีวิตเย็นและเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการทำงานเผยแผ่ธรรมะสู่เพื่อนมนุษย์และสังคมให้เป็นที่ไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ลักษณะของการจัดอบรม

1. การบรรยายและการฝึกปฏิบัติด้วยวิธีอานาปานสติภาวนา
2. การบรรยายธรรมในหัวข้อธรรมที่ควรทบทวน เช่น อริยสัจ ๔ ปฏิจจสมุปบาท อริยมรรคมีองค์ ๘ เป็นต้น
3. กิจวัตรปฏิบัติประจำวัน มีการบริหารกายบริหารจิต, สวดมนต์ทำวัตร เป็นต้น
4. การตอบคำถาม การแสดงทัศนะ ข้อคิดเห็น เพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อปฏิบัติในระหว่างการอบรม

มีความเป็นอยู่ในลักษณะอินทรีย์สังวรตลอดเวลา การอบรม อย่างผู้มีวินัยในการควบคุมตนเองได้ งดการพูดคุย สนทนา เพื่อให้การปฏิบัติด้วยการศึกษา “ข้างใน” เป็นไปอย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ มีใจเปิดกว้างพร้อมที่จะรับฟังและใคร่ครวญด้วยโยนิโสมนสิการ

เนื้อหาที่น่าสนใจในการอบรมครั้งนี้ มุ่งประสงค์ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รู้จักตัวเองตามแนวทางที่ถูกต้อง

นักบวชสตรีในนาม “แม่ชี” คือสตรีผู้ตั้งใจออกจากกาม สละโลกียวิสัย และอุทิศตัวออกบวชในพระบวรพุทธศาสนา ดังนั้นเมื่อเป็นผู้สละแล้วจึงมีการเรียกร้องสิ่งใด ๆ และมีหน้าที่ต้องศึกษา อบรมกาย และจิตของตนตามคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อได้ปฏิบัติภารกิจของตนแล้ว ยังมีหน้าที่ที่จะต้องเกื้อกูลแก่มหาชนด้วยการทำประโยชน์ให้แก่สังคมตามฐานะอันควร

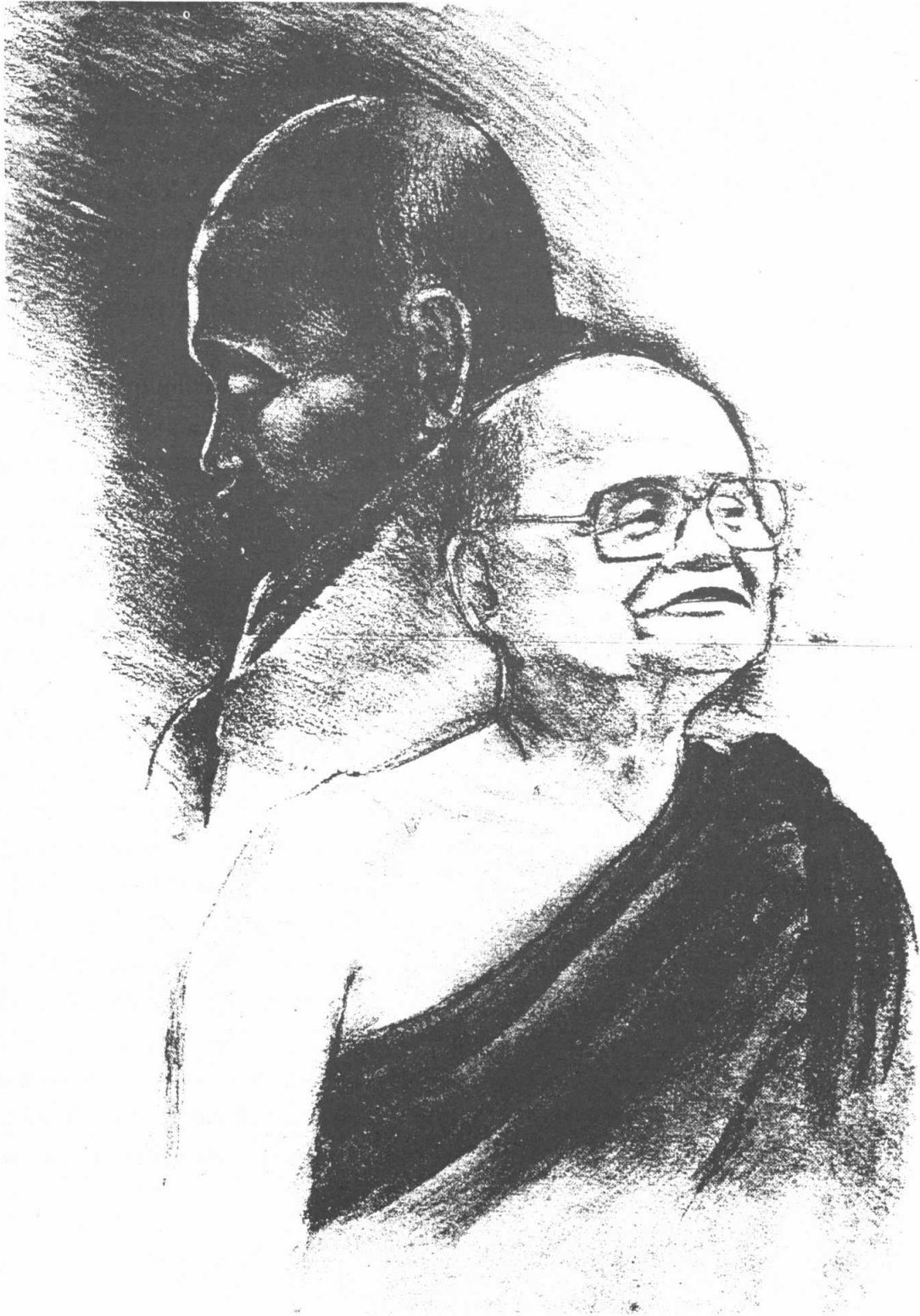
การบรรยายสลับกับการฝึกปฏิบัติด้วยวิธีอานาปานสติภาวนา เริ่มตั้งแต่วันที่ ๔ จนถึงวันที่ ๑๔ ธันวาคม วันที่ ๑๕ ธันวาคม เป็นการถาม-ตอบปัญหาธรรมและการปฏิบัติต่าง ๆ หลังจากนั้นเป็นการบรรยายเรื่อง “บทบาทของแม่ชีไทยที่มีต่อสังคม” เวลาประมาณ ๑๘ นาฬิกาเศษ พระเดชพระคุณ พระญาณวโรดม (ประยูร สนฺติกุโร) วัดเทพศิรินทราวาส ได้มาทำพิธีปิดงาน

วันที่ ๑๖ ธันวาคม หลังจากทำวัตรเช้าแล้ว ประมาณ ๕ นาฬิกาเศษ แม่ชีคันสนีย์ เสถียรสุด ได้ฉายสไลด์ประวัติความเป็นมาและกิจกรรมของเสถียรธรรมสถานให้คณะแม่ชีชม และหลังอาหารเช้า แม่ชีคันสนีย์ได้นำคณะแม่ชีที่เข้าอบรมไปชมศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ของวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิตร ซึ่งแม่ชีคันสนีย์เป็นผู้อุปถัมภ์มาโดยตลอด ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์นี้คือโรงเรียนอนุบาลที่รับเด็กก่อนเกณฑ์เรียน ที่มีอายุระหว่าง ๓-๖ ปี โดยมีจุดประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็ก ให้พัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องก่อนจะถึงวัยเข้าเรียนในชั้นประถมปีที่ ๑

หลังจากกลับมารับประทานอาหารเพลที่เสถียรธรรมสถานแล้ว คณะแม่ชีได้แยกย้ายกันกลับภูมิลำเนา

**บทบาทของแม่ชีไทยที่มีต่อสังคม จะได้นำเสนอในฉบับต่อไป*

เพลงเตชะสียปออารมณ์หลง

ศิษย์ ฝรั่งเพิ่งบวชรูปหนึ่ง เข้ามาอยู่ฝึกฝนข้อวัตรวินัยที่สำนักหนองป่าพง วันหนึ่ง เดินกลับจากบิณฑบาตด้วยอารมณ์ฉุนเฉียวเพราะขังโกรธพระพี่เลี้ยงฝรั่ง ขีปนรูปหนึ่ง เมื่อเดินหยุดหงิดผ่านกุฏิหลวงพ่อบุชา ทันใดนั้นเองไม่ทราบหลวงพ่อโผล่มาจากที่ใด ทักทายขึ้นว่า

“ก๊าด มอรั้ง”

อารมณ์ขุ่นหมองในใจพลันหายไป กลายเป็นความอิมเอิบใจเพราะหลวงพ่อบุชิต ทักทายด้วยภาษาอังกฤษ ซึ่งร้อยวันพันปีไม่เคยได้ยินหลวงพ่อบุชิตทักทายตามแบบประเพณี นิยมตะวันตกเช่นนี้มาก่อน วันนั้นอารมณ์พลอยแจ่มชื่นไปทั้งวัน

เย็นวันนั้น ในชั่วโมงผ่อนคลายฉันน้ำปานะร่วมกันที่ได้ฤกษ์ของหลวงพ่อบุชิต พระเถระหลายรูปจับกลุ่มฟังหลวงพ่อบุชิตคุยธรรมะอย่างเป็นกันเองเหมือนเช่นทุกวัน ครั้นระฆังสัญญาณบอกเวลาทำวัตรเย็นดังขึ้น พระเถระต่างลุกขึ้นไปทำวัตรกันหมด ยกเว้นพระฝรั่ง นวกระูปนี้ที่หลวงพ่อบุชิตสั่งให้นั่งอุปัฏฐากต่อ

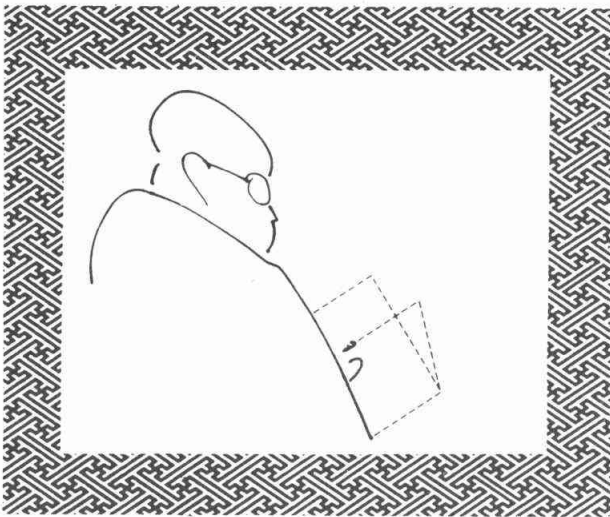
พระฝรั่งรู้สึกตื่นเต้นดีใจที่มีโอกาสได้รับเมตตาอยู่สองต่อสองกับหลวงพ่อบุชิตเป็นครั้งแรก ขณะพูดคุยกับหลวงพ่อบุชิตก็ถือโอกาสชวนคุยให้หลวงพ่อบุชิตไปด้วย

เวลาผ่านไป วิกาลศึบคลานครอบคลุมหนองป่าพง เสียงสวดมนต์กังวานมนต์ขลังสงบเยือกเย็น ภายในใจฝรั่งนั้นพองโตด้วยความอิมเอิบใจ

ทัน ใดนั้นเอง โดยไม่คาดคิดระว่างตัว ฝ่าเท้าของหลวงพ่อบุชิตที่พระนวกะกำลัง นวดเพื่อนอยู่นั้น ก็ยื่นโครมเข้ากลางอก จนหายใจหลังก้นล้มกระแทกพื้น “อืม กูสิ ตอนเช้า ตอนเช้าพอโกรธก็ขุ่นเคือง ตกเย็นได้สิ่งพอใจก็อิมเอิบใจ คราวหลังให้ระว่างตัวไว้ อย่าเป็นคนหลงโลกหลงอารมณ์ จำไว้”

ใส่เพลงเตชะสียปออารมณ์หลงของหลวงพ่อบุชิตคราวนี้ พระฝรั่งจดจำด้วยความขอบพระคุณไปตลอดชีวิต ด้วยความใส่ใจที่หลวงพ่อบุชิตให้ทเรียนทรงคุณค่าไม่ให้หลงโลกหลงอารมณ์อีกตลอดไป

ตู๋หนังสือ

เสขียรธรรม

หลักเกณฑ์ปฏิบัติสำหรับการใช้บริการตู๋หนังสือเสขียรธรรม

๑. หากพระคุณเจ้ามีความต้องการหนังสือเล่มใดที่ทางกองสาราณียกรได้แนะนำผ่านทางตู๋หนังสือแล้ว ขอได้ส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตรแจ้งความจำนง พร้อมระบุชื่อหนังสือที่ท่านต้องการมาให้ทางเจ้าหน้าที่ได้ทราบ ทั้งนี้โดยขอมาได้ครั้งละ ๑ เล่ม โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

๒. การให้บริการตู๋หนังสือเสขียรธรรมนี้เพื่อจุดประสงค์สนับสนุนการศึกษาค้นคว้าของพระภิกษุสามเณรเป็นหลัก ดังนั้นภายหลังจากที่ผู้จัดทำได้ส่งหนังสือไปถวายแล้ว หากพระคุณเจ้ามีความสนใจหนังสือเล่มอื่นอีก ขอให้แสดงความจำนงพร้อมระบุชื่อหนังสือที่ต้องการมาให้ทางเจ้าหน้าที่ได้ทราบ และเขียนวิจารณ์หรือเสนอความคิดเห็นที่ได้จากการอ่านหนังสือเล่มก่อนมาด้วย

สำหรับท่านผู้อ่านที่เป็นฆราวาสนั้น หากท่านสนใจหนังสือที่เราแนะนำ ก็สามารถสั่งซื้อผ่านทาง ศพพ. ในราคาพิเศษ ๒๐% โดยส่งรายชื่อหนังสือที่ต้องการมาที่ ตู๋หนังสือเสขียรธรรม ๑๒๔ ซอยวัดทองนพคุณ ถนนสมเด็จเจ้าพระยา คลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐ ธนาณัติสั่งจ่าย นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ ปณ.คลองสาน

ข.ข้าว ค.คน ข้าวกล้อง โอชะของแผ่นดิน
เรียบเรียงโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
หนา ๔๐ หน้า กระดาษปอนด์/ราคา ๓๔ บาท

คนไทยกินข้าวมาราวยุคก่อนประวัติศาสตร์ของไทย เมล็ดข้าวจึงผูกพันกับวิถีชีวิตวัฒนธรรมของไทย มาช้านาน ข้าว ได้กลายเป็นอาหารหลักประจำวันแทนธัญพืชทุกชนิด ก็เพราะคุณค่าทางโภชนาการ น่าเสียดายหลังจากการคิดค้นเครื่องมือสีข้าวอันทันสมัย ข้าวจึงถูกขัดสีจนนวลดา และอ่อนนุ่มเวลาเคี้ยวกลืน ซึ่งได้ทิ้งวิตามิน แร่ธาตุอาหาร อันจำเป็นต่อร่างกายคนเราไปจำนวนมาก

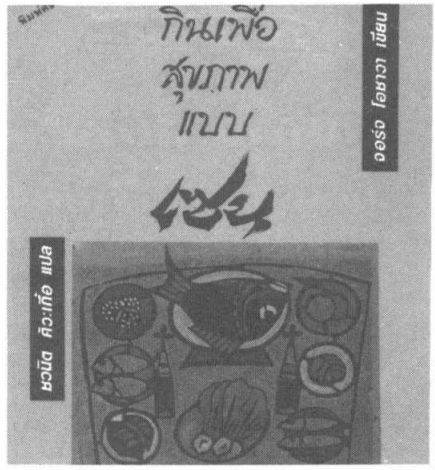
ข้าวกล้อง หรือข้าวที่ไม่ขัดสีจนขาว มีส่วนช่วยในการขับถ่ายของคนเรามากขึ้นซึ่งจะช่วยให้สุขภาพของเราดีขึ้นด้วย สุดยอดของอาหารคือ อาหารธรรมชาติ สุดยอดของอาหารธรรมชาติก็คือ ข้าวกล้อง กลุ่มที่กินมังสวิรัต, แมคโครไบโอติกส์, หรืออาหารแบบหยิน-หยาง สิ่งที่ถูกกลุ่มยอมรับเหมือนกันว่าเป็นเลิศคือ ข้าวกล้อง

ข.ข้าว ค.คน จึงเป็นเรื่องราวของทุกคนที่ใส่ใจสุขภาพตนเอง โดยการหันกลับมากินข้าวกล้อง ข้าวเพียงเมล็ดเดียวได้มีส่วนกำหนดชะตากรรมของคุณและสังคมไทย

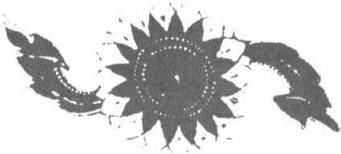
ปฏิวัติยุคสมัยด้วยฟางเส้นเดียว
มาซาโนบุ ฟูกุโอกะ เขียน
รสนา โตลิตระกุล แปล
หนา ๑๘๓ หน้า ราคา ๘๐ บาท

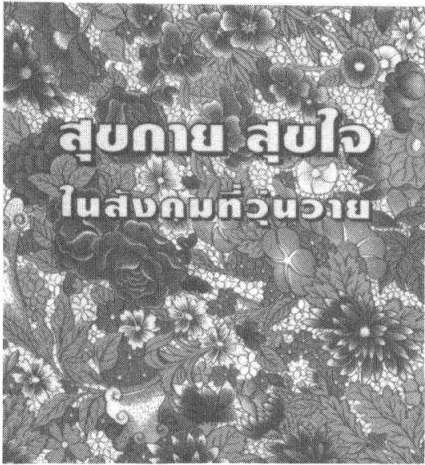
เมื่อใดที่สังคมเกิดวิกฤตการณ์อันไม่อาจแก้ไขได้ด้วยแนวคิดและวิธีการแบบเดิม เมื่อนั้นผู้คนย่อมคาดหวังว่า การปฏิวัติ จะสามารถเป็นทางออกของ ยุคสมัยได้ การปฏิวัติที่แท้จริงนั้น มิได้อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมหรือการเนรมิตเทคโนโลยีอันมหัศจรรย์ หากแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขั้นพื้นฐาน เราต้องลดความเชื่อมั่นในโลหะและคอนกรีต และหันมาศรัทธาในพื้นดิน ลำธาร และต้นไม้ มองให้เห็นถึงคุณค่าและศักยภาพอันยิ่งใหญ่ที่แฝงอยู่ในธรรมชาติอย่างอ่อนน้อมถ่อมตน ปฏิวัติยุคสมัยด้วยฟางเส้นเดียว เป็นการปฏิวัติทางทัศนคติอย่างถึงรากฐาน ปฏิวัติยุคเส้นด้วยฟางเส้นเดียว เป็นการเสนอแนวคิดใหม่ อันสามารถเป็นทางออกของกลุ่มบุคคลหรือปัจเจกชนที่ปรารถนาสังคมใหม่ ที่มนุษย์สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออาหารต่อมนุษย์และสรรพชีวิต

กินเพื่อสุขภาพแบบเซน
จอร์จ โอซาวา เขียน ชวนิต ศิวะเกื้อ แปล
หนา ๑๗๕ หน้า ราคา ๖๐ บาท

อาหารมีความสำคัญทั้งต่อสุขภาพกายและสุขภาพใจ สุขภาพดังกล่าว มิได้ขึ้นอยู่กับเพียงว่าเรากินอาหารอย่างไร และกินเท่าใดเท่านั้น ที่สำคัญไม่น้อยกว่ากันคือว่า เรากินอะไร การกินอาหารที่ไร้สมดุลย่อมเป็นปฐมฐานของการเกิดโรค หากการกินอาหารที่สมดุลและสอดคล้องกับภาวะร่างกายก็ย่อมเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี วิทยาศาสตร์ หรือ Macrobiotics เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีปรัชญาตะวันออกเป็นพื้นฐาน ให้ความสำคัญแก่อาหารและปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะจิตใจ และสิ่งแวดล้อมอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของสุขภาพ จอร์จ โอซาวา เป็นผู้มึบบทบาทในการแนะนำวิทยาศาสตร์ให้เป็นที่รู้จักในสังคมตะวันตก กินเพื่อสุขภาพแบบเซน เป็นหนังสือเล่มสำคัญที่วางทางให้แก่วิทยาศาสตร์ด้วยฐานะที่มั่นคงในตะวันตก

สุขกาย สุขใจ ในสังคมที่วุ่นวาย
 ธรรมปราโมทย์
 โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮ้าส์
 พิมพ์ครั้งที่ ๑. พฤศจิกายน ๒๕๓๕
 ๒๓๒ หน้า

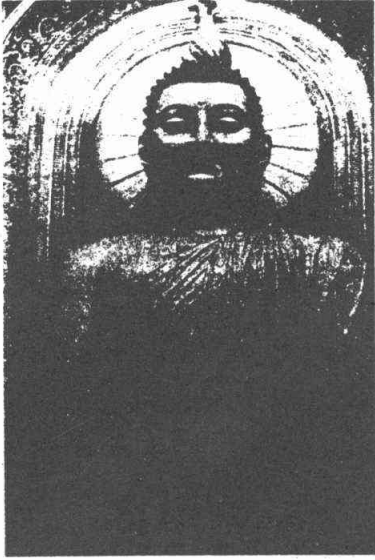
สืบเนื่องจากการที่สังคมปัจจุบันเต็มไปด้วยความ
 สับสนวุ่นวายของผู้คน ซึ่งเป็นทั้งต้นกำเนิดผู้ผลิตสิ่ง
 ต่างๆ อันก่อให้เกิดเสียงอึกทิกครึกโครม และผลพลอย
 ไปด้วยที่ไม่พึงปรารถนา มลพิษ นับวันเสียงอึกทิกและมลพิษ
 ก็ยิ่งเพิ่มนับทวีขึ้นเรื่อยๆ อย่างน่าใจหาย โดยได้กัดกร่อน
 สุขภาพทางกายและจิตของผู้คนมากขึ้นทุกวัน หากปล่อย
 ให้ดำรงอยู่ในสภาวะนี้ต่อไปเมืองไทยเราก็จะเต็มไปด้วย
 คนอมทุกข์ กล่าวคือ คนมีสุขภาพกายอ่อนแอและมี
 สภาวะโรคจิตโรคประสาทมากขึ้น แต่หากคนเรารู้จัก
 ระวังรักษาสุขภาพของตนเองแล้ว ก็จะช่วยลดสภาวะ
 ดังกล่าวลงได้บ้าง ด้วยเหตุนี้ **ธรรมปราโมทย์** จึงเล็งเห็น
 ว่า หนังสือที่น่าจะเป็นสื่ออย่างหนึ่งที่จะเผยแพร่ให้คนได้
 รับรู้เรื่องราวของสุขภาพในวงกว้างได้ จึงได้พยายาม
 รวบรวมบทความและเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางการ
 แพทย์และทางธรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพทั้งกายและ
 ทางใจมารวมอยู่ในเล่มเดียว ขนาดน่าอ่านนี้

ภายในเล่ม ในเบื้องต้นกล่าวถึงความสัมพันธ์เกี่ยว-
 ข้องกันของร่างกายกับการเกิดโรคต่างๆ ว่า หากร่างกาย
 ของคนเราอ่อนแอ เราก็จะมีภูมิต้านทานโรคต่างๆ น้อย
 ลง และอาจจะเกิดเป็นโรคต่างๆ ได้ง่ายขึ้น พร้อมกันนี้
 ยังได้กล่าวถึงสาเหตุ วิธีป้องกันโรคต่างๆ ที่คนส่วนมาก
 เป็นกัน รวมทั้งการดูแลสุขภาพในส่วนที่เกี่ยวกับการ
 บริโภคอาหาร กล่าวคือ จะบริโภคอาหารอย่างไรให้เรา
 มีสุขภาพดี และสามารถมีอายุที่ยืนยาวได้โดยไม่มีโรคภัย
 มาเบียดเบียน ทั้งนี้ได้แนะนำให้มีการออกกำลังกายให้
 เหมาะสมกับวัย กับทั้งให้ลดอาหารและเครื่องดื่มบางอย่าง
 ที่อาจทำให้สุขภาพทรุดโทรมลงไปได้ และหากเป็นไปได้
 ได้ก็แนะนำบริโภคอาหารมังสวิรัตินะระดับที่ไม่เคร่งครัด
 จนเกินไป ได้แก่นะระดับที่บริโภค นม ไข่ ด้วย จะทำให้
 ร่างกายได้รับสารอาหารครบถ้วน การบริโภคพืชผักนั้น
 เป็นสิ่งที่ดีเพราะ ผักมีเส้นใยอันมีสารต่างๆ หลายชนิด
 และเส้นใยเหล่านี้ก็มีคุณกับร่างกายเหลือคณานับทีเดียว

ตอนท้ายๆ ของเล่ม มีการเน้นถึงเรื่องของความ
 สัมพันธ์ระหว่างสรีระกับด้านจิตใจไว้ว่า ถ้าหากคนเรา
 มีสุขภาพจิตที่ดี ถึงแม้ร่างกายเจ็บป่วยก็หายในเร็วพลัน
 แต่หากคนเรามีความเครียดความกังวล ซึ่งเป็นสิ่งที่คนยุค
 สมัยนี้เป็นกันมาก ความเครียดนี้ก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้
 เกิดโรคต่างๆ ได้ หนทางต่างๆ ในการรักษาความเครียด
 ทางผู้รวบรวมได้แนะนำไว้แล้ว แต่ส่วนน้อยในหลายวิธี
 ที่ผู้แนะนำหนังสือเห็นว่า เป็นวิธีการที่ดีและไม่สิ้นเปลือง
 เงินทองก็คือ การรักษาด้วย “ธรรมโอสถ” กับ “การยิ้ม
 และหัวเราะ” วิธีการทั้งสองมีประโยชน์อย่างไร ท่าน
 ผู้อ่านสามารถหาคำตอบได้ในเล่ม กับทั้งผู้แนะนำเห็นว่า
 หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นด้วยภาษาที่เข้าใจกันง่าย ไม่มี
 ศัพท์ทางวิชาการมากแต่อย่างไร จึงน่าจะเหมาะกับคน
 ทุกเพศวัย โดยเฉพาะคนที่รักและห่วงใยในสุขภาพของ
 ตนเองและคนที่คุ้นรัก

วิระพันธ์ วุฒินุญญา

นอกจากนี้ผู้เขียนยังบรรจุหลักการทำตนให้เป็น
ที่พึ่งของตนได้ คือ มีความประพฤติดี, มีความรู้จาก
การเล่าเรียนศึกษามาก, รู้จักคบคนดี, มีความขยันหมั่น-
เพียร, มีใจสันโดษ, มีสติมั่นคง, มีปัญญาเหนืออารมณ์
๑๐ ประการที่เรียกว่า “นาคกรณธรรม” นับเป็นการ
แนะแนวที่สมบูรณ์ต่อผู้จะเป็นครูผู้แนะแนวอย่างยิ่งเล่ม
หนึ่ง

พุทธศาสนากับการแนะแนว : พระเทพเวที (ประ-
ยุทธ์ ปยุตโต) กองทุนวุฒิธรรม จัดพิมพ์ ครั้งที่ ๒
ราคา ๒๕ บาท ๖๓ หน้า

หนังสือเล่มนี้เป็นคำบรรยาย ณ วิทยาลัยครูสวน
ดุสิตเมื่อปี ๒๕๓๑ เป็นการแนะแนวให้พึ่งตนเองได้
ตั้งพุทธภายิต “อตุตฺ หิ อตุตฺโน นาโถ” โดยผู้นั้นต้อง
รู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบด้าน รวมถึงสิ่งประดิษฐ์
ใหม่ ๆ ที่คนสร้างขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องรู้จักคิดเป็น
ตัดสินใจเองได้ นำทางชีวิตตนเองได้ โดยใช้หลักธรรม
ปฏิบัติสมุปบาทใคร่ครวญ และเข้าใจกฎไตรลักษณ์ของ
ชีวิต จึงจะแก้ปัญหาชีวิตได้อย่างรู้เท่าทัน ไม่เป็นเหยื่อ
ของอวิชชาและอุปาทาน โดยมีโยนิโสมนสิการ การคิด
อย่างแยกกาย มีกัลยาณมิตรเป็นเพื่อนคู่คิด มีวินัยในชีวิต
และในการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้ต้องเข้าใจการแก้
ปัญหาชีวิตตามแนวอริยสัจจ์ ๔

คุณสมบัติของครูผู้แนะแนวคือ เป็นคนน่ารัก ไว้ใจ
ได้ น่าเจริญใจ รู้จักพูดหรือพูดเป็น, รู้จักฟังหรือฟังเก่ง,
แถลงเรื่องลึกซึ่งได้และไม่ชักไปนอกเรื่อง สุดท้ายคือ
หลักเกณฑ์คุณสมบัติที่ดีของคน คือ หลักสัปปริสธรรม ๗
ประการ คือ รู้จักเหตุ, รู้จักผล, รู้จักตน, รู้จักประมาณ,
รู้จักกาล, รู้จักชุมชนและรู้จักบุคคล

ลำนำ : สวนธรรมศิลา

๓ ใน ที่ที่หนึ่ง ถิ่นนั่งบนพื้นหินรับอรุณยามเช้า
เฝ้าดูจิตที่ครุ่นคิดไป

ท่ามกลางความหนาวเหน็บของเหมันต์ฤดู
ในในที่นั้น ชาวบ้านเรียกว่าแหล่งหินตัดโบราณ
“สวนธรรมศิลา”

มีเนินเขาโขดหินซับซ้อนรายรอบ
โอบล้อมหนองน้ำใสอยู่ใจกลางพงพฤษ
หลากหลายดงไม้ป่านานาพรรณ
ทั้งดินชาติ บุปผา อุบลบัวหลวงกลางหนองน้ำ
แย้มดอกบานสะพรั่งรับแสงทองวันใหม่
เหมือนไม้เชื้อใยกับราตรีที่ผ่านมา

๔ เมื่อตะวันสายโค้ง

ความร้อนเข้ามาแทนสายหมอกตอนหัวรุ่ง
เห็นแต่พยับแดดเป็นเปลวระยิบระยับ
ที่ดวงใจอยากไขว่คว้า

แต่มันเป็นเพียงภาพลวงตาที่มองเห็นได้ไร้ซึ่งตัวตน

๕ เมื่อใกล้เวลาโพล้เพล้

พระอาทิตย์หริ่แสงรำไรๆ

ฉันจรดจิตเพ่งมองดู

จวบจนตะวันลับทิวป่าหายไป

พร้อมกับทิ้งความหมายเป็นนัยให้ครุ่นคิด

จวนแล้วหนอ ราตรีใหม่กำลังมาเยือน

พร้อมนำความมืดมิดกลับมาอีกครา ๖

รศุโนภิกขุ

สวนธรรมศิลา บ้านสายตรี ๓

อ.บ้านกรวด จ.บุรีรัมย์

คำคมหลวงปู่ชา

☸ “การใกล้ชิดผู้มีอำนาจนั้น อาจเป็นเหตุให้เสียความเป็นอิสระ การทรงธรรม ทรงวินัยก็บกพร่อง

ทางที่ดี เมื่อเราบวชอุทิศเฉพาะพระพุทธ พระธรรมแล้ว เราก็ก้อพระพุทธเจ้าเป็นตัวอย่าง ท่านมีอะไรทุกอย่างที่มนุษย์มี แต่ท่านก็อยู่เหนือทุกสิ่งทุกอย่าง เราเป็นลูกศิษย์ของท่าน บวชมุ่งมั่น ประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมของท่าน เราก็ก้อจะให้มีความประพฤติดีอย่างองค์เดียว”

(หลวงปู่ชา)

☸ “อุปนิสัยของหลวงปู่ ท่านเป็นผู้มีนิสัยดีเรียบร้อย อดทน กล้าหาญ ท่านไม่ชอบคลุกคลีกับใคร พูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ไม่ข่มเหงรังแกคนอื่น มีจิตใจเมตตาเสมอ”

(ศิษย์อาวุโสของหลวงปู่ชา)

☸ “หลวงปู่ชาท่านนี้ นิสัยท่านไม่เคยพูดเล่น ไม่เคยพูดเรื่องโลก กิจบ้านครองเรือน ไม่เคยพูดตลกคะนอง เรื่องกาม รูป เสียง ไม่ปรารถนาเรื่องเหล่านี้ให้พระเณรเสียนิสัย มีแต่ห้ามพูดเรื่องเหล่านี้ ห้ามคลุกคลีกันเป็นกลุ่มก้อน เดี่ยวจะแตกสามัคคี มุ่งหน้าต่อการปฏิบัติบำเพ็ญเพียร มุ่งต่อไตรสิกขา ศึกษาธรรมวินัย”

(เถระอาวุโสพูดถึงหลวงปู่ชา)

☸ “ลูกศิษย์บางองค์ต้องการให้หลวงปู่ตั้งมุลนิธิ พระเณรจะได้สบายและถ้าหลวงปู่เป็นอะไรจะได้อาศัย” ท่านว่า “โอ...มุลนิธิหรือ พระพุทธเจ้าท่านตั้งมุลนิธิไว้ให้พวกเรามานานแล้วนี้ และยังถ่ายทอดวิธีการรักษาเพื่อให้มุลนิธิตั้งอยู่คงทนถาวรตลอดกาลนานด้วย ก็บาตรกับจีวรอย่างไรเล่า ถ้าประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มันก็ไม่หมดหรือรักษามุลนิธิของพระพุทธเจ้านี้แหละไว้...”

(ศิษย์อาวุโสหลวงปู่ชา)

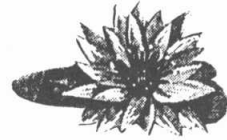
☸ ธรรมชาติให้คุณค่าแก่ชีวิต
ทุกชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ
ธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต
ถ้าเรารักชีวิตเรา รักษาธรรมชาติ ☸

สุรนาโถภิกขุ

วัดวังวิโมกข์ บ้านคอวัง

ต.คูใต้ อ.เมือง จ.น่าน ๕๕๐๐๐

“วฑฒโนภิกขุได้แจกแจงความล้มเหลวของการศึกษาปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ไทยมาในบทความฉบับที่แล้ว ครั่งนี้ ท่านได้แจงลึกลงไปอีกถึงเนื้อหาปัญหาการเผยแผ่พุทธศาสนาในเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของพระธรรมทูต ซึ่งขึ้นไม่มีการปรับปรุงแก้ไขขณะนี้ เห็นที่อาการจะ “น่าเป็นห่วง” จะเยียวยาไม่ทันท่วงที”

อันความเป็นจริงแล้ว เรื่องการศึกษาปริยัติธรรมหรือพุทธธรรมในพระพุทศาสนา นั้น เราถือว่าเป็นหน้าที่หลักของพุทธบริษัททั้ง ๔ เหล่า และเป็น ๑ ใน ๓ เรื่องที่สำคัญๆ แม้แต่ในหลักแห่งความเสื่อมของพุทศาสนาพระพุทเจ้ายังตรัสไว้เลยว่า “เมื่อใดสมัยใดพุทธบริษัททั้งหลายไม่ศึกษาเรียนรู้พุทธรรมให้ถ่องแท้ หรือมัวไปศึกษาลัทธิธรรมปฏิบัติรูปเสีย เมื่อนั้นแหละพระพุทศาสนาก็จะเสื่อมไปจากโลก (คือ หมู่สัตว์)” กล่าวคือ จะเป็นเหตุทำให้การถ่ายทอดสั่งสอนปริยัติธรรมผิดเพี้ยนไป เมื่อการสั่งสอนผิดเพี้ยนไป ก็จะเป็นเหตุทำให้การประพฤติปฏิบัติผิดเพี้ยนไป เมื่อการปฏิบัติผิดเพี้ยนไป ผลที่ได้ก็ย่อมผิดเพี้ยนไปตามเหตุตามปัจจัย ก็จะเป็นลูกโซ่ต่อเนื่องเป็นสายไปทำให้พุทศาสนาเสื่อมโทรมทรุดตอลงไปเรื่อยๆ ผู้เขียนเองเคยพูดบ่อยๆ ว่าหน้าที่ของชาวพุทเราทุกคนที่มีต่อพระพุทศาสนามีอยู่ ๓ ประการใหญ่ๆ ดังนี้

๑. พุทบริษัททุกคนมีหน้าที่จะต้องศึกษาเรียนรู้พุทศาสนาอย่างเจนจบ เรื่องการศึกษาเรียนรู้พุทธรรมนี้ในฝ่ายมหายาน เขาถือว่าเป็น ๑ ใน ๔ ของจตุรปณิธาน คือ อุดมการณ์ในการนับถือพุทศาสนาของเขา แต่ทางฝ่ายเถรวาทของเราไม่มีการปลูกฝังอุดมการณ์ให้กับพุทบริษัท จึงเป็นเหตุทำให้การนับถือศาสนาเลอะเลือนไม่มีเป้าหมายในการนับถือ

๔๘ วันที่ได้หวั่น

(ตอนที่ ๓)

วฑฒโนภิกขุ

(อ่านตอนที่ ๔ “พระกับศาสนวัตถุ” ต่อฉบับหน้า)

ในตอนที่แล้ว มาผู้เขียนได้เน้นให้เห็นความแตกต่างทางด้านการศึกษาปริยัติธรรมระหว่างคณะสงฆ์ไทยกับพระมหายานในได้หวั่นหลายท่านคงพอจะมองเห็นแล้วว่าการศึกษาปริยัติธรรมหรือการศึกษาพุทศาสนาในประเทศไทยของเรานั้น มีความเจริญก้าวหน้าไปสักมากน้อยขนาดไหน

ที่เด่นชัด

๒. พุทธบริษัททุกคนจะต้องมีหน้าที่ในการประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนขององค์พระศาสดาที่ทรงตรัสไว้ ตามเพศภาวะหน้าที่ที่ตนเองกำลังเป็นอยู่อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดผลตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัตินั้นๆ

๓. พุทธบริษัททุกคนจะต้องมีหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงแทนพระพุทธเจ้า แทนพระธรรม คือประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับคนที่ยังไม่รู้ให้รู้ คนที่รู้อยู่แล้วให้รู้ยิ่งขึ้นไป และจะได้นำไปปฏิบัติเพื่อให้ได้มรรคผลตามสมควรแก่การประพฤติปฏิบัติแล้วเขาเหล่านั้นก็จะได้เป็นปากเสียงเผยแผ่พุทธธรรมให้ขยายแผ่ไพศาลกว้างขวางออกไปจนหาประมาณมิได้

ที่นี่เรามาดูงานเผยแผ่พุทธศาสนาของพระฝ่ายมหายานในไต้หวัน กับพระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทในประเทศไทยของเรา ดูว่า ใครจะมีบทบาทชิ้นเชิงในการเผยแผ่พุทธศาสนาอย่างไร

อันดับแรกมาดูบทบาทหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระฝ่ายมหายานในไต้หวันดูก่อน เท่าที่ผู้เขียนได้ศึกษาจากตำรับตำราที่มีท่านผู้รู้ได้เขียนไว้บ้าง และได้ไปสัมภาษณ์สัมผัสด้วยตนเองมาบ้างพอสมควร อาจจะกล่าวได้ว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระมหายานในไต้หวันทั้งภายในประเทศและนอกประเทศนั้น เป็นไปอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน ทั้งๆที่เขามีปัญหาอุปสรรคมากหลายเรื่อง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

เกาะไต้หวันนั้นเคยเป็นอาณานิคมของพวกฝรั่งที่เป็นคริสต์ปกครองมานาน ทุกท่านคงทราบดี. พระเถระที่ได้หัวนหลายรูปเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนที่เกาะไต้หวันคริสต์ศาสนาจึงมีอำนาจอิทธิพลครอบงำไปทั้งเกาะเลย ชนชั้นผู้ปกครองทั้งหมดเป็นคริสต์ทั้งนั้น แม้แต่ปัจจุบันนี้ผู้นำประเทศก็ยังคงเป็นคริสต์อยู่ แต่อาศัยว่าพระสงฆ์เถระผู้นำพุทธศาสนาฝ่ายมหายานในไต้หวัน เป็นผู้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ กล้าปรับเปลี่ยน รู้จักใช้พุทธวิธีแก้ปัญหา

และมองการณ์ไกล มองเขามองเรา ใช้หลักที่ว่า “หนามยอก ต้องเอาหนามบ่ง” คือพยายามเรียนรู้ยุทธวิธีของศาสนาอื่นว่าเขาเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในบ้านเรา ทำไมเขาจึงดึงเอาคนของเราไปเข้ากับเขาได้ และทั้งที่พวกมาสอนศาสนาไม่ใช่คนบ้านเรา แต่ทำไมคนของเราจึงไปศรัทธากับพวกเขา สมัยเมื่อ ๔๐ ปีมาแล้ว ประชากรไต้หวันถือคริสต์เกือบทั้งหมดแต่เดี๋ยวนี้กลับมานับถือพุทธมากขึ้นครั้งต่อครั้ง หรืออาจจะมากกว่าคริสต์เสียเข้าไป

ในปัจจุบันทุกวันนี้พระพุทธศาสนาในไต้หวันกล้าพูดได้อย่างเต็มปากกว่า เขาไม่กลัวศาสนาคริสต์ที่จะมาแย่งเอาพุทธศาสนิกชนของเขาอีกแล้ว ผู้เขียนเห็นมากับตาก็คงเป็นเช่นนั้นจริงๆ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะอะไร พระเถระมหายานไต้หวันรูปหนึ่งอธิบายให้ฟังว่า เพราะพระภิกษุและพระภิกษุณีในไต้หวันนั้น ได้รวมตัวกันทำงานด้านสังคมสงเคราะห์อย่างที่ว่าพวกคริสต์เขาทำกัน และสามารถดึงเอาคนของเราไปมากแล้ว เช่น งานโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ เด็กอนาถา สถานพักฟื้นคนชรา คนพิการ โรงพยาบาล ฯลฯ งานเหล่านี้ปัจจุบันอยู่ในมือของพระภิกษุ พระภิกษุณีไต้หวันถึง ๙๐% ขอยกตัวอย่างให้เห็นสัก ๒ วัดดังนี้

๑. วัดผ่องวางชาน ซึ่งเป็นวัดใหญ่ที่สุดของประเทศอยู่ที่เมืองเกาสีงยง เขามีโรงเรียนเด็กก่อนเกณฑ์ โรงเรียนเด็กกำพร้า โรงเรียนมัธยม อุดมศึกษา และมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาก เดี่ยวนี้แม้เด็กไทยจากแถวภาคเหนือหลายคนยังต้องไปเรียนอยู่ที่นั่น ที่นี่โรงเรียนมีทั้งแบบกินนอนวัดอนุเคราะห์ทั้งหมด และไปกลับเสียค่าเล่าเรียน วัดนี้มีความเป็นเลิศในทางด้านการศึกษาและการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาสอย่างจริงจัง

๒. วัดของพระภิกษุณีเยิ่นเหยียนผาซือ ที่เมืองหัวเหวี่ยน ภิกษุณีรูปนี้มีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ สร้างอาคารหมดไปหลายหมื่นล้าน มีมหาวิทยาลัย การแพทย์ และวิทยาลัยพยาบาลเป็นของตนเองและ

ได้ชื่อว่าเป็นโรงพยาบาลที่บริการดีที่สุดในหนึ่งของ ไต้หวัน เมื่อปีที่ผ่านมามีได้รับรางวัลแม็กไซไซพร้อม กับสมเด็จพระเทพฯ ของเรา และนอกจากนั้นที่วัด แห่งนี้ยังมีการจัดตั้งสมาคมเครือข่ายทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ ๔๐๐ กว่าแห่ง มีสมาชิกอยู่ ๒๑ ล้าน กว่าคน มีนักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัครหลายหมื่น คนเข้ามาทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทน นอกจากนี้ สมาชิกแต่ละคนยังช่วยกันบริจาคเงินสมทบเป็นราย- เดือนเพื่องานสังคมสงเคราะห์อีกคนละ ๕ บาทต่อเดือน เขาจึงมีเงินทุนมหาศาลที่จะทำงานให้กับพระ- พุทธศาสนาและสังคมมวลมนุษยชาติทั้งหลาย

“ทางไต้หวันเขามุ่งงานด้าน สังคมสงเคราะห์เป็นหลัก เพราะ ถือว่าเป็นงานเผยแผ่พุทธศาสนา โดยตรง และเป็นงานของผู้บำเพ็ญ โภธิสัตว์ธรรมอย่างแท้จริงด้วย”

ดังนั้น ผู้นำพุทธศาสนาที่ไต้หวันจึงไม่กลัว ศาสนาคริสต์มาแย่งเอาพุทธศาสนิกชนไป แต่จะ แตกต่างกับพระสงฆ์และผู้นำชาวพุทธในประเทศไทย ของเราที่เอาแต่กลัวศาสนาคริสต์จะมาแย่งเอาพุทธ- ศาสนิกชนของตนเองไปจนหัวหดขวัญหนีดีฝ่อกันอยู่ และก็ไม่ยอมทำงานแก้ไขปัญหาลังคม สงเคราะห์สังคม พัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองแต่ประการใด พระเถระยังคุยให้ฟังต่ออีกว่า ที่ไต้หวันสมัยก่อน พระภิกษุพระภิกษุณีเรื่อก็กลัวคริสต์ศาสนาเหมือนกัน กับพระสงฆ์ในประเทศไทย แต่เดี๋ยวนี้เราไม่กลัวแล้ว ว่าเขาจะมาแย่งเอาคนของเรา เพราะพวกเราเข้าใจ

และแก้ปัญหาได้ถูกต้องตรงจุด โดยเฉพาะเรามุ่งงาน ด้านสังคมสงเคราะห์เป็นหลัก เพราะถือว่าเป็นงานเผยแผ่พุทธ- ศาสนาโดยตรง และเป็นงานของผู้บำเพ็ญ โภธิสัตว์ธรรมอย่าง แท้จริงด้วย และยังเป็นงานเผยแผ่เมตตาธรรมที่เป็นรูปธรรมอย่าง ชัดเจนด้วย ไม่เหมือนพระสงฆ์เมืองไทยเอาแต่เผยแผ่เมตตาในใจ ที่ยังเป็นนามธรรมอยู่ เราฟังแล้วต้องสะอึกเพราะถูกหมัด สวิงขวาเข้าอย่างเต็มเปา

ดังนั้น งานเผยแผ่พุทธศาสนาฝ่ายมหายานจึง ไปได้เร็วและกว้างขวางมาก พวกฝรั่งแถวยุโรปอเมริกา รู้จักพุทธศาสนาฝ่ายมหายานดีกว่าฝ่ายเถรวาทของเรา และอีกประการหนึ่งการที่พุทธศาสนาฝ่ายมหายาน แฝไปในกลุ่มของพวกฝรั่งได้ดีกว่าฝ่ายเถรวาทเพราะ ฝ่ายมหายานมีการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนเข้ากับสภาพ แวดล้อมสังคมบุคคลได้ง่าย และลักษณะการสอนและ ความเชื่อถือก็คล้ายกับศาสนาของพวกฝรั่งที่นับถือ อยู่ก่อนแล้ว จึงทำให้สังคมตะวันตกยอมรับได้โดยง่าย ไม่เหมือนฝ่ายเถรวาทเราขยายยากมาก

พูดถึงการเผยแผ่พระพุทธานุศาสน์ฝ่ายมหายาน ในไต้หวันในรูปแบบสังคมสงเคราะห์ ยังคิดถึงคำพูด ของพระเถระรูปหนึ่งอยู่เมืองไท่จงที่คณะของเรามี โอกาสไปเยี่ยมคารวะท่าน และขอฟังแนวความคิดเห็น ของท่านในการทำงานเพื่อการเผยแผ่พระพุทธานุศาสน์ ตอนหนึ่งท่านได้พูดว่า ท่านกำลังมีโครงการที่จะ ติดต่อประสานงานกับประเทศไทย เพื่อขออนุญาต เอาพวกอพยพหนีภัยสงครามไม่ว่าจะเป็นเขมร ลาว เวียดนาม จีนฮ้อ ชาวเขาเข้าไปอุปการะโดยการให้ การศึกษา ฝึกวิชาชีพ หางานให้ทำเพื่อให้คนเหล่านั้น โดยเฉพาะเขาวชนช่วยเหลือตนเองได้ ขณะที่ท่าน พูดจบลงก็มีคณะของเราพูดขึ้นว่า พวกอพยพใน ประเทศไทยขณะนี้คงยังเหลือแต่คนไม่มีคุณภาพ ส่วนคนที่มีคุณภาพพวกประเทศที่เขาคัดเลือกเอาไป หมดแล้ว

พอท่านได้ฟังท่านก็พูดสวนกลับมาทันทีโดย ไม่ต้องคิดอะไรว่าง พวกฝรั่งเขาเลือกเอาแต่คนดีมี คุณภาพไปก็ไม่เป็นไร ส่วนเราเป็นลูกศิษย์พระ-

“เดี๋ยวนี้พระเรื่องงานก่อสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆเป็นงานหลัก ทาง การคณะสงฆ์ก็ยกย่องสรรเสริญ แต่พระที่สร้างวัตถุต่างๆว่าเป็นผู้มี ความสามารถส่วนพระที่ทำงาน การเผยแผ่ โดยทั่วไปมักไม่ค่อย ได้รับการพิจารณาเท่าไร”

พุทธเจ้าเราจะสร้างบารมีบำเพ็ญโพธิสัตว์ธรรม เรา จะช่วยคนที่ช่วยตนเองไม่ได้ และคนอื่นไม่ต้องการ นั่นแหละ ยิ่งได้บุญได้กุศลมาก ท่านพูดต่อไปว่าที่พวกฝรั่งเลือกเอาแต่ คนดีๆมีคุณภาพไปนั้น แสดงว่าเขาจะเอาไปใช้ประโยชน์ อย่างเดียว แต่เราจะทำคนที่ไม่มีประโยชน์ให้กลับเป็นประโยชน์ อย่างนี้ถึงเป็นงานของพระโพธิสัตว์ เรามันเหมือนคนที่สามารถ เอาขยะมูลฝอยที่เขาทิ้งแล้ว มาทำให้เป็นปุ๋ยหมัก แล้วนำไป ใช้ประโยชน์ได้นั้นแหละถึงได้บุญมาก พวกเราได้ฟังคำ พูดของท่านแล้วต่างก็ยกมือขึ้นท่วมหัว อนุโมทนา สาธุในน้ำใจของพระเถระมหายานรูปนั้น

ผู้เขียนอยากจะย้อนกลับมาถามพระสงฆ์ไทย เราที่พร้อมไปด้วยลภษศสรเสริญทั้งหลาย จะมี ลึกก็รูปที่มีอุดมการณ์แนวความคิดอย่างพระมหายาน ท่านั้น ถ้าในประเทศไทยเรามีพระเถระ มหาเถระ ที่มีอุดมการณ์โพธิสัตว์ธรรมในดวงใจอย่างนี้สัก ๑๐% ของจำนวนพระที่มีอยู่ คิดว่าปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และจิตใจของคนบ้านเราคงจะลดน้อยลงไปกว่าที่เป็น อยู่นี้หลายเท่าตัวทีเดียว

ทีนี้เรามาดูงานเผยแผ่พุทธศาสนาในประเทศไทย เราว่ามีคุณภาพขนาดไหน ผู้เขียนเองเคยได้ กล่าวมาในตอนที่แล้วว่า งานด้านการศึกษาปริยัติ-

ธรรมก็ดี งานด้านการเผยแผ่ก็ดี งานด้านการพัฒนา ศาสนวัตถุก็ดี ไม่มีใครรับผิดชอบโดยตรง คงเป็นงาน ฝากอยู่กับฝ่ายปกครอง งานเหล่านี้ถ้าฝ่ายปกครอง บอกว่า โอเค ก็ไปได้โลด แต่ถ้าฝ่ายปกครองบอกว่า โนเค ก็เป็นอันว่าเอวังทันที ถึงจะตีมีประโยชน์อย่างไร ก็ตามก็ไปไม่ได้ อันนี้คือความจริง ความจริงที่เป็นอยู่ใน วงการคณะสงฆ์ไทยเรา

อันความเป็นจริงฉายเผยแผ่พุทธศาสนา ถ้า จะพิจารณาโดยเหตุผลแล้วจะเห็นว่าเป็นงานหัวใจ ของพุทธศาสนาจริงๆ เพราะพระพุทธเจ้าตลอดพระ- ชนมาชีพ ๔๕ พรรษาของพระองค์ ยึดงานเผยแผ่ พุทธธรรมเป็นหลัก ส่วนงานอื่นพระองค์ถือว่าเป็น งานรองและงานเสริม แต่คณะสงฆ์ไทยเรากลับเห็น ตรงข้ามกับพระพุทธเจ้า คือกลับเอางานเสริมขึ้นมา เป็นงานหลัก เช่น *เดี๋ยวนี้พระถึงงานก่อสร้างโบสถ์ ศาลา การเปรียญ ฎีกา สิ่งก่อสร้างต่างๆเป็นงานหลัก ทาง การคณะสงฆ์ กียกย่องสรรเสริญพระที่สร้างวัตถุต่างๆว่าเป็นผู้มี ความสามารถ และพิจารณาให้เลื่อนยศเลื่อนขั้นให้ดำรงตำแหน่งงานต่างๆ เพราะท่านถือว่าเป็นผู้มีบารมี* เวลาจัดงานฉลองอะไรแต่ละที่ ผู้มีอำนาจจะได้เก็บเกี่ยวผลประโยชน์เป็นกอบเป็นกำ หน้อยว่าเงินเถอะ แต่ส่วนพระที่ทำงานการเผยแผ่ โดยทั่วไป มักจะไม่ค่อยได้รับการพิจารณาเท่าไร เพราะพวกนี้มักจะจัดอยู่ในจำพวกปากกล้า หน้าด้าน ต้องเป็นฝ่ายค้านอยู่เสมอ

งานเผยแผ่ พุทธศาสนาของคณะสงฆ์ ไทยเราโดยส่วนมากมักจะทำกันตามประเพณี ไม่มี ระเบียบ โครงสร้าง แผนงาน โครงการ นโยบายที่ เด่นชัด ยกตัวอย่างเช่น งานพระธรรมทูตทั้งภายใน ประเทศและต่างประเทศก็ทำกันตามประเพณีพอมาน ไปเป็นปีๆเท่านั้น เป็นต้น

สังเกตดูการส่งพระธรรมทูตออกไปอบรมประ- ชาชนในแต่ละปีไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพเลย เพราะ พระธรรมทูตที่ส่งออกไปไม่เคยผ่านการอบรมหลักสูตร หรือผ่านสถาบันใดเลย ดังนั้น พระธรรมทูตจึงไม่ค่อยมี คุณภาพในการเทศน์การสอนเท่าที่ควร เพราะโดย

ส่วนมากพอถึงหน้าออกปฏิบัติงาน พระธรรมทูตก็มักจะเกณฑ์เอาพระสี พระสา พระมี พระมา บางรูปนักธรรมตรีก็ไม่ได้ ไปเป็นพระธรรมทูต พอไปเทศน์ให้ชาวบ้านฟัง ชาวบ้านก็ฟังไม่รู้เรื่อง ตัวพระธรรมทูตเองท่านก็ไปอย่างเสียไม่ได้ เพราะครูบาอาจารย์ขอร้องให้ไปช่วย เมื่อเป็นอย่างนี้ชาวบ้านทั่วๆ ไปพอได้ข่าวว่าพระธรรมทูตจะมาอบรม มักจะเมินหน้าหน้ากันไปเลย เดียวนี้พูดก็พูดเถาะว่าพระธรรมทูตไปเทศน์แต่ละบ้านมีคนฟังไม่เกิน ๒๐-๓๐ คนหรอก แต่เวลารายงานท่านจะบอกว่ามีคนฟังเป็นร้อยสองร้อยได้ผลเกินคาด นี่คือระบบแบบราชการเมืองไทยเรา

คิดดูอีกอย่างมันก็สมควรแก่เหตุแก่ปัจจัยดีอยู่ เพราะเหตุมันไม่ดีจะให้ผลมันดีก็คงเป็นไปได้ แม้แต่คำพาหนะจะออกไปเทศน์แต่ละบ้านก็ต้องช่วยตนเองทั้งนั้น แต่ตัวลามีประชุมปฐมนิเทศคราวใดผู้มีอำนาจมักจะสั่งให้ไปติดต่อประสานงานขอความอุปถัมภ์จากทางหน่วยราชการได้ เขายินดีช่วยเหลือเต็มที่ แต่ที่จริงเรื่องที่ทางราชการจะให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับยานพาหนะนั้นแทบจะไม่มีเอาเสียเลย ส่วนมากหน่วยงานราชการก็มักจะบอกว่าหน่วยงานของเราไม่มีพาหนะพอ ไม่สามารถช่วยได้ ในที่สุดพระธรรมทูตก็ต้องช่วยตัวเองเช่นเดิม พระธรรมทูตบ้านนอกคุณแล้วนำสังเวชใจมาก ค่ำรถจะไปเทศน์งาน บางรูปต้องขอบิดนทบาทกับญาติโยมชาวบ้าน เดียวนี้เวลาไปเทศน์โยมก็ไม่ติดกัณฑ์เทศน์ เพราะเขาถือว่าพระมาทางราชการ ท่านเบิกได้ตามจริง แล้วการเบิกคำพาหนะจากทางกรมนั้น แทบจะไม่ได้เอาเสียเลย ขนาดนั้นผู้บังคับบัญชายังสั่งนักสั่งหนาว่าห้ามรับกัณฑ์เทศน์ เห็นแล้วน่าสลดใจมากจริงๆ

ส่วนพระธรรมทูตที่ทางการคณะสงฆ์ส่งไปประกาศพระศาสนาในต่างประเทศนั้น ก็คงไม่ได้มีการคัดเลือกอะไรมากมายนักหนา คงจะคำนึงถึงพระที่มีญาติโยมที่อยู่ต่างประเทศรู้จัก และเรียกร้องขอให้ไปอยู่เป็นเพื่อนคนไทย โดยส่วนมากมักจะเป็นพระ

หมอดู พระเกจิอาจารย์มากกว่าพระเทศน์พระสอนธรรมะของพระพุทธเจ้า เมื่อเป็นเช่นนี้พระจะไปประกาศพระพุทธศาสนาในต่างประเทศนั้น จึงมีน้อยมากทีเดียว พระไทยที่ได้ไปส่วนมากไม่ค่อยรู้เรื่องภาษาต่างประเทศ เพราะเรียนมาน้อย พระที่มีความรู้มากๆ ท่านก็ไม่ส่งไปเพราะไม่รู้จักญาติโยมและดูหมอดูหน้ามนต์ เสกเป่าไม่เป็นเสียด้วย และพระธรรมทูตต่างประเทศที่ไปแล้วก็มักจะไม่ได้รับความอุปถัมภ์จากทางราชการเท่าที่ควร ส่วนมากจะต้องช่วยตัวเองตั้งที่ผู้เขียนเคยไปประเทศอินเดียเมื่อ ๓ ปีที่แล้ว ได้รู้จักกับพระธรรมทูตไทยรูปหนึ่ง ก็เลยถามท่านเล่นๆ ดูว่าทางราชการถวายความอุปถัมภ์เดือนละเท่าไร ท่านบอกว่าผมได้รับนิยภัตเดือนละ ๕๐๐ บาท คิดดูซิไปอยู่เมืองแขก พระต้องหุงหาอาหารฉันเอง แล้วจะเอาอะไรไปประกาศพระพุทธศาสนา แม้แต่ฉันแต่ละมือก็แทบไม่พออยู่แล้ว ดีแต่ว่าเมืองแขกนั้นเขากินอยู่กันอย่างง่าย ๆ ถึงขนาดนั้นพระที่พอมีความรู้หน่อยก็ต้องดิ้นรนช่วยตนเอง โดยการรับหน้าที่เป็นไกด์นำเที่ยวสถานที่สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า ก็พออยู่ได้ไปวันๆ

สรุปแล้วงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ไทยเรานั้นยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก คือยังไม่มีบทบาทในงานเผยแผ่น้อยอย่างเต็มที่ ถ้าเรายังอยู่ในสภาพอย่างนี้ต่อไป ไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขแล้ว คาดว่างานเผยแผ่ของคณะสงฆ์เราจะยิ่งทรุดหนักลงไปกว่าที่เป็นอยู่

ดังนั้น ผู้เขียนจึงอยากจะขอกราบนิมนต์พระสงฆ์รุ่นใหม่ที่ยังมีไฟแรงๆ หน่อย ได้ช่วยกันทบทวนบทบาทหน้าที่ เพื่อทบทวนสถานะของคณะสงฆ์ไทยเราให้กระตือรือร้นกว่าที่เป็นอยู่นี้ด้วย ในแง่มุมหนึ่ง อยากจะให้ทุกท่านทบทวนตนเองว่า ถ้าเรายังไม่สามารถไปให้ถึงดวงดาวได้ เราควรจะย้อนกลับมาสร้างบารมีโดยจับงานสังคมสงเคราะห์ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้มากขึ้น อย่างน้อยก็ถือว่าเราก่อตั้งขึ้นมาเพื่อสร้างบารมีบำเพ็ญโพธิสัตว์ธรรม เพื่อช่วยเหลือสรรพสัตว์ทั้งหลายเอาบุญ ผลที่พลอยได้ก็จะเป็นการลดปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ จิตใจของชาติได้ทางหนึ่งด้วย ฉบับนี้ก็ขอยุติไว้แต่เพียงเท่านี้ ขอความสุขความเจริญจงมีแก่ทุกท่านทุกคนเทอญ...อมิตตะพุทธ...

พิธีกรรม

สำหรับ

พุทธศาสนิก ร่วมสมัย

ส. ศิวรักษ์

ปรับปรุงจาก Plum Village Chanting Book
ของท่านนัท ฮันท์

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

พิธีกรรมสำหรับบูชาคุณบิดามารดา

งานสงกรานต์ของเรา นอกจากจะบูชาคุณพระรัตน-
ตรัยแล้ว เรายังทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้บรรพชน และรดน้ำ
ขอพรจากบิดามารดา (ที่อายุเกินห้าร้อยปี) และญาติ
ผู้ใหญ่อีกด้วย ฉะนั้น ถ้าคนสมัยใหม่ จะจัดพิธีเพื่อเคารพ
บิดามารดาไม่ว่าท่านจะยังอยู่ หรือหาชีวิตไม่ก็น่าจะเหมาะสม
ยิ่งเยาวชนสมัยนี้มักไม่เห็นคุณของบรรพชน ยิ่งควรจัดพิธี
เตือนให้เกิดกตัญญูตเวที ซึ่งเป็นมงคลอันอุดมแก่ตัวเขาเอง

ควรเริ่มพิธีด้วยจัดห้องหิ้งดงาม ให้ผู้เข้าร่วมพิธีแต่ละ
คนติดดอกกุหลาบขาวและแดงไว้ที่อกเสื้อ ควรมีเครื่องดนตรี
ประกอบพิธีด้วย

๑) เดินจงกรม

(๓๐ นาที อาจารย์ควรแนะนำวิธีการให้ก่อนเพื่อรู้จัก
กำหนดสติ)

๒) นั่งสมาธิ

(๒๐ นาที อาจารย์ควรแนะนำวิธีการให้ก่อน)

๓) ถวายรูป

- ข้าฯ ขอจุดธูปบูชาคุณพระพุทธเจ้า ผู้ทรงไว้ซึ่ง
พระมหาปัญญาและมหากุณา ตราบเทออนันตกาล ฯ

- ขอให้เราได้ดำรงสติมั่น ด้วยความไม่ประมาท เจริญ
ตามรอยพระพุทธรบาท ฯ

- ขอให้เราและสรรพสัตว์จึงตื่นขึ้นจากความหลง เพื่อ
เข้าถึงพุทธภาวะ ฯ

(ตีระฆัง)

๔) กราบ

ครั้งที่หนึ่ง พร้อมบทสวด

- ข้าฯ ขอคารวะสักการ พระศากยมุนีสัมมาสัมพุทธเจ้า
ด้วยเศียรเกล้า อย่างสำนึกในพระคุณ ที่ทรงสั่งสอนสัตว์ให้
พ้นทุกข์ ฯ (ตีระฆัง)

ครั้งที่สอง พร้อมบทสวด

- ข้าฯ ขอคารวะสักการ พระมัญชุศรีโพธิสัตว์ ด้วย
เศียรเกล้าอย่างสำนึกในพระคุณ ที่ทรงช่วยตัดอวิชชา ให้
จิตใจและความคิดของเราได้ตื่นขึ้น ฯ (ตีระฆัง)

ครั้งที่สาม พร้อมบทสวด

- ข้าฯ ขอคารวะสักการพระสมันตรภัทรโพธิสัตว์
ด้วยเศียรเกล้า อย่างสำนึกในพระคุณ ที่ทรงช่วยให้สรรพสัตว์
ได้ประกอบกิจกรรมอย่างมีสติและอย่างมีสุข ฯ (ตีระฆัง)

ครั้งที่สี่ พร้อมบทสวด

- ข้าฯ ขอคารวะสักการ พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์
ผู้เปี่ยมไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ ด้วยเศียรเกล้า อย่าง
สำนึกในพระคุณที่ทรงช่วยสรรพสัตว์ผู้ทุกข์ยากอย่างไร

ประมาณมิได้ ๙ (ตีระฆัง)

ครั้งที่ห้า พร้อมบทสวด

- ข้าฯ ขอถวายคารวะสักการ พระศรีอารยเมตไตรย องค์อนาคตพุทธ ด้วยเศียรเกล้า อย่างสำนึกในพระคุณ ที่ทรงเป็นดั่งเมล็ดพันธ์ุอันก่อให้เกิดความตื่นและความรักใน บรรดาเด็ก ๆ ของเรา ให้เจริญงอกงาม อย่างบรรสานสอดคล้อง ไปจนตลอดทั่วทั้งสรรพสัตว์ ๙ (ตีระฆัง)

- ข้าฯ ขอถวายคารวะสักการ พระสังฆเจ้า และพระ อาจารย์เจ้าองค์อื่น ๆ ด้วยสำนึกในพระคุณ ที่ท่านสั่งสอน พระพุทธธรรมสืบ ๆ กันต่อมา อย่างปราศจากภยากติ และ เปี่ยมไปด้วยกรุณธรรม ทั้งวิถีชีวิตทางพรหมจรรย์อัน ประเสริฐของท่าน ก็เป็นแบบอย่างให้พวกเราเกิดความศรัทธา ปสาทะที่จะดำเนินรอยตาม ๙ (ตีระฆัง)

๕) ก่อนเชิญพระคัมภีร์ออกอ่านให้ใช้บทสวดนี้

- พระธรรมนั้นล้ำลึกและวิจิตรพิสดารนัก บัดนี้เราจักมีโอกาสได้แลเห็นพระธรรม เพื่อนำมาศึกษาและปฏิบัติ
ข้าฯ ขอตั้งปณิธานที่จะเข้าให้ถึงสาระที่แท้ของพระธรรมฯ

๖) อ่านเหตุยสุตรแห่งปรัชญาปรมิตา

- พระอวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ ขณะแนบสนิทอยู่อย่างลึกซึ้งกับความรอบรู้อันประเสริฐสุด คือทรงพระปัญญาบารมีอันยิ่ง ได้ทรงแสดงให้ประจักษ์ว่า ชันธทั้งห้าอันคือความเป็นศูนย์ เมื่อเข้าถึงขั้นนี้แล้ว ย่อมข้ามพ้นสภาวะทุกข์ทั้งปวง ๙ (ตีระฆัง)

- สารินุตตร พิงส์ดับตั้งนี้ว่า ธรรมทั้งหลายย่อมไม่ก่อให้เกิดขึ้น และย่อมไม่ถูกทำลายลง ย่อมไม่โลโครกและไม่บริสุทธิ

ย่อมไม่เพิ่มและไม่ลด ๙
ด้วยเหตุฉะนี้ ภายในความเป็นศูนย์ ย่อมไม่มีรูป (ร่าง) ไม่มีเวทนา (ความรู้สึก) ไม่มีสัญญา (ความจำได้หมายรู้) ไม่มีสังขาร (การรวมตัวกันของความคิด) ไม่มีวิญญาณ (ตัวกำหนดรู้) ไม่มีตา ไม่มีหู ไม่มีจมูก ไม่มีลิ้น ไม่มีกาย ไม่มีใจ ไม่มีรูป ไม่มีเสียง ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่มีสัมผัส และไม่มีธรรมารมณ (คือการรับรู้ได้ด้วยใจ)

ไม่มีอายตนะภายในภายนอกต่าง ๆ (การรับรู้จากตาจนถึงตัว กำหนดรู้ทางใจ) ไม่มีการเกิดขึ้นอย่างพึ่งพาซึ่งกันและกัน และไม่มีการดับไปโดยวิธีการดังกล่าว

ไม่มีทุกข์ ไม่มีเหตุแห่งทุกข์
ไม่มีการดับทุกข์ และไม่มีการตรัสรู้
ไม่มีการรู้ และไม่มีการตรัสรู้ ๙ (ตีระฆัง)

- เหตุเพราะปราศจากการเข้าถึงการตรัสรู้ บรรดาพระโพธิสัตว์ ซึ่งแนบแน่นอยู่ในปัญญาบารมีอันยิ่ง ย่อมไม่พบอุปสรรคที่ขัดขวางจิต เมื่อปราศจากอุปสรรค ย่อมเอาชนะภยากติได้ ย่อมปลดตนให้พ้นจากมายากล เป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระนฤพานอันอุดม ๙
- เพราะเข้าถึงปัญญาบารมีอันยิ่งเช่นนี้ พระพุทธเจ้าในอดีต ในปัจจุบัน และในอนาคต ย่อมเข้าถึงพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ๙ (ตีระฆัง)

- ด้วยเหตุฉะนี้ จึงควรรู้ถึงปัญญาบารมีอันยิ่ง ซึ่งเป็นอนุตรมนตร์ ไม่มีมนตร์อื่นใดจะเทียบเท่าได้ เป็นมนตร์อันทำลายความทุกข์ เป็นลัจจะอันไม่อาจทำให้แปดเปื้อนได้ มนตร์แห่งปัญญาบารมี จึงควรแก่การประกาศ พึงประกาศมนตร์นี้ว่า
คเต คเต ปรัตเต
ปรสั คเต
โพธิ สวาหะ ๙ (ตีระฆัง ๓ ครั้ง)

(หรือจะใช้เมตตากรณียสูตรก็ได้ หากให้ใช้เฉพาะคำแปล) เมตตากรณียสูตร
กึ่งนั้นได้อันพระอริยเจ้า บรรลุพุทธอันระงับกระทำแล้ว กึ่งนั้นอันกฤษณบุตรผู้ฉลาดในประโยชน์พึงกระทำ กฤษณบุตรนั้น พึงเป็นผู้อาจหาญและซื่อตรงดี เป็นผู้ที่ว่าง่าย อ่อนโยน ไม่มีอดิमानะ

● มุมมองใหม่ ●

สวดทำนองสรภัญญะ

(นำ) ข้าขอนบชนกคุณ
 (รับพร้อมกัน) ชนนี่เป็นเค้ามูล
 ผู้กอบนุกูลพูน ผดุงจวบเจริญวัย
 พุ่มพักทะนุถนอม บำบาราคนิราไกล
 แสนยากเท่าไรโร บคิตยากลำบากกาย
 ตรายทนระคนทุกข์ ถนอมเลี้ยงดูรั้ววัย
 ปกป้องซึ่งอันตราย จนได้รอดเป็นกายา
 เปรียบหนักชนกคุณ ชนนี่คือภูผา
 ใหญ่พื้นพสุธา กีบเทียบบเทียบทัน
 เหลือที่จะแทนทด จะสนองคุณนาคันต์
 แท้บุชไนยอัน อุดมเลิศประเสริฐคุณ (กราบ)
 หรือที่นายสุจิตต์ วงษ์เทศ และนายเนาวิรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
 แต่งคราวงานศพนางสุพรรณ เหมะชะญาติ ก็ได้ หรือจะ
 ขอโคลงกลอนของนายอังการ กัลยาณพงศ์ มาร้องประกอบ
 เครื่องสายไทยก็ได้ ถ้าขัดข้องก็อัดเสียงไว้ใช้
 (อ่านต่อฉบับหน้า)

๘) คำอธิบาย

ประธาน :
 - เราเรียกพิธีนี้ว่าพิธีตอกกุหลาบ โปรดสวดอย่าง
 มีสติ
 - งานของบิดาที่เอื้อมาถึงเรานั้น ดุจขุนเขา
 - ความรักและทะนุถนอมกลมกลืนของมารดานั้น
 ดุจน้ำพูนบริสุทธิ์
 - เรามาประชุมร่วมกันวันนี้เพื่อระลึกถึงพระคุณของ
 ท่านที่ให้กำเนิดเรา
 - เมื่อเราบูชาคุณพระรัตนตรัยแล้ว เราควรสำนึกถึง
 บุญคุณของบิดามารดา ปลุกใจเราให้ตื่นขึ้นด้วยความรัก
 ความกตัญญู และความสุข ฯ

๙) ดนตรี

ใช้บทสวดของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจาร-
 ยางกูร) หรือกวีไทย ใครก็ตามที่แต่งสรรเสริญคุณบิดามารดา
 มาร้องประกอบดนตรีสั้น ๆ คู่สั้นัก ๒-๓ นาที
 ๑๐) อ่านบท “กุหลาบประดับดวงใจ”

(อ่าน กุหลาบประดับดวงใจที่ รสนา โดสิตรระกูล แปล
 สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทองจัดพิมพ์)

(อ่านต่อฉบับหน้า)

เป็นผู้สิ้นโดย เลี้ยงง่าย เป็นผู้มิกิจธุระน้อย ประพศติ
 เบากายจิต มีอิทธิอำนาจระงับแล้ว มีปัญญา เป็นผู้ไม่
 คะนอง ไม่พัวพันในสกุลงทั้งหลาย วิญญูชนดิเตียนชนทั้งหลาย
 ได้ด้วยกรรมอันใด ไม่พึงประพศติกรรมอันนั้นเลย (พึงแผ่
 ไมตรีจิตไปในหมู่สัตว์ว่า)

ขอสัตว์ทั้งปวง จงเป็นผู้มีสุข มีความเกษม มีตนถึง
 ความสุขเกิด สัตว์มีชีวิตทั้งหลายเหล่าใดเหล่าหนึ่งมีอยู่ ยัง
 เป็นผู้สะดุ้ง (คือมีตัวตน) หรือเป็นผู้มั่นคง (ไม่มีตัวตน)
 ทั้งหมดไม่เหลือ เหล่าใดยาวหรือใหญ่หรือปานกลางหรือสั้น
 หรือหอม เหล่าใดที่แลเห็นแล้ว หรือมิได้เห็น เหล่าใดอยู่
 ในที่ไกลหรือที่ไม่ไกล ที่เกิดแล้ว หรือกำลังแสวงหากภพก็ดี
 ขอสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงเป็นผู้มีตนถึงความสุขเกิด สัตว์
 อื่นอย่าพึงชมเชยสัตว์อื่น อย่าพึงดูหมิ่นอะไร ๆ ขานในที่ไร ๆ
 เลย ไม่ควรปรารถนาทุกข์แก่กันและกันเพราะความกริ้วโกรธ
 และความคุมแค้น มารดาถนอมลูกคนเดียว ผู้เกิดในตน
 ด้วยยอมพร่าชีวิตได้ ฉันทใด พึงเจริญเมตตาในใจไม่มี
 ประมาณในสัตว์ทั้งปวง แม้ฉันทนั้น

บุคคลพึงเจริญเมตตา มีในใจ ไม่มีประมาณไปในโลก
 ทั้งสิ้น ทั้งเบื้องบนเบื้องต่ำ เบื้องเนือง เป็นธรรมอันไม่คับแคบ
 ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู ผู้เจริญเมตตาจิตนั้นยืนอยู่ก็ดี เดินไปก็ดี
 นั่งแล้วก็ดี นอนแล้วก็ดี เป็นผู้ปราศจากความง่วงนอนเพียงใด
 ก็ตั้งสติอันนั้นได้เพียงนั้น บันฑิตทั้งหลาย กล่าวกริยาอันนี้ว่า
 เป็นพรหมวิหารในพระศาสนา นี้ บุคคลที่มีเมตตา ไม่เข้าถึง
 ทิฎฐิ เป็นผู้มึสติล ถึงพร้อมแล้วด้วยทัสสนะ (คือ โสดาปัตติ-
 มรรค) นำความหมกมุ่นในกาม ทั้งหลายออก ย่อมไม่ถึงความ
 นอน (เกิด) ในครรภ์อีกโดยแท้ทีเดียวแล ฯ

๑) ดนตรี

จะใช้บทสวดสรรเสริญคุณบิดามารดาที่พระยาศรี-
 สุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) แต่ง ก็ได้

แสงแสวในดวงขมื่น

ศิลปรด

● “เสขียธรรม” ฉบับที่ ๑๕ มกราคม-กุมภาพันธ์ เป็นปีใหม่ รัฐบาลใหม่ของท่านนายกฯ ชวน หลีกภัย

● ขอต้อนรับการกลับมาของ อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์ หลังจากอยู่ต่างแดนหลายเดือน เป็นการยืนยันว่า ไม่มีที่ไหนสุขใจเท่าบ้านเรา แม้จะหวาดระแวงว่ามีภัยใกล้ตัวก็ตาม

● ก็ได้แต่ขอว่า คดีติดตัวให้ว่ากันไปตามเนื้อผ้า เมตตาได้จึงเมตตา คนๆนี้หาได้มีสันดานโหด พลิกบ้าน พลิกแผ่นดินไม่ ก็ไม่ทราบจะขอจากใคร แต่ขอเถิดฯ

● ธรรมชาติของมนุษย์ ถ้าทราบว่า ใครรักเรา บูชาเทิดทูนเรา ก็จะเป็นปลื้มเสียหนักหนา แต่เมื่อใดทราบว่าเขาเกลียดเรา เขาไม่รักเรา แม้เจ้าตัวจะปฏิเสธว่าไม่จริงๆก็อดระแวงไม่ได้ ความระแวงนี้แหละที่สร้างความวอดวายให้แก่มนุษย์มากกว่าความเกลียดชังเสียอีก

● และก็ไม่มีอะไรสร้างความรังเกียจได้เท่ากับ ความผิดหวัง ยกย่องเขา บูชาเขา เห็นเขาดั่งพระวิษณุกรรม ที่เสกสรรสิ่งต่างๆได้ก็ไม่ปาน เขาเป็นตัวแทนของความนุ่มนวลพิชิตความแข็งแกร่ง เขาเป็นตัวแทนของความเด็ดขาดแต่ไม่ดูคั้น กาดหวังถึงขนาดว่าถ้าประเทศเราจำต้องขาดบุคคลเช่นนี้เสียแล้ว ป่าไม้จะได้อะไรช่วยดูแล ไร่เขาคือ อาจารย์พงษ์ศักดิ์

● ไซ้! มันเป็นเช่นนั้นเอง แต่คุณธรรมที่ท่านสะสมมาเกือบ ๔๐ ปี แผลกสลายลงไปชั่วพริบตา แผ่นดินแห่งศรัทธาของคนเมืองเหนือสะเทือน ปรี แยก เห็นรอยร้าวได้อย่างชัดเจน แปลก ความดีอันนั้นไปไหนเสีย ช่างเปราะบางเสียจริงๆ

● หลายคนถามว่า มันเป็นไปได้อย่างไร ? กิเลส มันไม่แก่ ครั้งพุทธกาล ฤาษีบำเพ็ญฌานขนาดเหาะไป บินเขาตได้ แค่เห็นมเหสีของพระราชาทรงสนานพระองค์ ยังตกจากฟากฟ้า

● การสัมนมาเชิงปฏิบัติธรรม ณ สำนักเขาตะกุก อ.วังน้ำเย็น จ.ปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๑๔-๒๐ ธ.ค. ๒๕๓๕ ก็พูดกันถึงเรื่องนี้ ผู้หญิงเป็นเสือ ผู้หญิงเป็นศัตรูของ พรหมจรรย์ ผู้หญิงเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติธรรม

● มองให้ตรงจุด กิเลสเป็นเสือ กิเลสเป็นศัตรูของพรหมจรรย์ กิเลสเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติธรรม “ศิลปรด” เคยเจอของจริง ผู้หญิงหนีมาบวชชี กะว่าจะบวชจนตายได้แค่ ๓ วัน ผู้ชายตามมาอ่อน ถูกเรียกหาแม่ทุกวัน พี่เองก็ทานข้าวไม่อิ่มมา ๒-๓ มื้อแล้ว แต่ผู้หญิงสึกจากชี แล้วผู้ชายจะเป็นอย่างไร ?

● สิ่งที่ควรสังวรของพระผู้ทำงานเกี่ยวกับ มวลชนทั้งหลาย ทำสำเร็จก็โดดเด่น ใครๆก็ยกย่อง บูชานับถือเท่ากับเพิ่มปริมาณงานมากขึ้น เราก็กะหนืด-เหนียว อ่อนเปลี้ยท้อแท้ และที่สุดก็โคดเดี่ยว ว่าแห้ว จุดนี้แหละที่ต้องการความเห็นใจ ความเข้าใจ และความอบอุ่น ของมันผลอกันได้นะแม่คุณ

● ความจุกะทุก จากการเดินป่าที่สำนักเขาตะกุก พอจะประมวลกันได้ว่า ขาดการเตรียมการที่ดี คนที่ให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของป่าไม้ไม่ค่อยมี การจัดขบวนก็ไม่เรียบร้อย และที่สำคัญจุดประสงค์ไม่ชัดเจน ทำให้การเดินป่าไม่ประทับใจมวลสมาชิกได้เท่าที่ควร

● ได้ยินมากับหู พระเถระบางรูปพูดถึงกรณี หลวงพ่อว่า เสือ-กอก ก. ไม่เข้าเรื่อง แกว่งเท้าไปหา เสี้ยนเอาเอง คดีนำชาวบ้านทำร้ายเจ้าหน้าที่-ขัดขวาง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ดิดูกูก ๖ เดือน รอลงอาญา

๒ ปี คดีทำลายทรัพย์สินของทางราชการ ติดคุก ๑ ปี แต่ได้ประกันตัวแล้ว ยังคดีสุดท้ายบุกรุกป่าสงวน-ยังไม่ตัดสิน ถ้าจะติดคุกก็คงจะสมน้ำหน้า อนิจจา เมืองไทยก็เท่านั้น

● มีภาพข่าวหนังสือถึงความสำเร็จเกี่ยวกับ **รมช. สุกฤษณ์ เงินหมื่น** เกรงใจให้หลวงพ่อบรรพชกิจออกจากป่าสงวนได้สำเร็จโดยทางการกันไว้ให้ ๑๐๐ ไร่ พร้อมกับก่อสร้างที่พักให้อยู่ชายป่า และทางการขอความร่วมมือให้ช่วยกันรักษาป่าต่อไป

● แต่จนทุกวันนี้ (๒๓ ม.ค.) สำนักใหม่ของหลวงพ่อบรรพชกิจได้แค่ป้ายกับส้วม ๑ หลัง ตามเรื่องไปที่ รมช. สุกฤษณ์ ท่านว่าไปที่ รมช. สุเทพ เทือกสุบรรณ ท่านว่า ให้ไปที่อธิบดีกรมป่าไม้ นายผ่อง เล่งอี ท่านอธิบดีไปต่างประเทศ ทุกวันนี้หลวงพ่อยังอยู่ที่เดิม ก็ได้แต่หวัง ท่านอธิบดีคงจะไปโยนกลองใบใหม่มาให้อีก เรื่องถูกหลอกหรือไม่นั้น ก็ยังมีโอกาสแต่ชื่อพรรค ก็เสียหายแล้ว **พรรคประชาธิปัตย์-ไป-มา**

● แม้นเทวดาก็มีอาจกัน คนถึงคราวจะโรจนก็ไปได้สวย-**พระครูมงคลวโรดม** วัดเทพมงคล อำนาจเจริญ เดินทางไปดูงานเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ๓ ประเทศ อเมริกา กลับมาจะเปิดเป็นศูนย์ปราบยาเสพติด แล้วยังมีสิทธิ์เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดหรือเจ้าคณะจังหวัดก็ไม่แน่ เพราะอำนาจเจริญ กำลังถูกยกเป็นจังหวัดแล้ว

● เป็นเจ้าสำนักเสียบ้างก็ดี **พระมหาบุญเริ่ม จิรปุญโญ** ย้ายไปอยู่วัดลำประโดก-เสียแล้ว เริ่มโครงการอะไรใหม่ๆ ร่อนไปรษณียบัตรไปให้ทราบก็จะดี

● **พระมหาประจวบ ปัญญาทิโป** เปิดโรงเรียนสามแฉกวัดกรวด-กาญจนดิษฐ์-สุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ปีที่แล้ว -มีเรื่องปวดหัวคือ หาเงินสร้างโรงเรียนและที่พัก

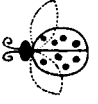
ให้สามแฉก ส่วนอาจารย์วิทยาเปิดมานานแล้ว แต่หาครูสอนไม่ค่อยได้-แต่รายนี้อยู่ระยอง จึงขอประกาศว่า ใครมีครูเหลือโปรดส่งไปช่วยอาจารย์วิทยา ใครมีเงินตราโปรดส่งไปช่วยพระมหาประจวบ

● ข่าวจากพระดีศรีสังข์ม พระอธิการสมนึก นาโถ วัดปลักไม้ลาย นครปฐม ได้รับสมณศักดิ์ครั้งหลังสุดเป็น **พระครูสังฆรักษ์** เสียแล้ว แต่จะเป็นของพระเถระรูปใดข่าวไม่แจ่ม สำหรับรายนี้ เมื่อถูกถามถึงการปฏิบัติต่อสตรีเพศก็ตอบว่า คิดเหมือนน้องสาว พี่สาวหรือแม่ แต่แน่ๆมันหมิ่นนะครับท่าน

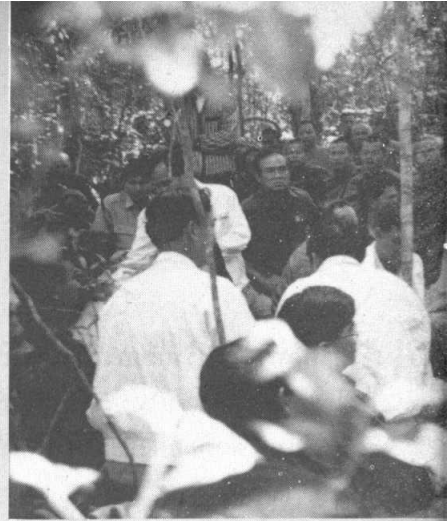
● รายต่อมาเพิ่งได้รับ คนดีศรีสังข์มปีนี้-มีเกียรติคุณเกี่ยวกับการรักษาต้นไม้ อันเป็นต้นน้ำลำธาร-พระปลัดสงวน จารุวัฒน์-วัดอรุณยูวาสน-น่าน แล้วยังได้เป็นพระครูพิทักษ์นันทคุณอีกด้วย เรียกว่าได้รับความดี ๒ ชั้น “ศีลพรต” เคยไปหาท่านที่วัดอรุณยูวาสน ท่านเป็นพระรูปร่างขวนขวาย ได้แต่เป็นห่วงว่าอย่าให้ความฝันเป็นความจริงไปเป็นหวานใจของใครบางคน

● โครงการชวนต้นตาดต้นใจของท่านซึ่งใหม่ล่าสุด จะเริ่มต้นเมษายนนี้ คือรวมกับ **กลุ่มอัครเมืองน่าน** ล่องเรือดูสภาพน้ำของแม่น้ำน่านลงมาถึงปากน้ำโพ ถึงจุดแวะพักที่ไหนก็ฉายสไลด์วิดีโอให้ชาวบ้านดู จุดประสงค์เพื่อให้ชาวบ้านตระหนักถึงความสำคัญของน้ำ เกิดความรักทะนุถนอมน้ำ

● ปิดท้ายรายการ ขอเชิญชวนชาวเสฉยธรรมผู้รักธรรมชาติ ได้โปรดติดตามฟังรายการ “โลกแวดล้อม” ทางสถานีวิทยุกองพลที่ ๑ รักษาพระองค์ ง่าย ๆ ว่า “พลหนึ่ง พันแปด” หรือคลื่นความถี่ ๑๐๐.๘ นั้นเอง งานนี้จัดโดย **ดร.จิรพล สินธุนาวา** อาจารย์หนุ่มผู้ทรงความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม สวัสดิ์.

พระประจักษ์ ย้ายสำนักแล้ว

“ผู้สื่อข่าวของเราเอง”

ข่าว ที่น่าสลดใจต่อพระประจักษ์ กุดต-จิตโต พระนักอนุรักษปาแดงใหญ่ จ. บุรีรัมย์ เมื่อเร็ว ๆ นี้คือ การถูกตัดสินว่ามีความผิด ทั้ง ๒ คดี กล่าวคือ ศาลจังหวัดนครราชสีมาตัดสินลงโทษจำคุก ๖ เดือน แต่รอลงอาญา ๒ ปี ในฐานะร่วมกันมั่วสุมกันตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป สร้างความวุ่นวายในบ้านเมือง และต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงานโดยมีและใช้อาวุธ จากเหตุการณ์ที่ชาวบ้านปะทะกับทหารและตำรวจบริเวณถนนสายปะคำ-เสิงสาง เมื่อวันที่ ๔ ก.ย. ๒๕๓๔ และอีกคดีหนึ่งซึ่งศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ตัดสินจำคุก ๑ ปี โดยไม่รอลงอาญา ฐานบุกรุกทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินทางราชการ ในการนำชาวบ้านเข้าไปบุกรุกในพื้นที่ของสำนักงานปศุสัตว์ อ. ปะคำ

ท่านและชาวบ้านที่ตกเป็นจำเลยต่างให้การปฏิเสธ ทั้ง ๒ คดี โดยกล่าวว่า ในทางกลับกัน การปะทะกัน เมื่อวันที่ ๔ ก.ย. ๒๕๓๔ เป็นการใช้กำลังจากทางเจ้าหน้าที่เพียงฝ่ายเดียว (การตัดสินเยี่ยงนี้คือทำให้นึกถึงคดีที่นายรอดนี่ย คิง (ชนเผ่าดำ) ฝ่ายโจทก์ตั้งข้อกล่าวหาตำรวจ (ผิวขาว) ว่าทำร้ายร่างกาย โดยทั้งที่มีมือสมัครเล่นจับภาพเหตุการณ์ด้วยกล้องวิดีโอขณะที่ตำรวจรุมกระที่บนายรอดนี่ย คิง ได้ทันทีทันควัน แต่ศาลกลับพิพากษาปล่อยเจ้าหน้าที่ไป เป็นเหตุให้เกิดการจลาจลในนครลอสแอนเจลิสขนานใหญ่ จนถึงกับต้องส่งกองกำลังแห่งชาติเข้ามาควบคุมสถานการณ์ ข้อนี้นอกจากจะสะท้อนให้เห็นปัญหาเรื่องการเหยียดผิวแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงความถักถักในกระบวนการศาล สถิติยุติธรรมอีกด้วย)

อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นทางรัฐบาลได้ส่งตัวแทนคือ นายสุทัศน์ เงินหมื่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย และนายผ่อง เล่งอี้ อธิบดีกรมป่าไม้ เพื่อไปเจรจากับพระประจักษ์ กุดตจิตโต ณ สำนักธุดงค์สถานในป่าแดงใหญ่

ผลการเจรจาปรากฏออกมาเป็นสัญญาที่ทางรัฐบาลโดยกรมป่าไม้มีหนังสืออนุญาตให้ใช้สำนักสงฆ์น้ำผุดเพื่อช่วยปฏิบัติกรอนุรักษป่าไม้ โดยจะยกพื้นที่ชายป่าจำนวน ๑๐๐ ไร่ ให้เป็นที่ตั้งของสำนัก และสัญญาที่จะสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งเสนาสนะต่าง ๆ ให้แก่ท่าน

ท่านตกลงที่จะรับข้อเสนอดังกล่าวโดยให้เหตุผลสำคัญ ๒ ประการคือ

ประการแรก ท่านเห็นว่ารัฐบาลของนายชวน หลีกภัย เป็นประชาธิปไตยมากกว่ารัฐบาลชุดที่แล้ว ซึ่งมีரசข. อยู่เบื้องหลัง จุดยืนของท่านจึงเปลี่ยนมาในลักษณะที่ประนีประนอมมากขึ้น

และประการที่สอง การประนีประนอมในเชิงการเมืองครั้งนี้ จะช่วยลดแรงกดดันทางด้านศาล นั่นหมายความว่าในชั้นของศาลที่สูงขึ้นไป รูปการณ์คำพิพากษาอาจจะเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นได้

ทั้งหมดนี้ตั้งอยู่บนเงื่อนไขสัญญาที่ทางรัฐบาลจะต้องไม่ไปโยกย้ายสำนักสงฆ์ในป่าที่อื่น ๆ โดยยกเอากรณีของท่านมาเป็นตัวอย่าง

ซึ่งเรื่องนี้ทางรัฐมนตรีและอธิบดีกรมป่าไม้ที่มาร่วมในพิธีเปิดป้ายสำนักสงฆ์แห่งใหม่ เมื่อวันที่ ๒๖ ธ.ค. สกที่แล้ว ก็ได้กล่าวรับปาก ทั้งยังกล่าวกับชาวบ้านที่มาร่วมในงานด้วยว่า ตนจะพยายามผลักดันให้ประชาชนที่

ตามสถานการณ์

อาศัยอยู่ในเขตป่าสงวนทั่วประเทศ ได้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินอย่างถูกต้องตามกฎหมายด้วย

อย่างไรก็ดีผลการตัดสินเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคมที่ผ่านมา ที่ศาลจังหวัดบุรีรัมย์ ในคดีสุดท้ายของท่านในข้อกล่าวหายึดครองพื้นที่ป่าสงวนโดยไม่ได้รับอนุญาตปรากฏว่าท่านถูกตัดสินลงโทษจำคุก ๖ เดือน โดยไม่รอลงอาญา

สิ่งนี้น่าจะเป็นกลางบอกเหตุบางประการว่า การที่ท่านยินยอมประนีประนอมกับรัฐ โดยโยกย้ายสำนักของท่านออกจากพื้นที่เดิมในป่า มาที่ชายป่า ไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ที่ท่านถูกบีบคั้นมาตลอดดีขึ้นเลย

และที่ทางราชการ โดยทางกรมป่าไม้สัญญาว่าจะช่วยสร้างสิ่งปลูกสร้างพื้นฐาน อาทิ กุฏิ ศาลา ห้องน้ำ ห้องส้วม และบ่อน้ำ ตามโครงการให้สำนักสงฆ์ช่วยราชการในการดูแลรักษาป่านั้น

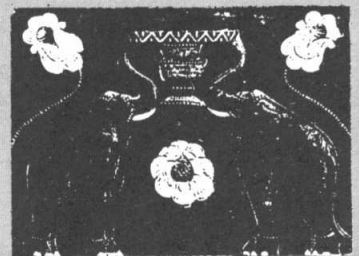
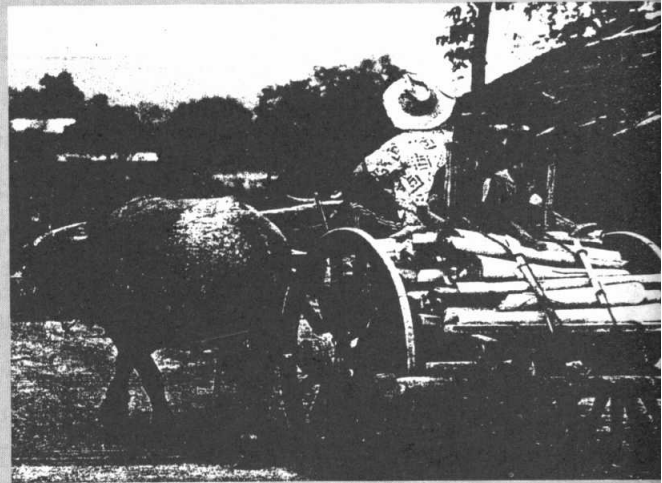
การก่อสร้างต่างๆดังกล่าว ก็ได้หยุดชะงักไปตั้งแต่เมื่อกลางเดือนที่แล้ว และเงินงบประมาณเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆ ในการจ้างชาวบ้านเพื่อตรวจรักษาป่าดงใหญ่นั้น ก็ดูจะเจียบหายไปเสียเฉยๆ

กล่าวโดยที่สุดจะหมายความว่า รัฐบาลนี้ขาดความจริงใจที่จะช่วยเหลือพระสงฆ์ในการอนุรักษ์ป่าหรือไม่ ทั้งนี้แหล่งข่าวในพื้นที่เปิดเผยเพิ่มเติมว่า เป็นที่น่าประหลาดใจมากที่ท่านซึ่งเป็นพระสงฆ์กลับถูกศาลจังหวัดบุรีรัมย์ตัดสินลงโทษจำคุกโดยไม่รอลงอาญา ทั้งสองคดี คดีแรกหนึ่งปี และคดีที่สองอีกครั้งปี ในขณะที่โดยทั่วไปแล้ว แม้เป็นจำเลยที่เป็นฆราวาส ศาล

ท่านก็ยังต้องลดหย่อนผ่อนโทษให้มากกว่านี้ หรือเป็นไปได้ว่าศาลจ.บุรีรัมย์ท่านต้องการสร้างผลงานอะไรบางอย่างกระมัง

โทษจำคุก ๖ เดือนในครั้งนี่ จึงน่าจะเตือนความทรงจำของเราได้ดีว่า ลึกๆนั้นทางรัฐบาลท่านคงไม่มีความจริงใจในการแก้ปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าของบ้านเมือง ยิ่งเมื่อวันก่อนเห็นข่าวที่ท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ท่านไปเปิดโรงงานเชื้อกระดาษ ที่ จ.กาญจนบุรี ท่านก็ได้กล่าวต่อบรรดาเจ้าของโรงงานเชื้อกระดาษทั้งหลายอย่างซัดถ้อยซัดคำว่าจะอย่างไรก็แล้วแต่ ก็จะต้องหาพื้นที่ “ป่าเสื่อมโทรม” มาเพื่อตอบสนองการปลูกไม้โตเร็วเพื่อป้อนโรงงานเชื้อกระดาษให้ได้

สิ่งนี้จึงยังทำให้ประชาชนทวยราษฎร์จุ่นงงเป็นอันมากกว่า ในอนาคต องค์กรในฝ่ายต่างๆจะร่วมมือกับทางราชการในการรักษาป่าได้อย่างไร

รายชื่อบทความข้างล่างนี้ เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อความเข้าใจในปัญหาต่างๆ ของสังคมปัจจุบัน หากพระคุณเจ้าหรือผู้อ่านท่านใด ต้องการบทความนั้นๆ กรุณาเขียนจดหมายสอดแสตมป์ ๒ บาท ต่อหนึ่งบทความ ส่งมายัง ศูนย์ข้อมูลศาสนาเพื่อการศึกษาและพัฒนา เรียบนิตที่จะจัดส่งไปให้ท่านทันที

คามหุโณ "พระท่านว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์ยังเถื่อน" สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ ๓๙ ฉบับที่ ๒๙ อาทิตย์ที่ ๒๐-๒๖ ธันวาคม ๒๕๓๕ น.๒๙-๓๐

งบขาด มหาวิทยาลัยสงฆ์ยังเถื่อน และการเรียกร้องให้ทางราชการคืนตึกแดงเพื่อเป็นสถานศึกษาแก่ภิกษุสามเณร นับเป็นข่าวคราวความเคลื่อนไหวที่มหาวิทยาลัยสงฆ์เสนอต่อผู้มาเยือนจากฝ่ายอาณาจักร เพื่อปูทางเสริมสร้างการศึกษาคณะสงฆ์ให้เจริญรุดหน้าขึ้น แต่ผลจะเป็นเช่นไรนั้น ขึ้นอยู่กับผู้กุมอำนาจว่าจะเห็นความสำคัญมากน้อยเพียงไร

ปิยนาด วรศิริ / อวยชัย แต่ชุตระกุล
"สัมภรณ์พิเศษ สัมพันธ์ ทอง-สมัคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ต้องกระจายอำนาจในวงการสงฆ์" ข่าวพิเศษ ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๘๐๙ ๑๑-๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๕ น.๑๒-๑๙ มุมมองต่อความเสื่อมของสถาบัน

สงฆ์ ความคืบหน้าในการแก้ไข พ.ร.บ.สงฆ์ ความสุดโต่งของระบบมหาเถรสมาคมและสังฆสภา กับคำชี้แนะในการปรับปรุงองค์กรบริหารสงฆ์ เจาะลึก พ.ร.บ.อิสลาม และเรื่องน่าติดตามอีกมากมาย พบกับการไขข้อข้องใจอย่างเปิดอกจากผู้กุมหางเสือสถาบันหลักของชาติแห่งนี้ได้ในบทความฉบับนี้

โครงการอาหารเพลเพื่อสามเณรและชุมชน "พระกับอาหารกลางวัน" มติชน ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ น.๔

ขณะที่อาหารเหลือบางส่วนจากประเพณีการทำบุญตักบาตรและการถวายอาหารเพลให้แก่ภิกษุสามเณร ถูกทิ้งให้เน่าเสียโดยเปล่าประโยชน์ ยังมีเด็กนักเรียนในชนบทอีกมากขาดแคลนอาหารกลางวัน หรือมีเพียงข้าวกับน้ำปลาพริกปน หากเราหยุดคิดสักนิดโดยร่วมรินน้ำใจให้กับผู้ที่ขาดแคลน ภาพเด็กร่างกายแคระแกรน มีนขา เจ็บแสบ อาจหมดไปจากสังคมไทยได้ในที่สุด

พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ "ศาสนา กับสิ่งแวดล้อม" ผู้จัดการรายวัน ๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ น.๗ มหันตภัยทางธรรมชาติ ที่ถา-

บริการข้อมูล

สำหรับ

โถมเข้าสู่วงจรชีวิตมนุษย์ทุกวันนี้ ล้วนเกิดขึ้นจากการกระทำที่ขาดสติสัมปชัญญะ ขาดปัญญาในการเชื่อมโยงสรรพสิ่งอย่างถูกต้องเป็นกระบวนการ หากมนุษย์เข้าใจวงจรแห่งอริยสัจตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์อย่างลึกซึ้งแล้ว มรดกทางธรรมชาติที่จะมอบให้แก่ลูกหลาน คงเต็มเปี่ยมด้วยพลังสร้างสรรค์เพื่อความรอดแห่งมนุษยชาติต่อไป

ธุรกิจ-สิ่งแวดล้อม "ภัยแล้งหลังปีใหม่น้ำเสีย ประปาริน น้ำเค็มหนุนเขื่อนแจ้หัด" (๒ ตอน) ผู้จัดการรายวัน ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ น. ๑๐, ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๕ น.๙ เมื่อเจ้าหน้าที่สามารถถลกเกลือกกลิ้ง ณ ท้องทรายของลำน้ำปิงอย่างสำราญใจ สัญญาณแห่งภัยแล้งที่กำลังคืบคลานเข้ามาเริ่มฉายแววเด่นชัดขึ้นทุกขณะ บทวิเคราะห์จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องน้ำโดยตรงจากอธิบดีกรมชลประทาน การประปานครหลวง และกรุงเทพมหานคร พร้อมข้อมูลสถิติครบครัน อาจช่วยให้ทางรอดของปัญหาภัยแล้งไม่ตื๊ดตันดังเช่นในปัจจุบันนี้ก็เป็นได้

มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร "ทำไม่มูลนิธิสืบ นาคะเสถียร จึงคัดค้าน"

นักเทคโนโลยีใหม่

การสร้างเขื่อนแม่วังก่ มติชน ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ น.๔ เมื่อป่าสักทางธรรมชาติผืนที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย ต้องถูกคุกคามจากเขื่อนอันเปรียบเสมือนมะเร็งร้ายที่กลืนกินผืนป่าจำนวนมหาศาลเข้าไปภายใต้ข้ออ้างเรื่องการผลิตน้ำขอสั่งเกตผลกระทบจากการสร้างเขื่อนแม่วังก่ อาจให้คำตอบต่อคำถามที่ว่า หากประเทศไทยสูญเสียป่าที่สามารถเก็บกักน้ำตามธรรมชาติได้แล้ว จะมีน้ำที่ไหนไหลรินมาให้ชาวไทยใช้กันอีกเล่า

“ทราบน้ำหมันพิวทะเลอันคานัน มหันตภัย “นางราชาภิ สปริต!” ผู้จัดการรายวัน ๑๔ ตุลาคม ๒๕๓๕ น.๑๑

อุบัติเหตุเรือบรรทุกน้ำมันชนกับเรือสินค้าบริเวณเกาะสุมาตรา ซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียทางทะเลต่อประเทศไทยอย่างมหาศาลนั้น นับเป็นบทเรียนที่หนักหน่วงซึ่งผู้เกี่ยวข้องจำต้องทบทวน ก่อนที่จะคิดทำใหประเทศมุ่งสู่ความเป็นนิกรส์โดยไร้ประสิทธิภาพ เหตุการณ์ครั้งนี้สะท้อนภาพของเมืองไทยได้อย่างชัดเจนว่า เราพร้อมที่จะเห่อตามเขาได้แล้วหรือยัง

ประสาน ดั่งลิกบุตร “ข่าวสารกับสังคมไทย ในปี ค.ศ.๒๐๐๐” ผู้จัดการรายวัน ๑๔ ธันวาคม ๒๕๓๕

ข่าวสารหากตั้งอยู่บนผลประโยชน์หรือการบิดเบือน ก็มีผิดอะไรกับมิดที่คอยบั่นทอนสติปัญญาของผู้บริโภค หากจะเปรียบข่าวสารเสมือนกับครูของสังคม ก็จะเป็นเสมือนกระจกสะท้อนบานใหญ่ที่กระตุ้นให้สมาชิกรู้จักคิดพินิจพิเคราะห์ด้วยใจที่เป็นกลางและเท่าทัน แต่หากสื่อมวลชนเปรียบตนเองเสมือนฐานันดรหนึ่งในสังคมที่เอาแต่ว่าตามกัน ชุบชิบนิินทาไม่รู้จักจบสิ้น สังคมนั้นก็คงจะรอดจากปากเหยี่ยวปากกาได้ยากเสียเต็มประดา

กวิณ ชุตินา แพล Harvey Tuck เขียน **“การข่มขืนที่สังคมชายเป็นใหญ่”** (Men Against Sexual Assault) สยามรัฐ ๒๔ กันยายน ๒๕๓๕ น.๖

“ในฐานะเป็นเพียงวัตถุ ผู้หญิงทำหน้าที่เป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพของผู้ชายออกไปในทางบวกให้ใหญ่เกินจริงถึง ๒ เท่า” และหากย้อนถามว่าในโครงสร้างสถาบันทางสังคมวัฒนธรรมที่ผู้ชายเป็นใหญ่นี้ ผู้ชายทุกคนมีแนวโน้มเป็นนักข่มขืนจริงหรือ และ

การทำให้ผู้อื่นสยบได้อ่านาจ โดยทำราวกับเขาเป็นวัตถุ นั้น จะสามารถชำระรักษาวัฒนธรรมนี้ไว้ได้มากน้อยเพียงไร พบได้จากบทความฉบับนี้

ครูตุ้ม มุลนิธิสร้างสรรค์เด็ก “โสภณิเด็กในสังคมไทย” สยามรัฐ ๖

กรกฎาคม ๒๕๓๕ น.๑๑

เด็กไทยวัย ๕-๑๖ ปี กว่า ๒ แสนคนกำลังทุกข์ระทมอยู่ในช่องโสภณิเหตุใดตัวเลขดังกล่าวจึงก้าวกระโดดขึ้นได้อย่างรวดเร็วถึงเพียงนี้ ใครที่มีส่วนตอกย้ำซ้ำเติมให้ชีวิตของเด็กน้อยเหล่านี้ต้องจมปลักอยู่ในความกักขะพะโสภม และหนทางแก้ไขที่ต้องเร่งดำเนินการนั้นทำได้อย่างไร ประสบการณ์ตรงจากผู้สัมผัสปัญหาอย่างถึงแก่นอาจช่วยให้การละเมิดคุณค่าความเป็นมนุษย์เช่นนี้ลดน้อยลงได้บ้าง

เสฐียรพงษ์ วรรณปก “เรื่องของบุหรี”

แนวหน้าสุดสัปดาห์ น.๓๑

แม้เมืองไทยจะเป็นเมืองพุทธที่มีข้อบัญญัติเรื่องสุราเมรัยไว้ค่อนข้างชัดเจน แต่ที่ภาพพระสงฆ์องค์เจ้าสูบบุหรีกันเต็มบ้านเต็มเมือง ดูเป็นเรื่องชินตาไปเสียแล้ว เขตปลอดบุหรีตามกฎหมายคุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรีที่เพิ่งออกมาสดๆ ร้อนๆ น่าจะผนวกเอาวัดวาอารามเข้าไว้ด้วย แม้ว่าอาจจะทำให้สิงห์ห้อมควันผู้ **“เจียนบุหรี”** ทั้งหลายต้องหงุดหงิดไปตามๆ กัน แต่มันคุ้มกันไหมกับชีวิตของตัวเองและคนที่คุณรัก

● **ศูนย์ข้อมูลศาสนา เพื่อการศึกษาและพัฒนา**

ใบขอรับการเป็นสมาชิกจดหมายข่าว
เสขียรธรรม

ชื่อ _____ นามสกุล _____
ที่อยู่ (วัด/บ้าน) เลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ซอย _____
ถนน _____ ตำบล _____ อำเภอ _____
จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____
บอกรับเป็นสมาชิก ๑ ปี (๖ ฉบับ) ๑๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____
 ๒ ปี (๑๒ ฉบับ) ๒๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____
 ตามกำลังศรัทธา _____ บาท/ปี
ส่งจ่ายโดย ธานีติ ตัวแลกเงิน เช็ค เงินสด
โน้มนาม นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (ศ.พ.พ.)
๑๒๔ ซ.วัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
ธานีติ ส่งจ่าย ปณ.คลองสาน

ใบขอรับการเป็นสมาชิกอุปถัมภ์

โดย ถวายพระสงฆ์ผู้จัดทำเห็นควรจะได้รับจดหมายข่าวเสขียรธรรมอ่านเป็นประจำ
 มอบให้อื่น ๆ ตามชื่อที่อยู่ข้างล่างนี้
ชื่อ _____ นามสกุล _____
ที่อยู่ (วัด) บ้านเลขที่ _____ หมู่ที่ _____ ซอย _____ ถนน _____
จังหวัด _____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____
บอกรับเป็นสมาชิก ๑ ปี (๖ ฉบับ) ๑๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____
 ๒ ปี (๑๒ ฉบับ) ๒๐๐ บาท เริ่มต้นฉบับที่ _____ ถึงฉบับที่ _____
 ตามกำลังศรัทธา _____ บาท/ปี
ส่งจ่ายโดย ธานีติ ตัวแลกเงิน เช็ค เงินสด
โน้มนาม นายพิภพ อุดมอิทธิพงศ์ คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา (ศ.พ.พ.)
๑๒๔ ซ.วัดทองนพคุณ ถ.สมเด็จพระเจ้าพระยา เขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐
ธานีติ ส่งจ่าย ปณ. คลองสาน

“ทำบุญอย่างใหม่”

*ทำบุญวันเกิด

*ทำบุญขึ้นบ้านใหม่

*ทำบุญวันพระ

ฯลฯ

ขอเชิญร่วมบริจาคปัจจัยเพื่อสนับสนุนการจัดถวาย “ถนนหนังสือ ฉบับเสขิยธรรม” หนังสือเพื่อการจรรโลงพุทธศาสนาโดยการประยุกต์ธรรมให้สมสมัย แก่พระภิกษุสงฆ์ที่ยากไร้และขาดแคลนในชนบททางไกล

“ถนนหนังสือ ฉบับเสขิยธรรม” มียอดการพิมพ์ครั้งละ ๑,๐๐๐ เล่ม ซึ่งมากกว่าครึ่งหนึ่งของยอดพิมพ์ในแต่ละครั้ง จะจัดถวายแก่พระภิกษุผู้สนใจ ทั้งที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมกับ ศพพ. และที่ไม่เคยเข้าร่วมแต่มีความสนใจและขอหนังสือมา ต้นทุนการจัดพิมพ์ (รวมทั้งค่าจัดส่ง) ครั้งละประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท ได้รับการแบ่งเบาจากสมาชิกที่เสียเงินซึ่งมีไม่ถึง ๒๐% ของสมาชิกทั้งหมด

หากท่านมีจิตศรัทธาที่จะร่วมกันจรรโลงพระพุทธศาสนาโดย “การให้ธรรมเป็นทาน” ดังนี้แล้ว ขอได้รับเป็นสมาชิกอุปถัมภ์แก่บรรดาพระภิกษุสงฆ์ที่ขาดแคลนและยากไร้ดังกล่าว เพื่อที่ท่านจะได้มีหนังสืออ่านเป็นประจำ โดยอ่านรายละเอียดได้จากใบสมัครที่อยู่ในเล่ม

รายชื่อสมาชิกอุปถัมภ์

พระครูรัตโนภาส	บริจาค	๑,๐๐๐	บาท
พระอธิการจำลอง อากสุสโร	บริจาค	๒๐๐	บาท
คุณนุรี ไชยกิติวัฒนา และเพื่อน	บริจาค	๖๐๐	บาท
คุณพรทิพย์ เขาวรีย์วงษ์	บริจาค	๙๐๐	บาท

“เรื่องภยานั้นเราต้อง “เสตุฆาต” คือต้องชกสะพานเสี
ยามจะมาในกระแสของอายตนะ คือ มาในรูปของรูป,
เสียง, กลิ่น, รส, โผฏฐัพพะ และธรรมารมณ์ ก็ต้อง
ชกสะพานเสี โดยทำให้เห็นว่า รูป, เสียง, กลิ่น, รส
นั้นมี “อัสสาทะ” คือ ความมร่อย มี “อาทีนวะ” คือ
โทษ และต้องรู้ว่า “นิสสรณะ” จะออกไปได้อย่างไร”

พระมหาจันทร์ คุณวุฒโฒ